

minber-i **Aksa**

2023 (1445)

| Sayı 48

| www.mirasimiz.org.tr

KUDÜS, PEYGAMBERİMİZİN EMANETİ

KUDÜS

İÇİN

*Senin de bir
kumbaran olsun*

BİRİKTİR

İşgal altındaki Kudüs'te
yaşayan ve %86'sı yoksullukla
mücadele eden
Müslüman kardeşlerimize
destek olmak, Mescid-i
Aksa'nın korunmasına ve
Osmanlı eserlerinin ihyası için
katkıda bulunmak amacıyla;
**GELİN HEP BİRLİKTE KUDÜS
İÇİN BİRİKTİRELİM!**

**KUMBARA
TALEPLERİNİZ
İÇİN**

**0212 524 01 01
MİRASİMİZ.ORG.TR**

KUDÜS YAZ
5772 YE SMS
GÖNDER **10** ₺

MİRASİMİZ
KUDÜS DERNEĞİ

 / mirasimiz

KUDÜS'Ü UNUTMAK!

100 Yılı aşkın bir süredir Filistin toprakları, 75 yıldan beridir de Mübarek Kudüs'ü Şerif Yahudiler tarafından işgal altında. İşgal edilen topraklarda işgalciler her geçen gün hakimiyetlerini artırırken, Müslümanlara yapılan baskı ve zulüm de aynı oranda artmaktadır.

Mübarek topraklardan sürülen azgın Yahudiler "Ey Yeruslaim, seni unutursam, Sağ elim kurusun. Seni anmaz, Yeruslaim'i en büyük sevincimden üstün tutmazsam, Dilim damağıma yapışsın!" diye dualarla Filistin topraklarına dönmeyi, Kudüs'ü ele geçirmeyi içselleştirdiler ve bunun için planlar yaptılar. Sonunda emellerine kavuştular. Neticede Filistin toprakları ve Kudüs yıllardır işgal altındadır.

Her şeyin kazası kendi cinsindendir. İşgal edilen toprakların ve Kudüs'ü Şerif'in işgalden kurtarılmasının kazası da en az işgalci Yahudiler kadar Kudüs'ü unutmamak, en az Yahudiler kadar ona sahip çıkmaktan geçer.

Kudüs'ün işgalden kurtarılması için bizim önümüzde Selahaddin Eyyubi gibi güzel bir örnek var. "Kudüs İşgal altındayken ben nasıl gülebirim ki!" diyen büyük komutan Selahaddin Eyyubi gibi Kudüs'ün işgalini kendine dert edinmek, kurtuluş için onun gibi plan ve programlar yapmak gerekir.

Müslümanlar olarak bizim birinci gündemimiz Kudüs olmalıdır.

Hiçbir gündem Kudüs'ün işgalden kurtarılması gerektiği fikrini unutturmamalıdır.

Bilinelidir ki hiçbir gündem Siyasetin Altın Oranı ve Gücün Merkezi olan Kudüs'ün işgalden kurtarılması ve Kudüs'e yeniden İslam'ın Mührünün vurulmasından daha önemli değildir.

En kısa zamanda Özgür Kudüs ve Özgür Mescid-i Aksâ'da buluşmak dileğiyle Allah'a emanet olun.

Muhammet Demirci
Mirasımız Derneği Genel Başkanı

Mirasımız Kudüs Derneği
İmtiyaz Sahibi
Muhammet Demirci

Genel Yayın Yönetmeni
Abdullah Akçay

Yayın Koordinatörü
İbrahim Ethem Ayaz

Editör
Elçin Esin

Grafik Tasarım
Design Monsters

Yayın Kurulu
Abdullah Akçay
İbrahim Ethem Ayaz
Suna Durmaz
Şeyma Çiçek
Gülşah Ertaş
Elçin Esin
Şenay Şeker

Baskı
Mürekkep Reklam ve Matbaacılık
Sanayi Ticaret Ltd. Şti
Tel: 0212 531 80 48

İletişim
Tel: (0212) 524 01 01
www.mirasimiz.org.tr
Akşemsettin Mh. Halıcılar Cd. No.12, 34080
Fatih / İstanbul / Türkiye

Mirasımız Kudüs Derneğinin Hediyesidir.

İÇİNDEKİLER

04

MAKALE

AYŞE DİLARA KOÇYİĞİT

SABIR VE TEVEKKÜL ÜZERİNE HZ.
EYYÜB (A.S.) ÖRNEĞİ

08

GÖNÜLLÜLÜK

NİHAT TOPÇU

KARDEŞLİK
BAKÎ KALDI

12

FAALİYET TANITIM

ÖZGE LEKESİZEL

AKSÂ ÇOCUK AKADEMİSİ

14

MAKALE

ELİ ATABAŞ

YAHUDİ MESELESİNDEN
İSRAİL DEVLETİNE

18

MAKALE

AYŞE ÇEKİÇ

KUDÜS PERSPEKTİFİNDEN
HAÇLI SEFERLERİ VE
İSLAM DÜNYASI

22

ÖYKÜ

EMİNE ŞEVVAL KOMUT

KALANLAR İÇİN
KALANLAR

30

MAKALE

KEVSER KIRAN

MEDYANIN
İKİ YÜZÜ

24

RÖPORTAJ

ZAHİDE TUBA KOR
İLE RÖPORTAJ

"KÜLTÜRÜ BOZULMAYA
MAHKÛM OLANLAR
SURIYELİLERDİR, BİZ DEĞİL."

34

DENEME

MEYAR

KUDÜS
NÖBETİ

36
ANALİZ
ŞEYMA ÇİÇEK

"CENNETİN
KRALLIĞI" FİLMİ
ÜZERİNE

38
GÖNÜLLÜLÜK
ŞENAY ŞEKER

ANADOLU
KUDÜS ELÇİLERİ

42
BİYOGRAFİ
ŞENAY ŞEKER

BEYTÜLMAKDİSİN
FETHİNDEN ÖNCE
RASULULLAHTAN
VAKIF BELGESİ ALAN
SAHABİ TEMİM
ED-DÂRİ

46
KİTAP TANITIM
GÜLŞAH ERTAŞ

KUDÜS ve FİLİSTİN
DAVAMIZ /
Ahmet Ağırakça

48
**SOSYAL
MEDYA**

TWİT KÜRSÜSÜ
#KUDÜS

SABIR VE TEVEKKÜL ÜZERİNE HZ. EYYÛB (A.S.) ÖRNEĞİ

Ayşe Dilara Koçyiğit

Arapça kökenli bir kelime olan sabır sözlükte “engellemek, güçlü ve dirençli olmak” anlamlarına gelir. Sabır kelimesi ahlak terimi olarak ise “üzüntü, başa gelen sıkıntı ve belalar karşısında direnç gösterme; olumsuzlukları olumlu kılmak için gösterilen metanet” gibi manalara gelmektedir. [Bkz. İslam Ansiklopedisi, TDV, - Sabır] Kur'an'ı Kerim'de sabır kelimesi 15 ayette geçer ve bununla birlikte sabır ifade eden ayetler ise 100'e yakındır. Haya-

tımızın tüm aşamalarında karşımıza çıkan faziletli bir vasıf olduğundan; sebat, rıza, şükür, metanet, tahammül, tevekkül, mutmain, merhamet gibi birçok kavramlarla da yakından ilgilidir.

Maddi manevi her şeyin fütursuzca tüketildiği şu çağda sabır da tükenen bir duygu mudur? Yoksa sabırdan uzaklaştığımız anda, asıl ruhen ve psikolojik olarak tükenen biz mi oluruz? Kanaatimce sabır; bazen elimizi tutan bir anne şefkati, bazen de olumsuzluk-

lara karşı arkamızda duran dağ gibi bir baba kuvvetidir. Sanırım sabretmeyi bıraktığımız anda tükenen sabır değil, biz oluyoruz.

“Ey İman edenler! Sabır ve namazla yardım dileyin, Şüphesiz Allah sabredenlerin yanındadır.” [Bakara Suresi 153. Ayet] Rab-bimiz sabredenlerin yanında olduğunun müjdesini veriyor. Sabır ve namaz, birlikte mü'mini güçlü ve mukavemetli kılar. Sabır, hadiseler karşısındaki ruhsal ve davranışsal olarak doğru ve sağlıklı bir şekilde Rahmani

bir nazarla takındığımız tavrımız iken namaz ise ruhen ve bedenlen Allah'a olan bağılılığımızın ve şükürümüzün en yüce halidir. Allah Resulü (s.a.v.) mümini yeşil bir ekine benzetmiştir. *"Mümin, yeşil bir ekine benzer. Rüzgâr hangi taraftan eserse onu o tarafa yataırır (fakat yıkılmaz), rüzgâr sakinleştiğinde yine doğrulur. İşte mümin de böyledir; o, bela ve musibetler sebebiyle eğilir (fakat yıkılmaz). Kafir ise sert ve dimdik selvi ağacına benzer ki Allah onu dilediği zaman (bir feda) söküp devirir."* [Buhari, Tevhid, 31.]

Efendimiz bu Hadisi şerif'te bizlere sabır ve tevekkülün, insanı dünya hayatının meşakkatli yollarında yürürken karşılaştığı musibetlere karşı mü'min zorlansa dahi bitkinlik ve tükenmişlik halinden koruyan içsel bir kuvve olduğunu güzel bir metaforla anlatmak istemiştir. Çünkü kalplerinde imanı barındırmayan ruhların bu dünyada besleneceği manevi bir doyum yoktur. Kalplerinin Allah'ın rızasını kazanma gayretinden uzak olması ve ilahi adaletin ahirette tamamlanacağını inancının yoksunluğundan sebep, zorluklar karşısında yıkılabilirler.

Sabır ve tevekkül ahlaki güzelliklerin yoldaşı, Allah rızasına ulaşmak için bizlere yol gösteren bir kandildir. Bizlere dünyanın geçiciliğini hatırlatırken ahiretin ise asıl yurdumuz olduğu bilincini daima diri tutar. Bu bilincin içerisinde elbette ki ahirette Rabbimizin sabreden iman sahiplerini bol rızıkla mükafatlandıracağını sevinci de vardır. Şikâyet ve isyan etmeyerek dert ve sıkıntılara karşı Rabbinin hatırlamak, O'na sığınmak, imtihanın karşılığı ve mükafatını düşünerek memnun olmak, ne yüce bir mertebedir!

Peygamber Efendimiz imanı sabır ile özdeş-tirmiş, iman için: *"O sabrın ta kendisidir"* buyurarak imanımızı sabır ile yoğurmamız gerektiğini dile getirmiştir. *"Hiç kimseye sabırdan daha hayırlı ve geniş bir nimet verilmedi" buyurarak da sabrın aslında insana bahşedilen büyük bir nimet olduğuna vurgu yapmıştır.* [Buhârî, "Zekât", 50; "Rikâk", 20; Müslim, "Zekât", 124.]

Sabır çok yönlü bir kavramdır. Burada mühim bir nokta vardır ki o da; sabrın bir süreci ifade ettiğidir. Sabır pasif bir bekleyiş değil, çoğu zaman azim ve sebat gerektiren ak-

Sabır ve tevekkül ahlaki güzelliklerin yoldaşı, Allah rızasına ulaşmak için bizlere yol gösteren bir kandildir. Bizlere dünyanın geçiciliğini hatırlatırken ahiretin ise asıl yurdumuz olduğu bilincini daima diri tutar.

tif bir eylem halidir. Sabrın sonunda selamet olmasını arzu ediyorsak, tevekkül ederek mutmain bir kalple Rahman'a sığınmak gerekir. Bu tutum adeta dış sıkarak bir bekleyiş değil aksine çözüm odaklı olmayı da beraberinde getirir. Hakkımızda hayırlısı buymuş demeden önce hiçbir eylemde bulunmadan, çabalamadan sadece kavli dua etmek insana bahşedilen cüzi iradeyi yok saymak anlamına gelir. Kainattaki her şey sünnetullah'a göre sebep sonucu ilişkisi içinde devam edegeler. Fiili dua burada devreye girer. Duasını ettiğimiz şeyin olması ya da var sayılan engelin kalkması için sebepleri yerine getirmek vaciptir. Elbette bu çaba bazen yorabilir, durup dinlenmek gerekebilir. Kâinata var olan denge burada da tecelli eder. Bazen sabretmek, çabalayarak ilerlemek iken bazense akıntıya karşı kürek çekmekten vazgeçmek gerektiğinin farkına varıp, tam bir teslimiyetle nihai sonucu Allah'a bırakmaktır. Pek tabi sabır sadece zor zamanlarda gayret etmek değildir. İmtihanlara ve karşılaşılabileceğimiz zorluklara ruhsal ve psikolojik açıdan olabildiğince hazır ve metanet sahibi olmayı da içinde barındırır.

İmam Gazâli sabrı *"din duygusunun nefsanî arzu ve tutkuların baskısına karşı direnç göstermesi"* olarak tanımlamıştır. ⁽⁵⁾ [İhyau Ulumuddin- IV, 64- Gazali] Sabrı hayata karşı bir duruş, nefsin bitmek tükenmek bilmeyen is-

teklerine karşı bir veto gibi görebiliriz. Heva ve hevesten uzak kalmak da sabrın bir mertebesidir.

İmam Gazâlî'ye göre meşakkatlere tahammülün farklı dereceleri vardır. *"Katlanmanın zor olduğu başlangıç derecesine "tesabur", katlanmanın kolaylaştığı orta derecesine "sabır", nefsanî arzuların tam olarak baskı altına alındığı en yüksek derecesine "rıza" denir. Sabrın fazilet bakımından en alt derecesi, içinde bulunduğu güç durumdan memnun olma da şikâyet etmemek, bundan daha faziletli içinde bulunduğu duruma razı olmak, ondan da faziletli belaya şükretmektir."* [İhya; IV, 68-69, 141.]

Sabrın cemil (güzel) sıfatı ile anılması bile bizlere sabrın ve tevekkülün asıl mahiyetinde bize iyi gelen bir hayır olduğunu göstermektedir. Nitekim İnşirah kelimesinin telaffuzu dahi gönüllerimize ferahlık verir. İnşirah Suresi 6 ve 7. Ayetlerinde Rabbimiz; *"Şüphesiz güçlkle beraber bir kolaylık vardır. Gerçekten, güçlkle beraber bir kolaylık vardır."* [İnşirah Suresi 6-7. Ayetler] buyurarak muhakkak ki her kıştan sonra bahrın geleceğini biz kullarına müjdelemekte, iki kere aynı cümleyi tekrar ederek, sabır halinde olduğumuz takdirde bizi karşılayacak sonraki merhale olan ferahlık aşamasına dikkatimizi çekmektedir. Ayrıca sabır bize hediyesi ile gelir. Kendisini hoş karşılırsak yaşadığımız musibetlerin yanında hayatın diğer yönlerinin kolaylaşacağına vurgu yaparak aslında hayatta bir denge kurmamıza yardımcı olmaktadır. Çünkü dünyada haddinden fazla rahatlık insanı şımartır, nefsanî arzu ve hırsları besler ki bu durum insanı doyumсуuzluğa ve memnuniyetsizliğe sürükler. Halbuki sabır ve tevekkül içsel dengeyi korur ve daima Rabbine yakın kılar. Kalpler de ancak Allah'ı andığında hakiki manada huzur bulacağı için, sabretmek insanı ruhsal bunalım ve psikolojik çöküntülere karşı muhafaza eder.

Sabır peygamberlerin de en güzel vasıflarındandır. Çünkü tebliğ sabır gerektiren zorlu bir süreçtir. Güzel ahlakın yeryüzündeki en yüce temsilcileri şüphesiz ki peygamberlerdir. Musibetlere karşı gösterdikleri mütevekkil halleri de kalpleri teskin ve teselli eder. Peygamberlerin, Allah rızasına mazhar olmuş iman ve amel bütünlüğünde en mü-

kemmel insan olmaları, imtihanlarına mâni olmamış. Aksine Rabbimiz peygamberlerini dahi musibet ve belalarla sınadığı gerçeğine vurgu yaparak, Allah'ın tüm kullarını sınava tâbi tuttuğunu, kimini varlıkla kimisini yoklukla imtihan edeceğini hatırlamamızı istemiştir. Çünkü imtihanlarla karşılaşmadan önceki tevekkül üzerine olan kabulleniş süreci bizleri güçlendirir.

Kur'an'da bahsedilen peygamberlerin insani ve nübüvvet tecrübeleri, bizlere örnek teşkil etmeleri için kıssa edilmiştir. Yurtlarından çıkartılan, her türlü sıkıntı ve baskıya maruz kalan peygamberlerin hayatlarından kesitler sunulması, bizlere Onların tecrübelerinden ders çıkarma ve ibret alma imkânı sağlamaktadır. Kur'an-ı Kerim'de anlatılan kıssaların her birinde peygamberlerin ahlaki meziyetleri vurgulanmıştır. Hz. Eyyüb (a.s.) ise hakiki manada sabrı ile örnek gösterilen bir peygamberdir. Bu nedenle "Eyyüb sabrı" tabiri onun için darb-ı mesel olmuştur. Hz. Eyyüb'un (a.s.) ismi Kur'an'da dört surede ve sekiz ayette; Nisâ ve En'am surelerinde ise sadece nebi ismi şeklinde geçmektedir. Enbiya ve Sad surelerinde Hz. Eyyüb'un (a.s.) hayatı ve başına gelen hadiseler yer almaktadır. İslami kaynaklarda, Hz. Eyyüb'den takvada üstün, yoksul ve acizlere karşı merhametli, eşlerine iyi davranan, yetimleri sahiplenen, misafirlere ikram eden, kavmini Allah'a kuluğa çağırان ve Allah'ın duçar kıldığı belalara karşı sabırlı bir peygamber olarak bahsedilir. [Taberi, 1995: c. 18, 496; Razi, 1995: c. 22, 171; Kurtubi, 1964: c. 11, 323] Kur'an'da, Hz. Eyyüb'un nebi olduğu açıkça geçmektedir. [Bkz. Nisa Suresi 163, En'am Suresi 84] Lakin hangi kavmin peygamberi olduğu, tebliğ vazifesi sürecinde ne gibi zorluklarla karşılaştığı, tevhid çağırısı mukabilinde kavminin nasıl bir tutum sergilediği, iman edip etmedikleri hakkında açık ve ayrıntılı malumat yoktur. Kur'an Hz. Eyyüb'un tarihi şahsiyetinden çok bahsetmez. O'nun üstün ahlaki yönü ön plana çıkarılmıştır. Ayetlerde Hz. Eyyüb'un başına gelen musibetlere karşı Rabbine sabırla ve isyan etmeyerek serzenişte bulunmadan nasıl yalvardığı, mü'minler için güzel bir örnek teşkil ettiğinden, imtihandayken bir tek Allah'a sığındığından, tam bir teslimiyetle dua ederek tekrar sıhhatine, kaybettiği ailesine ve malının iki misline kavuştuğun-

Sabır çok yönlü bir kavramdır. Burada mühim bir nokta vardır ki o da; sabrın bir süreci ifade ettiğidir. Sabır pasif bir bekleyiş değil, çoğu zaman azim ve sebat gerektiren aktif bir eylem halidir.

dan ["Katımızdan bir rahmet ve akıl sahipleri için bir de öğüt olmak üzere ona, ailesini ve onlarla birlikte olanların bir mislisini lütfettik" Sad Suresi 43. ayet] bahsedilir. [ŞAHİN, Resul, "Eyyub Peygamberin Hastalıkla İmtihani" Külliyyat Osmanlı Araştırmaları Dergisi, Sayı 18, Aralık 2022, S213] "O, sıkıntı ve belalara sabırlı ve dayanıklıydı. Çok iyi bir kul, yönü hep Allah'a dönük ve O'nun rızasını gözetendi" (Sad: 44). Hz. Eyyüb (a.s.) malını, evlatlarını ve sağlığını kaybederek dara düşmüş, bu zorluklar karşısında Rabbine karşı şikayetçi olmamış, O'na olan bağlılığını asla kaybetmemiştir. [BIYIKOĞLU, Yakup, "Kıssa Üslubü Bağlamında Kur'an'da Eyyub Peygamber" DEUİFD XLIV / 2016, s211-243] Enes b. Malik'ten nakledilen bir rivayete göre, Eyyüb (a.s.) kendisine isabet eden bu hastalığı on sekiz yıl çekmiştir. Hz. Eyyüb (a.s.) ne zamanki zikrini ve ibadetini yapamayacak hale gelmiş o vakit Rabbine letafet ve edeple yalvarmış, kendisine oldukça sıkıntı veren hastalığını rahatı için değil kulluk vazifesini yerine getirebilmesi için Allah'a arz etmiş, güzel esmalarıyla Ona dua etmiştir. ["Eyyub, Rabbine (öyle) nida etmişti: "Muhakkak ki, bana bir zarar isabet etti (hastalık geldi). Ve Sen, merhamet edenlerin en merhametlisin." Enbiya Suresi 83. Ayet.] (Sad: 42). Ayette Rabbimiz Hz. Eyyüb'a (a.s.), "Ayağını yere vur (dedik), işte yıkanılacak ve içile-

cek serin bir su" buyurmuştur. Kaynaklarda, bu emir üzerine Onun ayağını yere vurduğu ve fıskıran pınardan yıkanarak, çıkan sudan içtiği ve bu vesileyle eski sağlığına, güzelliğine ve güçlü kuvvetli bedenine tekrar kavuştuğu geçmektedir. [Maturidi, 2005: c. 8, 635; Zemahşeri, 1997: c. 4, 97; İbn Atiyye, 1422: c. 4, 95; Kurtubi, 1964: c. 15, 211; Kadi Beydavi, 1418: c. 5, 31; İbn Kesir, t.y. c. 4, 39] Ayetlerden hareketle Allah Teala'nın hastayken sıkıntı ve acılar içinde olan Eyyüb'dan (a.s.) gayret göstererek şifa mucizesine ortak olmasını istemiştir. Şüphesiz ki Allah, ayağını yere vurarak fıskıran sudan yıkanmadan da O'nu iyileştirme güç ve kudretine sahiptir. [ŞAHİN, Resul, "Eyyub Peygamberin Hastalıkla İmtihani" Külliyyat Osmanlı Araştırmaları Dergisi, Sayı 18, Aralık 2022, s226] Bu ayette verilmek istenen mesaj, hastalıklara sabrederek ettiğimiz kavli duanın yanında fiili dua icabı tedavi olmak, şifa bulmak için gayret içerisinde olma gerekliliğidir.

Hız. Eyyüb'a (a.s.) isnat edilen bazı meşhur anlatılar israiliyat [Bkz. İslam ansiklopedisi İsrailiyat: "Yahudilik ve Hristiyanlık'tan İslâm kaynaklarına geçtiği kabul edilen bilgiler için kullanılan terim. "] kaynaklıdır. Bunları ayırmamız gerekir. Bizler, peygamber kıssaları ile ilgili doğru bilgileri ancak Kur'an ve hadislerden öğrenebiliriz. Örneğin Hz. Eyyüb'a hastalık musallat olduğu, bu hastalıktan dolayı yıllarca dert ve eza çektiği Kur'an'da sabit olan bir bilgidir. Ancak vücudunda açılan yaralardan dolayı koktuğu, irin aktığı ve insanların Ondaki kaçtığı rivayeti israiliyat türü bir haberdur. Peygamberler madden ve manen en temiz insanlardı. Onların hastalık sebebiyle de olsa insanları tiksindirecek hallerden azadedirler, kötü kokmaları düşünülemez. Hz. Eyyüb'a (a.s.) dışarıdan bakanlar onun zor ve dayanılmaz bir hastalık içinde olduğunu anlıyor, tiksindirici yaralarını ve hastalığını açıkça göremiyorlardı. Hz. Eyyüb'un (a.s.) hastalığı dışardan insanların göreceği şekilde kurtçukların kemirdiği bir hastalık değil de birçok ağır sayılan hastalıklarda olduğu gibi dışardan bir görünümü olmayan, iç organları etkileyen bir durum da olabilir. [YILDIZ, Abdulvahap, "Hz. Eyyüb'un (a.s.) Hastalıklar Karşısındaki Sabrı ve Manevî Hastalıklarımız" Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Yıl: 21, Sayı 36, Temmuz-Aralık 2016. S135]

Kur'an-ı Kerim'de anlatılan kıssaların her birinde Peygamberlerin ahlaki meziyetleri vurgulanmıştır. Hz. Eyyüb (a.s.) ise hakiki manada sabrı ile örnek gösterilen bir peygamberdir.

Cenâb-ı Hak önceleri Hz. Eyyüb'a oldukça lütfkardı ve O'nu nimetleriyle donatmış, kendisine evlatlar, çok geniş araziler, sürü sürü hayvanlar, bağlar, bahçeler, mal mülk ih-san etmiştir. [YILDIZ, Abdulvahap, "Hz. Eyyüb'ün (a.s.) Hastalıklar Karşısındaki Sabrı ve Manevî Hastalıklarımız" Haran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Yıl: 21, Sayı 36, Temmuz-Aralık 2016. S132] Allah dile-diğine nimetler verir; dilediğini ise mahrum bırakır. Bu O'nun kudret ve şanının özelliğidir. Allah Hz. Eyyüb (a.s.)'ı önce sinamış daha sonra rahmetiyle kuşatmıştır. **"Bunun üzere biz, tarafımızdan bir rahmet ve kulluk edenler için anılacak bir örnek olmak üzere onun duasını kabul ettik; kendisinde dert ve sıkıntı olarak ne varsa giderdik."** [Enbiya Suresi 84. Ayet] ayette belirtildiği gibi, başına gelen hastalığın iyileştirilmesi, sadet ve bolluk ile mükafatlandırması, Rabbinin rahmetinin bir nişanesidir. Hz. Eyyüb (a.s.), sabrı ve duası sayesinde Rabbinin rahmet ve mağfiretine mazhar olmuştur, bir an bile Hakk'a davetine engel olmamıştır.

Hz. Eyyüb (a.s.) ile ilgili ayetler Efendimiz Hz. Muhammed'in (sallallahu aleyhi vesellem) her daim destekçisi olan çok sevdiği eşi Hz. Hatice validemiz ve O'nu küçük yaşlardan itibaren koruyup kollayan, tebliğ sürecinde Mekke'de düşmanlık eden müşriklere karşı himaye eden amcası Ebu Talib'i kaybettiği

zamanlarda nazil olmuştur. Rabbimiz bu sa-yede Efendimiz'i teselli etmiş, üzüntü ve ke-der anlarında sabrı somut bir örnekle tavsiye etmiştir.

Elbette ki anlatılan bu kıssaların amacı, akıl sahibi mü'minlerin dersler çıkarmalarıdır. Dünya hayatında karşımıza çıkan sıkıntı ve zorluklar bizlere birer imtihan olduğu gibi bazen Rabbimizden gelen bir ihtar ve ikaz da olabilir. İlmin kapısı olarak bilinen Hz. Ali'ye "Başımıza gelen sıkıntılar, imtihan mıdır? Yoksa ceza mı?" diye sormuşlar. Hz. Ali cevap vermiş: "Eğer bizi Allah'a yaklaşıtıyorsa imtihandır. Uzaklaşıtıyorsa cezadır." Şeytanın üzerimizde fiili etkisi yoktur ancak dert ve ezaların sebep olduğu meşakkat ve acıyı kullanarak insana vesvese verir. İnsanoğlu bu vesvese çukurunun içine düşürse isyana sürüklenebilir. İşte Rabbimiz de bizi çeşitli zorluklarla sınarken ve tahammül gösterirken O'na olan bağlılığımızı test etmektedir. Bu bela ve musibetlere karşı takındığımız tavır, bizlerin Allah katındaki derecesini belirlemektedir. Her ne kadar maddi veya manevi sıkıntılar kişiyi yorsa da çekilen sıkıntılar günahların kefareti olduğundan ahiretimize karşı menfaatimize olacaktır. Hadis-i Şerifte; **"İnsanların en çok musibete uğrayanları evvela peygamberlerdir, sonra dereceleri-ne göre (veliler ve salihler) gelir. Kişi dinine göre bela ve imtihanlara maruz kalır. Eğer dine bağlılığı varsa, belası daha da artar.**

Fakat dininde gevşek yaşıyorsa ona göre musibetlerle karşılaşır. Kişiyi belalar gelir gelir de artık onun üzerinde hiçbir günah kalmaz." [Tirmizi, Zühed 57; Ahmed b. Hanbel, I/172, 174] Buyurulmaktadır.

Şu hususu da unutmamalıyız ki; sabır sadece bela ve musibet anlarında göstermiş olduğumuz bir vaziyet değil, sıhhat ve afiyet içerisinde olduğumuz zamanlarda da Rabbimize olan bağlılığımızın azalmayıp, dünyaya fazla meyletmeden şükür eda ederek yaşamayı da ifade eder. Tüm bu insani hallerde gaffete düşmeden, Cenab-ı Hak'tan gelen her hükme karşı mutmain bir gönülle "elhamdülillah ala külli hal (her hal için rabbime şükürler olsun) düsturunu ile şu kısacık dünya hayatındaki vazifemizi tamamlayabilirsek bizlere ne âlâ! ■

Kaynakça:

- (1) Kur'an'ı Kerim Meali – DİB Yayınları
- (2) İslam Ansiklopedisi – TDV
- (3) Gazali- İhyau Ulumuddin IV. Cilt
- (4) Resul ŞAHİN, "Eyyub Peygamberin Hastalıkla İmtihanı" Külliyyat Osmanlı Araştırmaları Dergisi, Sayı 18, Aralık 2022. S205-231
- (5) Abdulvahap YILDIZ, "Hz. Eyyüb'ün (a.s.) Hastalıklar Karşısındaki Sabrı ve Manevî Hastalıklarımız" Haran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Yıl: 21, Sayı 36, Temmuz-Aralık 2016. S128-142.
- (6) Yakup BİYİKOĞLU, "Kıssa Üslubü Bağlamında Kur'an'da Eyyüb Peygamber" DEÜİFD XLIV / 2016, s211-243

KARDEŞLİK BÂKİ KALDI

Nihat Topcu

Mirasımız Kudüs Derneği olarak bizler de yaşadığımız afet karşısında elimiz kolumuz bağlı duramazdık. Bugüne kadar (16 yıl boyunca) Kudüs ve 1948 toprakları dışında fiili yardım organizasyonu yapmamıştık. Fakat bu depremin olağanüstü bir afet olması nedeniyle, yapabileceklerimizi masaya yatırarak hızlıca harekete geçtik.

Yüzyılın afetini yaşadık. Tepeden tırnağa hep birlikte sarsıldık. Belki Osmaniye, Kilis, Şanlıurfa, Gaziantep, Diyarbakır, Adıyaman, Hatay, Adana, Malatya ve Kahramanmaraş sarsıldı ama acısını hep birlikte hissettik. Enkaz altında “sesimi duyan var mı?” çığlıklarına hep birlikte koştuk. Evimizde, dükkanımızda işe yarayacak ne

varsa alarak can havliyle yollara düştük. Yüzlerce kilometre yardım konvoyları oluştu. Gidemeyen bulunduğu köyde, ilçede veya ilde AFAD başta olmak üzere yardım toplama merkezlerine koştuk, bir işin ucundan tutmak için günlerce uykusuz sabahladık. Sadece ülkemizde değil, uluslararası vicdan harekete geçti, arama kurtarma çalışmaları

için seferber oldu. 50 bin 783 canımızı kaybettik, yüz binlerce insanımız yaralandı, 4.1 milyon insanımız evinden zorunlu ayrıldı, 1.5 milyon insanımız ise evsiz kaldı.

Aynı Ve Nakdi Yardımlar

Mirasımız Kudüs Derneği olarak bizler de yaşadığımız afet karşısında elimiz kolumuz

Bugüne kadar yardım elimizi uzattığımız Kudüslü Müslümanlar, deprem anında ülkemizin yanında olmak istediler. Öyle ki, yetimhane için gönderdiğimiz nakdi katkısı “Şu an depremden etkilenen kardeşlerimizin bizden daha çok yardıma ihtiyaçları var” diyerek geri gönderdiler.

bağlı duramazdık. Bugüne kadar (16 yıl boyunca) Kudüs ve 1948 toprakları dışında fiili yardım organizasyonu yapmamıştık. Fakat bu depremin olağanüstü bir afet olması nedeniyle, yapabileceklerimizi masaya yatırarak hızlıca harekete geçtik. İlk olarak gezici aşevi aracımızı bölgeye göndererek (havanın o zaman -17 civarında olduğu) Adıyaman ve civarında arama kurtarma ekipleri ve depremzede vatandaşlarımıza sıcak çorba ikramı yaptık. O an için ilk etapta en iyi gelecek şey sıcak çorba ikramıydı. Daha sonra “GÜCÜMÜZ KARDEŞLİĞİMİZ” başlığı altında bir yardım kampanyası başlatarak, depremden etkilenen tüm illere ulaşacak şekilde yardım kampanyası düzenledik.

Genel Başkanımız Muhammet Demirci’nin riyasetinde deprem arama kurtarma faaliyetleri ile eş zamanlı olarak hem Genel Merkezimiz hem İl Temsilciliklerimiz hem de Gönüllülerimizle deprem bölgesinde yardım faaliyetleri yürüttük. Depremin ilk saatlerinden itibaren farklı illerden hareket eden yardım tırlarımızla depremden etkilenen tüm illerimize gıda, temizlik malzemeleri, çadır ve ısınma ihtiyaç malzemeleri ulaştırdık. Depremin ikinci haftası yerel kurumlarla iş birliği yaparak, kurulan aşevlerinin gıda ihtiyaç malzemelerinin teminine çalıştık. Ramazan ayında bağışçılarımızın emanetleri olan gıda ko-

lisi, zekât, fitre ve bayramlıkları çadırkentler, konteyner kentler ve köylerde yaşayan depremzede vatandaşlarımıza ulaştırdık. Kurban Bayramı planlamamızda da deprem bölgesini unutmadık.

Konteyner Kudüs Mahallesi

Depremin etkilediği illerde en büyük problem barınma ihtiyacı idi. Yıkılan ve oturulamaz duruma gelen evlerle beraber, milyonlarca insanımızın barınma ihtiyacı ortaya çıktı. İşte bu ihtiyaca cevap verebilmek, gelen bağışları daha verimli ve isabetli kullanmak için konteyner evler yapmaya karar verdik. Genel Başkanımız ve Yönetim Kurulu üyelerimizin bölgede yaptıkları inceleme ve araştırmalar sonucunda (AFAD ile işbirliği içinde) Hatay’ın Kırıkhan ilçesi girişine konteyner mahalle kurmak için gerekli izinleri aldık. Adına “Konteyner Kudüs Mahallesi” dediğimiz konteyner evler için kısa sürede çalışmalar başladık. İçerisinde bir evin ana ihtiyaç malzemeleri (Yatak, çekyat, mini buzdolabı, banyo, mutfak eşyaları, temizlik ve hijyen malzemeleri, ısınma gereçleri, perde vb.) ile yapımı ve teslimatı için başlattığımız kampanya ile kısa sürede 50 konteyner evin siparişini verdik. Gönüllülerimizin yoğun gayretleri ile evlerimizi bayrama yetiştirerek AFAD’a teslim ettik. Kudüs Konteyner Mahallesi’ne başkaca kurumların katkısı ile toplamda 95 adet konteyner yerleştirdik.

İslam Dünyası ve Kudüs

Deprem Bölgesini Unutmadı

Yazının başında yurt dışından gelen yardımlardan bahsetmiştik. Esasında bu kısma bir

ara başlık açmak, başta İslam dünyası ama özelde Kudüs’ün deprem bölgesine olan yardım elini anmadan geçemzedik. Depremin ilk saatlerinden itibaren başta Kudüs, 1948 toprakları ve Filistin genelinden sürekli telefonlar aldık. Bugüne kadar yardım elimizi uzattığımız Kudüslü Müslümanlar, deprem anında ülkemizin yanında olmak istediler. Öyleki, yetimhane için gönderdiğimiz nakdi katkısı “Şu an depremden etkilenen kardeşlerimizin bizden daha çok yardıma ihtiyaçları var” diyerek geri gönderdiler. Kudüs’ün tüm camilerinde yardım kampanyaları düzenlendi, milyonlarca dolarlık nakdi ve aynı yardımı gerek Mirasımız Kudüs Derneği gerekse de resmî kurumlar ve STK’lar üzerinden deprem bölgesine ulaştırdılar. Bizler de Kudüslü kardeşlerimizin gönderdikleri paralarla ilk etapta bir tır battaniye temin ederek deprem bölgesine ulaştırdık. Arama kurtarma faaliyetleri için Filistin’den gelen kurtarma ekipleri de enkaz altından günlerce yaralı kurtardı. Günler süren zorlu süreçte Filistinlilerin yardımlarıyla farklı kalemlerde çok sayıda ihtiyaç malzemesi de temin edilerek depremzedelere ulaştırıldı.

Deprem Şehitlerimiz

Depremde on binlerce canımızı kaybettik. Elbette her bir can kıymetliydi. Acıları ve hatıraları her daim tazeliğini koruyacak. Mirasımız Kudüs Derneği olarak bizler de çok sayıda gönüllümüzü ve yol arkadaşımızı kaybettik. Her birine paragraf açıp sayfalar dolusu yazmak isterdik. Tanıyanların diliyle üç şehit hanım kardeşimizi anmadan geçemeyeceğiz. Merve Gürbüz ve Meva Doğan. Bu bö-

lümü şahitlerin diliyle kaleme almayı tercih ediyoruz. Mirasımız Kudüs Derneği Anadolu Hanımlar Sorumlumuz Şenay Şeker'in kaleminden Merve ve Meva kardeşlerimizi okurken, Zeynep Kösemen kardeşimizi de Halkla İlişkiler Sorumlumuz Fahri Sözen'in şahitlikleriyle kaleme alacağız.

Merve ve Meva liseden iki arkadaş idi. Okul sıralarında her genç gibi onların da geleceğe dair hayalleri vardı. Ama onların sadece kendilerini değil tüm ümmeti ilgilendiren hayallerdi. Erbakan Hocamızın sevgisiyle ve tüm insanlığa verdiği kutlu mesajları duyarak ve yaşayarak yetişmeleri onları hep diri tutmuş ve son nefeslerine kadar samimi mümin duruşlarıyla örnek bir yaşam sürmüşlerdi. Merve Gürbüz ve Meva Doğan'ı yakınlarından dinlediğimizde sanki birbirlerinden farklı olmayan iki fedakâr kişiyi anlatıyor ve hayırla yad ediyorlardı. Mücadeleci, nâif ve ihlaslı Müslüman genç kimliği.

Meva Doğan eski siyasetçi ve RP Milletvekili Ahmet Doğan'ın kızı. Adıyaman'da hatırı sayılan bir aileye mensup olan ismiyle müsem-

Depremde on binlerce canımızı kaybettik. Elbette her bir can kıymetliydi. Acıları ve hatıraları her daim tazeliğini koruyacak. Mirasımız Kudüs Derneği olarak bizler de çok sayıda gönüllümüzü ve yol arkadaşımızı kaybettik. Her birine paragraf açıp sayfalar dolusu yazmak isterdik.

ma, güzel yürekli bir insan. Kamu yönetimi ve İlahiyat eğitimi tamamlayan Meva Doğan, Necmettin Erbakan Üniversitesi Sanat Tarihi bölümünü okurken üniversitede TÜGVA ve çeşitli sivil toplum kuruluşlarında aktif görevler almış ve üstün hizmetlerde bulunmuştu. Yaz kurslarında Kur'an-ı Kerim eğiticiliği ve daha sayamayacağımız nice hizmetler. Nerede hayırlı bir çalışma var başarı ve nezaheti ile Mevla oradadır. Kudüs denilince çevresinde akla ilk gelen isimlerden olan Meva Doğan, Mirasımız Kudüs Derneği'nin gönüllü ekibinde yer alıyordu. Depremden önce Miraç haftası kapsamında yapılacak programın hazırlıkları için arkadaşlarıyla istişareler yapmış ve Kudüs'e layık bir çalışma ortaya koymanın gayretinde olmuştur. Hatta son gece geç vakte kadar arkadaşlarıyla bu çalışmanın planlamasını yaptığını biliyoruz. O gece uyanmamak üzere uykuya dalarken Kudüs'ü düşünerek özgür olacağı gün hayal ederek uyuduğundan şüphe etmiyoruz. Hayatının her vaktini görev bilinciyle ve insanların kalbine dokunarak sürdüren Meva Doğan, gelecek nesillere örnek bir

yaşam sürerek Rabbine kavuştu.

Merve Gürbüz tek kelimeyle aksiyoner bir Müslümandı. İnsan bir görev alır ve onu layıkıyla yapmaya çalışır. Fakat Merve'yi her yerde görmek mümkündü. "Kim var orada, denildiğinde sağına soluna bakmadan, ben varım" diyebilen ender insanlardan birisiydi. AÜ İlahiyat Fakültesi mezunu olan Merve Gürbüz Sosyal Medya uzmanlığı görevini devam ettiriyordu. Onun bir derdi vardı; Kudüs'ün ve tüm ümmetin kurtuluşuna dair. Bundan dolayı gecesini gündüzüne katar ve Allah rızası için cihat ederdi. Mirasımız Kudüs Derneği'nin çıkardığı Minber-i Aksâ dergisinin yayın kurulunda da görev almış ve dergimize yazılarıyla büyük katkılar sağlamış bir Kudüs gönüllüsüydü. Gençliğinden itibaren son nefesine kadar Milli Görüş teşkilatlarında önemli kademelerde görev alan Merve Gürbüz gençliğin ablası ve öncüsü idi. Özellikle şuurlu bir gençliğin yetişmesinde büyük emekler vermiştir. O hep yollardaydı. Evet bu devrin samimi, mücadeleci ve benzeri az bulunur vefalı bir dava insanı olan Merve Gürbüz iyi bir yolcu ve aynı zamanda güvenilir bir yoldaş idi.

Rabbimiz, Kudüs'ün özgürlük mücadelesi için birlikte yol aldığımız kardeşlerimiz başta olmak üzere depremde hayatlarını kaybeden vatandaşlarımıza rahmetiyle muamele eylesin.

Yorulmak ve vazgeçmek nedir bilmezdi. Bir döneme şahitlik etmiş ve "Zaman bizi haklı çıkardığında ben hala yaşıyor olmak istiyorum" diyerek burukluğunu dile getirmişti.

Zeynep Kösemen kardeşimizle ise yolumuz, Çanakkale'de üniversite okurken keşişti. Yetiştirdiği iklimin de etkisi ile Kudüs ve Mescid-i

Aksâ hassasiyeti olan bir kardeşimizdi. Üniversite'nin Doğu Batı Öğrenci Topluluğu üyesi olarak Topluluğun Kudüs Çalışmalarını üstlenmişti. Kişisel gayretleri ile topluluğu da harekete geçirerek Çanakkale'de devasa bir Kudüs Gecesi organizasyonunun öncülerindendi. Kudüs köşesi, kitap okuma grupları ve yetim sponsorluğu gibi çalışmalarını üstlendi. Öğrencilik yılları devam ettikçe yetim çalışmalarını bırakmadı. Mezun olduktan sonra ise İlim Yayma Cemiyeti Yurt Müdiresi olarak Osmaniye ilimizde sivil toplum çalışmalarını sürdürdü. Ama Kudüs'e olan nahif dokunuşlarını asla eksik etmedi. Zeynep Kösemen kardeşimizi de Adıyaman'da kaybettik. Elinden tuttuğu Kudüslü yetimlerin elini bırakmamak için çalışmalarımızı büyük bir hassasiyetle sürdürüyoruz.

Zaman geçtikçe yeni yeni kayıp haberleri almaya devam ediyoruz. Onlardan biri de Kahramanmaraş'taki gönüllülerimizden Rümeyza Yıldız. Rabbimiz, Kudüs'ün özgürlük mücadelesi için birlikte yol aldığımız kardeşlerimiz başta olmak üzere depremde hayatlarını kaybeden vatandaşlarımıza rahmetiyle muamele eylesin. ■

AKSÂ ÇOCUK AKADEMİSİ

Özge Lekesizel

Aksâ Çocuk Akademisi 2017 yılında kurulan, Mescid-i Aksâ'yı çocuklara tanıtmak ve sevdirmek üzere Mirasımız Kudüs Derneği bünyesinde çalışmalar yapan bir birimdir. Geleceğin Selahaddin'lerinin yetişmesinde katkıda bulunmak üzere kurulmuştur. Başta İstanbul merkez olmak üzere, Mirasımız Kudüs Derneği'nin bütün temsilciliklerinde Aksâ Çocuk bünyesinde çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Çocukların "Mescid-i Aksâ'yı çok seviyorum orası benim mescidim!" demesini, parka gitmek istediği kadar Mescid-i Aksâ'ya da gitmek istemesini hedef alarak çocukların yaşlarına uygun çeşitli etkinlikler tasarlar.

Aksâ Çocuk Akademisi ne tür projeler/ çalışmalar yapmaktadır?

1) Anaokullarına ücretsiz Mescid-i Aksâ sunumları

Pedagog, psikolog ve anaokulu öğretmenlerinden oluşan kurul eşliğinde hazırlanmış bir müfredat geliştirilmiştir.

"Hiçbir olumsuz öge (savaş/silah/işgal/kötü adamlar) kullanmamak" Aksâ Ço-

**Aksâ Çocuk Akademisi
2017 yılında kurulan,
Mescid-i Aksâ'yı çocuklara
tanıtmak ve sevdirmek
üzere Mirasımız Kudüs
Derneği bünyesinde
çalışmalar yapan bir
birimdir. Geleceğin
Selahaddin'lerinin
yetişmesinde katkıda
bulunmak üzere
kurulmuştur.**

cuk Akademisi'nin prensipleri arasındadır. Akademi, olumsuz tema kullanmama ile ilgili şu inancı savunmaktadır: -çocuklar büyüdüklerinde ister istemez Kudüs'te-

ki hak ihlalleri, zulüm ve olumsuzluklarla tanışabilirler- bilgi yığmak yerine olumlu duygularla çalışma yapıldığında çocuklar gerçeklerle yüzleştikleri zaman da Kudüs ve Mescid-i Aksâ için üzerine düşeni seve seve yapacaklardır. Bu müfredatla, bütün anaokulu ve kreşlerde ücretsiz olarak 4 derslik program kapsamında tedricî olarak Mescid-i Aksâ anlatılmaktadır. Sunumlarda çocuklara hediye edilen Mescid-i Aksâ haritası üzerinden Kubbetü's Sahra, Burak Duvarı, Kible Mescidi gibi Mescid-i Aksâ'nın önemli yapıları oyunlar eşliğinde öğretilmektedir. Dört derslik eğitim sonunda çocuklara kumbara dağıtılarak Mescid-i Aksâ için sadaka biriktirme ve yardım duygusu aktarılması hedeflenir.

2) Anne-çocuk atölyeleri

Annenin dahil olduğu etkinlikler çocuğun hayatının gerçekliği olmaktadır. Bu sebeple ayrıca böyle bir faaliyet yapılmaktadır. Atölyede etkileşimli olarak anneler de faaliyeti izlemekte ve çocukların yanlarında olduklarını hissettirmektedir.

3) Kudüs ile ilgili Öğretici Çocuk Kitapları Neşriyatı

Aksâ Çocuk Akademisi Bünyesinde Basılan Eserler:

■ Etkinliklerle Mirasımız Kudüs- Sudoku- dan labirente, eşleştirmeden kesme-ya- pıştırmaya kadar tamamı Mescid-i Aksâ içerikli faaliyetleri içeren etkinlik kitabıdır.

■ Konuşan/sesli kitaplar - Kudüs saha- sında Türkiye’de ilk ve tek seslendirme- li ve klipli hikâye kitabı setidir. Üç kitaptan oluşmaktadır:

1. Ballı Kubbem: İçinde ebeveynler için karakter analizi de bulunan bir kitaptır. En çok bu kitabın şarkısı çocuklar tarafından

sevilmiştir. Kitaptan karakterleri içeren çı- kartma ve mini kavanozda balla beraber takdim edilir.

2. Aksâ’nın Bilge Kaplışı: Bir kaplumbağa- nın Mescid-i Aksâ’da namaz kılmak üzere yaşadığı keyifli macerayı anlatmaktadır.

3. Ketkedo’nun Yolculuğu: Bir kedinin de- desiyile Mescid-i Aksâ’ya ulaşmak için yapı- tığı heyecanlı yolculuğu ve etkileyici ka- vuşma sahnesini içerir.

Şenlikler

Çocukların eğlencelerle Mescid-i Aksâ sevgisini mutluluk kodu ile birleştirme- si hedeflenmektedir. Cami şenlikleri dahil olmak üzere zeytin fidanı dikimini, Mes- cid-i Aksâ’nın bahçesinden zeytin yap- rakları hediye edilmesini, Kudüs marşları- nın söylenip balonların patlatılmasını, mi- ni anlatımların yapılıp oyunların oynan- masını içerir.

Marşlar

Türkiye’de ilk ve tek Kudüs Muhafızları is- mindeki çocuk korusu ile yine Türkiye’de

ilk Mescid-i Aksâ içerikli, aranjman ve klip işlemlerinin yapıldığı marş ümmetin ço- cuklarına armağan edilmiştir. Yeni marş çalışmaları ise devam etmektedir. Marş- ların tahminlerin üstünde bir etkisi oldu- ğu gözlemlenmiştir. Çocukların bu yol- la Mescid-i Aksâ’yı oyunlarına, günlük ya- şamına dahil edebileceği keyifli bir ma- teryal sunulmuştur. Pek çok anaokulu bu marşlarla merasim gösterisi yapmış, bazı Kur’an kursları teneffüs müziği olarak kul- lanmıştır.

Aksâ Kardeşlik Belgesi

Kumbara dolduran çocuklara Aksâ Kar-deşlik Belgesi takdim edilerek, ‘ilk imza- sı Kudüs yolunda olsun’ niyetiyle çocuk- lar kendi parmak izi ile imza atar ve belge alırlar. Ayrıca zaman zaman veli toplantıla- rı, tekne orucu iftarı ve Daru’l Aceze ziya- retleri de yapılmaktadır.

Aksâ Çocuk Akademisi kapsamında bulun-duğunuz ilde hizmet vermek isterseniz irtibat numaramız: 0541 251 54 58 ■

YAHUDİ MESELESİNDEN İSRAİL DEVLETİNE

Elif Atabaş

1800'lü yıllar boyunca devam eden Sovyetler Birliği ve İngiltere arasındaki büyük oyunun son bulması ve 1916 yılı itibariyle Lloyd George'un İngiltere'nin Başbakanı olması ile Ortadoğu'da artık yeni bir döneme girilmiş oluyordu. Aslında Lloyd George sürekli olarak hükümetini Filistin'de bir Yahudi yurdunun kabulü için teşvik etmesine rağmen meslektaşlarından istediği desteği bulamamıştı. Onun bu ısrarının te-

melinde kimsenin bilmediği dini bir motivasyonu vardı; eğitimi İncil'e dayanıyordu ve Hristiyan Siyonistleri hareketinin en son örneği idi. Püritenlerden olan Lloyd George, Yahudiler öz yurtlarına dönerlerse Mesih'in yeryüzüne ineceğine inanıyor ve bunu gerçekleştiren kişi olmak istiyordu.

Bir yanda Hristiyan Siyonistler bireysel ve devlet bazında çaba sarf ederken diğer yanda dindar Yahudiler bir gün kutsal top-

raklara dönme fikrini hep canlı tutmuşlardı. 1880 yıl boyunca (MS.70-1948) "Gelecek yıl Kudüs'te" diye dua ediyorlardı. Avrupa'da gettolarda yaşıyorlar, belirli mesleklere giremiyorlar, üniversite okuyamıyorlar ve devlet memuru olamıyorlardı. Bu kadar yıl Yahudileri geri dönme konusunda pasif dua dışında bir şey yapmamaya iten neden ise inançlarıydı. Ortodoks Yahudi inancına göre Siyon'a kurtarıcı gelmeden dönmek yasaktı.

Bu şartlar altında kutsal topraklara dönme fikrinin nereden ortaya çıktığını incelediğimizde 19.yy. Avrupa'sında gelişen milliyetçilik fikrini görmekteyiz. Devamında gelişen ulus-devlet ve vatandaşlık fikrine göre her ulusun bir devleti olmalıydı. Örneğin, o dönem, Almanya'da yaşayan 565 bin Yahudi hakkında "bir Yahudi Alman vatandaşı olabilir mi?", tartışmaları başladı. Vatandaş olmaya başlayan Yahudiler, 1800'lerde başlayan ve gelişen Haşkala dedikleri Yahudi aydınlanması ile bulundukları bölgelerde gettolarından çıkıp, çeşitli haklar elde etmeye başladılar. Bu süreç devamında asimilasyonu getirdi. Ünlü Yahudi düşünürleri Moses Mendelssohn, "Evde bir Yahudi gibi, sokakta herkes gibi olacaksınız", dedi. Bu dönemle birlikte Yahudiler asimilasyona anti-semitizme son verecek bir süreç olarak bakmaya başladılar. Fakat devamında yaşanan Dreyfus Davası aslında durumun böyle olmadığını ve Theodor Herzl'in ifade ettiği gibi ne yaparlarsa yapsınlar Avrupa'nın Yahudileri kabul etmeyeceğini gösterdi.

Siyonizm fikri her ne kadar kendisinden çıkmamış olsa da Theodor Herzl (1860-1904) mevcut ideoloji parçalarını uluslararası bir harekete dönüştürmeyi başardı. Asimile olmuş ve ateist bir kimlik ile siyasal Siyonizm'in ideolojik temelini oluşturan "Der Judenstaat" (Yahudi Devleti) kitabını 1896'da yazdı. Ona göre Yahudiler milli kültürlerini özgürce

Dünyada yüzyıllar boyunca Filistin meselesinden önce Yahudi meselesi vardı ve son yüz yılda iki dünya savaşının da etkisi ile Yahudi meselesi Filistin meselesine dönüştü.

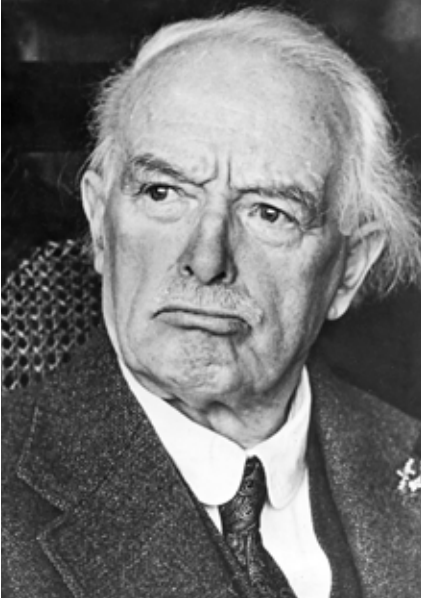

ifade edecek siyasal bir devletten yoksun bir millettir. Anti-semitizmin tek çözümü de bu doğrultuda kurulacak olan bir Yahudi devleti idi. Herzl'in önderliğinde 1897'de Basel'de ilk Siyonist Kongresi toplandı. Herzl, Siyonist faaliyetlerinde dönemin süper güçlerinin diplomatik ve maddi desteğini almadan başarılı olunamayacağını biliyordu. İsrail bugün de aynı stratejiyi sürdürmektedir. Fakat bütün bu gayretlerine rağmen Herzl, 1904'te ölene kadar Siyonizme ve Filistin'de Yahudilere bir

yurt öngören Basel programına devlet desteği bulamamıştı. Ancak Yahudiler davalarına sonuna kadar sahip çıktıkları ve kişi odaklı iş yürütmedikleri için Herzl'in ardından Hayim Weizmann başta olmak üzere birçok isim önderliğinde her sene Siyonist kongre toplanmaya devam etti.

Batı Avrupa'da bahsetmiş olduğumuz milliyetçilik akımı ve devlet kurma düşüncelerinin yanında, Doğu Avrupa'da durum çok daha farklıydı. 1800'lü yıllarda en çok Yahudi diasporasının bulunduğu Rusya ve Polonya'da Yahudilere uygulanan zulüm iyice artmıştı. Dönemin Rus Çarı'nın öldürülmesinden sorumlu tutulan Yahudiler baskı ve taciz karşısında zamanın yükselen gücü olan Amerika'ya göç ettiler. Kalanlar için ise tek çözüm yolu, dini söylemin dışında daha çok siyasi ve milliyetçi bir Siyonizmdi. Bu nedenle modern siyasal Siyonizm, anti-semitizmin en şiddetli haliyle gözlemlendiği Rusya'dan çıkmıştır, diyebiliriz. İşte tam bu dönemde, pogromların şiddetini en çok arttırdığı 1882'de Leo Pinsker tarafından Autonomization adında bir eser kaleme alındı. Bu esere göre, Yahudiler kurtarıcıyı beklemeden, Avrupa'da yaşananların da göz önünde bulundurulmasıyla kendi kaderlerini kendileri çizmeli ve bağımsız bir Yahudi devleti kurmalıydılar. Pinsker, dinden ziyade millî kimlik ile ilgilendiği için Yahudi devletinin Filistin'de kurulmasında ısrar etmiyordu. Bundan

David Lloyd George

Püritenlerden olan Lloyd George, Yahudiler öz yurtlarına dönerlerse Mesih'in yeryüzüne ineceğine inanıyor ve bunu gerçekleştiren kişi olmak istiyordu.

etkilenen birçok Yahudi çeşitli Siyonist örgütler kurdular.

1907'de Büyük Oyun 'un sona ermesi ve 1. Dünya Savaşı'nın başlaması ile Osmanlı toprakları artık paylaşılması gereken yerlere dönüşmüştü. İngiltere, Fransa ve Rusya çoktan planlarına başlamıştı. 1917'de başlayan Bolşevik İhtilali ile sahneden çekilmek zorunda kalan Rusya'dan sonra İngiltere ve Fransa Sykes-Picot Anlaşması ile Osmanlı topraklarını önceden paylaşmışlar ve ilerde oluşacak mevcut anlaşmazlıkları bu şekilde önlemeyi planlamışlardı. Bunun yanında İngiltere'nin Hindistan yolunu kontrol altında tutmak ve Süveyş Kanalı çevresini elinde bulun-

durmak adına yürüttüğü Mekke Emiri Şerif Hüseyin'e Arap Devleti vaadi ile yapılan Şerif Hüseyin-McMachon yazışmalarına göre; Yahudilere de Balfour Deklarasyonu'nda Filistin'de bir vatan vaadi verilmiştir.

Mevcut şartlarda Rusya'yı hala savaşta tutmaya çalışan ve ABD'ni de savaşa dâhil etmek isteyen İngiltere Başkanı Lloyd George, Yahudilerin en iyi araç olduğunu düşünüyordu. Londra'daki Siyonist sözcüsü Hayim Weizmann da İngiltere'nin politikasında önemli bir rol oynamıştır. İkna edici ve ısrarlı üslubu ile Siyonizm meselesini İngiliz kabininin gündeminde tutmayı başarmıştı. Bu sayede İngiltere'nin Filistin'de Yahudi yerleşimini sağlaması ile bölgeden ve Süveyş Kanalı'ndan Fransa uzaklaştırılmış olacaktı.

Bütün bu nedenler birleştiğinde İngiltere Dışişleri Bakanı Arthur Balfour, 2 Kasım 1917'de İngiliz Siyonist Lord Rotschild'e bir mektup yazarak (çelişkiler ve belirsizliklerle dolu) aşağıdaki deklarasyonu kabininin onayladığını bildirdi:

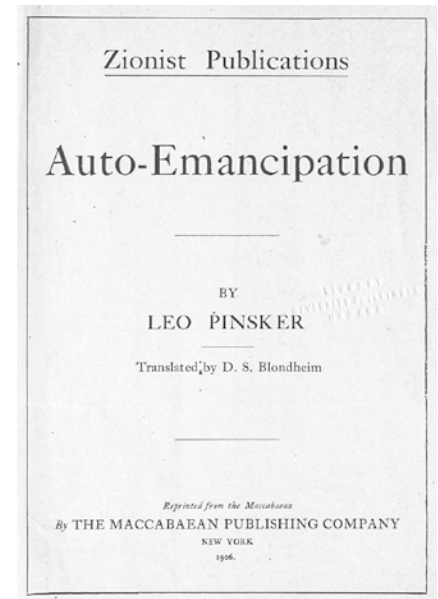
"Krallık Hükümeti Filistin'de Yahudi halkı için bir milli yurt kurulmasını uygun karşılamak-tadır ve bu hedefi gerçekleştirmesini kolaylaştırmak için elinden geleni yapacaktır; ayrıca, Filistin'deki Yahudi olmayan toplum-ların sivil ve dini haklarına ya da başka ülkelerde yaşayan Yahudilerin hak ve siyasal statülerine zarar verecek uygulamaya gidil-meyeceği kabul edilmektedir."

1920 yılında yapılan Sen Remo Konferansı ile Ortadoğu'da manda yönetimleri resmen kabul edilmiş ve Filistin'de 1917'de başlayan İngiliz manda dönemi 1920 itibarıyla resmîyet kazanmıştır. Mandalarında yumuşak bir yönetim metodu ile yerelden yöneticiler seçen İngiliz yönetimi, Filistin'de bunu yap-mayarak bölgeye 2 yıl sonra, üstelik de Siyo-nist olduğu açıklanan Sir Herbert Samuel'i Yüksek Komiser olarak atamıştır. İngiliz man-dasının tarafı tutumu ve Balfour'un etkisiyle her geçen gün daha fazla Yahudi'nin Filis-tin topraklarına göç etmesi sonucu, Filistin halkı 1921'de Kudüs'te ayaklanmış ve ayaklanmalar güçlkle bastırılabilmiştir. Bir sene sonra 1922 Şubat'ında Filistinli Arap liderler Londra'ya giderek, Balfour Deklarasyonu'nu kabul etmediklerini ve ulusal bağımsızlık is-

tediklerini bildirmişlerdir. Ancak bu çabalar yıllar boyunca artan Yahudi göçüne engel olamamış; 1935'te Yahudi sayısı 62.000'e ulaşmıştır.

Dönemin Rus Çarı'nın öldürülmesinden sorumlu tutulan Yahudiler baskı ve taciz karşısında zamanın yükselen gücü olan Amerika'ya göç ettiler. Kalanlar için ise tek çözüm yolu, dini söylemin dışında daha çok siyasi ve milliyetçi bir Siyonizmdi. Bu nedenle modern siyasal Siyonizm, anti-semitizmin en şiddetli haliyle gözlemlendiği Rusya'dan çıkmıştır, diyebiliriz.

1897’de İsviçre Basel’deki ilk Siyonist kongrenin ardından Theodor Herzl’in “Bugün ben burada Yahudi Devleti’ni kurdum. Ama bunu yüksek sesle söylersem bana deli derler. 5 sene ya da en çok 50 sene sonra bu devlet kurulacaktır”, dediği Siyonist hareket kazanmış ve 51 sene sonra Yahudi devleti kurulmuştu.

ve 51 sene sonra Yahudi devleti kurulmuştu. Bunun neden Filistin topraklarında olduğunu da şu alıntı çok güzel özetliyor: “İsrail Devleti Holokost’un bir kefaleti olacak, Hristiyanların günahının cezasını Müslümanlar çekecek, Batı’nın suçlu vicdanını bastırmak için emperyalizmin sunağında Ortadoğu kurban edilecekti” [Piers Brendon’ın *Decline and Fall of the British Empire 1781-1997*, s.479]

2023 yılı itibariye de nüfusunun yarıdan fazlasının mülteci olarak yaşadığı Filistin halkı acı çekmeye devam etmekte ve hala anahatlarını yanlarında taşıdıkları evlerine bir gün dönmeyi ümit etmektedirler. ■

Kaynakça:

- (1) Fromkin, David (2018), *Barişa Son Veren Barış*, (Çev.: Mehmet Harmancı) Modern Ortadoğu Nasıl Yaratıldı? 1914-1922 İstanbul: Vizyon Yayınları, s.241- 268
- (2) Cleveland, William L. (2004), *Modern Ortadoğu Tarihi*, (Çev.: Mehmet Harmancı) İstanbul: Agora Kitaplığı, s. 265-300
- (3) Yaşar, Fatma Tunç; Özkan, Sevinç Alkan; Kor, Zahide Tuba (2011), *Siyonizm Düşünden İşgal Gerçeğine FILİSTİN* İstanbul: İHH Yardım Yardım Vakfı, s. 51-56

1936’da Arap liderler bir araya gelerek Yahudilere karşı Arap Yüksek Komitesini kurmuş; ardından başlattıkları genel grev halk ayaklanmasına dönüşmüştür. Bu süreçte yayınlanan ve Filistin topraklarının bölüştürülmesini öngören *Peel Raporu*; adil bir paylaşım sunmadığı için ayaklanmaların daha da çoğalmasına neden olmuştur. Batı dünyası Filistin’de Yahudi olmayan bir halkın da var olduğundan 1936-1939 Arap İsyanları ile haberdar olmuş; “topraksız bir halka, halksız bir toprak” mitinin de aslının olmadığı ortaya çıkmıştır. Bütün bu olaylardan sonra ayaklanmaları bastırmayı hedefleyen İngiliz Mandada rejimi Filistin’de Arap ve Yahudilerden oluşan iki uluslu bir devlet kurulmasını ve göçmen sayısına kota konmasını öneren Beyaz Belge’yi yayınlamıştır. Filistinlilere umut olan bu belge Siyonistler tarafından “Kara Belge” olarak adlandırılmış ve Yahudilerin artık İngiliz manda yönetimini de hedef almalarına neden olmuştur.

1. Dünya Savaşı’nın çözülmemiş sorunları II. Dünya Savaşı’na neden olmuş ve 1939’da Almanya’nın Polonya’ya saldırması ile savaş başlamıştır. Beyaz Belge ile aynı dönemde denk gelen II. Dünya Savaşında Yahudiler çok önemli bir karar almış; Beyaz Belge yokmuş gibi İngilizler ile Almanlara karşı savaşa katılmış, Almanların yenileceklerini anladıkları

andan itibaren de 1944-1947 arası İngiltere’ye karşı Hagana, İrgun ve Stern gibi silahlı örgütleri üzerinden mücadele başlatmışlardır. Bunda savaşın sonucunu önceden görerek 1942 yılında Siyonist Kongrenin Merkezini Londra’dan New York’a taşımalarının ve orada yaptıkları kongrenin ardından ABD Başkanından aldıkları desteğin de büyük katkısı vardır. Savaşın ekonomik yükü ve Yahudi çetelerinin yoğun zararlarına daha fazla dayanamayan İngiltere sonunda Filistin Mandasını 1947 yılında Birleşmiş Milletlere havale etmiştir. 29 Kasım 1947 BM Taksim planı ile Filistin topraklarının %56’lık en verimli bölümü Yahudilere, kalan çöl kısmı ise Filistin halkına verilmiştir. O dönemde Filistin’de sadece %31’lik bir nüfusa sahip olan Yahudilere %56’lık bir toprak verilmesini Filistin halkı ve Arap ülkeleri kabul etmemiştir.

14 Mayıs 1948’de Filistin topraklarından İngiliz Mandasının çekilmesi ile aynı gün Ben-Gurion İsrail Devleti’nin bağımsızlığını elde etmiştir.

1897’de İsviçre Basel’deki ilk Siyonist kongrenin ardından Theodor Herzl’in “Bugün ben burada Yahudi Devleti’ni kurdum. Ama bunu yüksek sesle söylersem bana deli derler. 5 sene ya da en çok 50 sene sonra bu devlet kurulacaktır”, dediği Siyonist hareket kazanmış

KUDÜS PERSPEKTİFİNDEN HAÇLI SEFERLERİ VE İSLAM DÜNYASI

Ayşe Çekiç

Haçlı Seferleri Batı Avrupa dünyasının İslam beldelerini zapt etmek ve Doğu'nun zenginliklerini ele geçirmek adına 1096-1291 yılları arasında düzenli silsileler halinde yapılmış bir dizi seferlerin bütününe verilen addır. Haçlı seferlerinin Avrupa kıtasında oluşum seyri İslam'ın Avrupa'da gerçekleştirdiği fetihlerle başlayan sürecin uzun vadeli bir çıktısıdır. Müslümanların Avrupa'yı fethi *-bilhas-sa İspanya başta olmak üzere Orta Fransa'ya*

kadar (732)- Batılı Hristiyanların, Müslümanlara karşı derin bir düşmanlık beslemelerine ve bunun neticesi olarak daimi surette kendilerini tehdit ettiklerini düşündükleri Müslümanları "öteki" olarak icat etmelerine sebebiyet vermiştir. Bu öteki/düşmanlık algısı kendilerini hazır hissettikleri 11. Yüzyılın sonlarında İslam dünyasına dini motivasyonun temellendirdiği Haçlılık kimliğiyle saldırılarına ve Doğu'da yerleşik Latin devleti kurmalarına zemin hazırlamıştır.

Papa II. Urbanus'un (1088-1099) Clermont Konsilinde (28 Kasım 1095) verdiği geniş çaplı vazla başlayan Haçlı Seferlerinin görünen yüzü Batı'daki Hristiyanların Doğu'da bulunan dindeşlerine -her ne kadar Doğu'daki Hristiyanlar Ortodoks olsa da- yardım etme temayülüyle bütünleştirilip dillendirildiğinde bu yardım bölge Müslümanlarına savaş açılarak yapılabilecek bir mahiyet taşımaktaydı. Vaktiyle Bizans İmparatorluğu'nun Batıdaki Katolik dindeşlerinden

Anadolu'da gelişen Selçuklu fethine karşı arzulanırdı yardım talebi Haçlı seferleri olarak vücut bulduğunda, Bizans'ın dahi tasavvur edemeyeceği bir Haçlı-Müslüman savaşı başlamış olacaktı. Haçlı seferlerine Avrupa Hristiyan dünyasından her kesimin katıldığı göz önünde bulundurulduğunda seferin kapsayıcı yanı oldukça aşikâr bir görünüm arz etmekteydi. Öyle ki bu sefer Papalığa, Hristiyanlığın dini ve dünyevi merkezi olma yolunu açacakken; bir imparatora, düke veya basit bir serfe de hem dinî bir kutsanma hem de dünyevî zenginlik bahşedecekti. Dahası bu seferler sayesinde Avrupa hâpishanelerinde tutulan azılı suçlular dahi Müslümanları ortadan kaldırarak Hristiyanlığa hizmet edecekler ve bunun mukabilinde Tanrı'nın takdirini kazanacaklardı. Ezcümle, Müslümanlara karşı gerçekleştirilen bu sefer dinen arınıp Tanrıya yaklaşmak ve dünyevi zenginliğe sahip olmak adına tüm Hristiyanları Haçlı çatısı altında birleştirmeyi başarmıştı. Zira bu başarının Papa Urbanus'un Clermon'ta dile getirdiği *"Tanrı böyle istiyor"* sözüyle yakalandığını düşündüğümüzde Haçlıların otomatik olarak kendilerini Tanrı'nın ordusu saydıkları gözle görülmekteydi. İşte tam da bu hissiyat Haçlı ordularına İslam beldelerinde yapacakları her fiiliyatı meşru kılacak bir zemin hazırlayacaktı.

Fiili olarak 1096 yılında başlayan Haçlı seferlerinde Hristiyanlar, büyük bir başarı elde ederek sırayla İslam'ın en gözde şehirleri olan Urfa (Mart 1098), Antakya (Haziran 1098), Kudüs (15 Temmuz 1099) ve Trablus (Temmuz 1109) merkez olarak dört Latin devleti kurmayı başarmışlardır. Kudüs'ün Müslüman zulmüne ve hakaretine maruz kaldığı söylemi Haçlı seferlerinin katalizör bir gücü olmuştur. Bu minvalde, Kudüs'ün Haçlılarca zaptı insanlık tarihi boyunca eşine az rastlanır bir katliamın yapılmasına sebebiyet vermiştir. Dönemin Haçlı kaynakları yapılan katliamları büyük bir özgüvenle dillendirirken, tarihin kaydedici yanını günü geldiğinde haklı ile haksızın, zalim ile mazlûmun ayırt edilmesi noktasında kullanacağını pek hesaba katmamış gözükmektedir. Bugün tüm dünyaya medeniyet ve demokrasi dağıtıcısı olanların(!) atalarına, yani Haçlı tarihine bakıldığında görünen resim büyük bir tezat içermektedir.

Bilhassa el-Bâre, Maarratünnumân ve Kudüs'te yaptıkları katliamlar, Haçlı muhayyilesini anlamlandırmak adına oldukça önemlidir. El-Bâre'de yapılanları Haçlı kronikçisi Peter Tudebodus'dan

dinlediğimizde anlatının ürkütücü bir vaziyette olduğu görülmektedir: *"Tanrı'nın isteğiyle kısa süre içinde şehri zapt edip bulabildiği kadın-erkek, avam-havas tüm sarazenleri/Müslümanları öldürdü. Raymond orada yönetimini tesis ettikten sonra el-Bâre'yi Hristiyan itikadına döndürdü ve vakit kaybetmeden şehri Tanrı'nın himayesine döndürecek, burasını şeytanın evi olmaktan kurtarıp tek Tanrı'ya teslim edecek ve azizlerin vaazlarını saf yüreklerin hizmetine sunacak"*. Görüldüğü üzere Haçlıların Müslümanlara bakışı onların yaşadığı beldeyi şeytanın evi olarak nitelemesi üzerinden şekillenmiş ve Bâre'nin Hristiyan itikadına döndürülmesi Tanrı'yı memnun edecek bir değişim olarak ifade edilmiştir. Maarratunnumân'da yapılan Haçlı katliamı da oldukça dehşet vericidir ki bu anlatıyı Raimundus'un kroniğinden okumamız olayın vahametini anlaşılır kılacaktır: *"Şehri ele geçirdiğimizde putperestler yer altı mağaralarında saklandılar ve neredeyse biri bile sokaklarda görünmedi. Yeryüzündeki tüm eşyaları aşırıp götüren Hristiyanlar, Sarazenlerin (Müslümanlar) yeraltında da zenginlikleri olduğu ümidi-ne kapılıp ateş yakarak ve kükürt dumanlarıyla düşmanı mağaralardan çıkardı. Mağaralardan ganimet bulma ümidi boşa çıkınca ulaşabildikleri bahtsız Müslümanları işkence yaparak öldürdüler"*. Şehir ahalisinin Haçlıların arzusu gereği işkencelerle öldürülmesi Haçlı kronikçisi olan Raimundus'un, Müslümanlara bahtsız demekten öteye geçmeyecek bir vicdan terazisini-nin olduğunu göstermektedir!

Müslümanların uyanışını sağlayacak sesler ulema sınıfından yükselişe geçmiştir. Nizamülmülk'ün temellerini attığı Nizamiye medreseleri esas vurucu etkisini Haçlıların bölgeye geliş sonrasında "fikirde birlik ve nitelikli insan yetiştirme" kapsamında göstermiştir.

Haçlı seferleri incelenirken Müslümanlara karşı yapılan katliamın Kudüs'te zirve yaptığı görülür. Bunun yegâne amacı, Kudüs'ün Tanrı adına ele geçirildiği esnada Tanrı düşmanları olarak görülen Müslümanlardan Tanrı'nın öcünün alınma dürtüsüdür. Haçlıların bu düşünceye sahip oluşu Kudüs'te Müslümanlara yapılan zulmü -ki bu zulümden Yahudiler de payını almıştır- kendi perspektiflerinden meşrulaştırıcı bir

**İngiliz tarihçi S. Runciman
şöyle demektedir:
“İlk Haçlı seferine
iştirak eden Hristiyan
galiplerin kötülükleri ile
kıyaslandığında garip bir
tezat teşkil etmekteydi”**

zemin de oluşturmıştır. Konuyu Haçlı kroniklerinden anlatılanlarla anlamaya çalıştığımızda, oldukça sarıh bir tablo bizi karşılamaktadır. Fulcherius'un anlatısına göre: “Haçlılar Kudüs'e girdikten sonra Süleyman Tapınağı'nın (Mescid-i Aksâ) çatısından atlayarak kaçmaya çalışan Müslümanların çoğu oklarla vurularak öldürülmüştü. Bu tapınakta yaklaşık on bin Müslüman'ın boynu vuruldu. Burada olsaydınız ayak bileklerinize katledilenlerin kanlarıyla lekelenebilirdi. Müslümanların hepsi kadın çocuk demeden katledildi. Bu büyük katliamdan sonra Haçlılar evlere girip buldukları her şeye el koy-

dular. Zengin veya fakir olsun tüm Haçlılar girdikleri eve sahip olacak ve binanın içinde buldukları her şey de onların olacaktı. Bu şekilde birçok fakir insan zenginleşmişti.”

Kudüs'te yapılanları bir diğer Haçlı Kronikçisi olan Willermus'tan okuduğumuzda da benzeri bir durumla karşılaşırız: “Bu batıl inançlarıyla Rabbin kutsallarını kirletenlerin ve müminleri mahrum bırakanların günahlarının kefareti ölümleri ve kanlarıyla temizlemeleri için, Tanrı'nın adaleti idi... Ve sadece parçalanmış cesetler ve kesilmiş kafalar kötü bir manzara teşkil etmiyor, baştan ayağa kana bulanmış galiplerin görüntüsü de ürpertiyordu. Tapınağın etrafında on bin Müslüman katledilmiş olmalıdır, şehrin orasında burasında öldürülüp, sokaklarda, meydanlarda bulunan cesetler hesaba katılmamıştır, çünkü bunların sayısı da daha az değildir. Ordu şehirde dağıldı ve dar sokaklarda gizlenmiş olanları bulup sığır gibi kestiler. Diğerleri birleşip evlere girip, ana, baba, çocuk ne varsa dışarı çıkarıp ya kılıçlarla öldürüp ya da çatılardan atarak boyunlarını kırdılar.”

Her iki Haçlı kaynağının da vurguladığı esas nokta yapılanların bir katliam oluşudur; ancak bu katliam herhangi bir olumsuzluk içermektedir. Çünkü Müslümanlar Rabbin kutsallarına zarar verdiği için Haçlıların onları cezalandırması Tanrı'nın adalet tecellisidir. Haçlıların bu

bakış açısı Müslümanların sığır gibi kesilmelerine neden olmuştur ki bu durum onlar da herhangi bir acıma hissi veya insani olarak düşünülmediğinde dahi yapılanlardan iğrenme hissi vermemiştir. Görüldüğü üzere tüm bu yapılanlar Haçlıları, haklı ve Tanrı'dan onaylı bir millet kılarken, bu durum aynı zamanda Haçlıları Tanrı'nın da eli yapmıştır. El, Tanrı'nın ise yapılanların sorumluluğu da Tanrı'nın isteği ölçeğinde Tanrı'ya ait gözükmetedir ki Haçlı zihniyeti seferlerin ontolojik dayanağını açıklarken daima “Tanrı böyle istiyor” fikrini ileri sürmüştür.

12. yüzyıl Haçlı saldırıları ile başlamışken, İslam dünyasında geniş çaplı bir istikrarsızlık gö-

ze çarpmaktadır. Haçlıların başarısında bu istikrarlılığın da etkisi vardır. İlk ve en başarılı olan I. Haçlı seferinde Anadolu Selçuklu Sultanı I. Kılıçarslan'ın (1092-1107) kısmi başarısından başka Haçlıları durdurabilen bir isim çıkmamıştır. Böylece I. Haçlı seferi neticesinde İslam dünyasında Haçlı devletleri kurulumunu sağlamıştır. Kudüs başta olmak üzere kurulan bu devlet yapılanmaları uzun vadede Müslümanların bölge siyasetini şekillendirici bir argümanı içerisinde barındırmaktadır. Artık İslam dünyasındaki en büyük başarı Haçlı kuşatılmışlığından kurtulmak yönünde seyredecektir. Ancak bu durumdan kurtulmak da çok kolay olmayacaktır.

Müslümanların uyanışını sağlayacak sesler ulema sınıfından yükselişe geçmiştir. Nizamülmülk'ün temellerini attığı Nizamiye medreseleri esas vurucu etkisini Haçlıların bölgeye geliş sonrasında "fıkırde birlik ve nitelikli insan yetiştirme" kapsamında göstermiştir. Haçlılara karşı İslami uyanışın önemli bir yönünü Nizamiye dalgası teşkil etmiştir, ki Sâlahaddin'in ilk gençlik yıllarını geçirdiği Şam (Dimaşk) çağın en gözde metropolü ve medrese ağının en güçlü olduğu şehirlerin başında gelmektedir. Bu minvalde düşünüldüğünde Sâlahaddin'in yetiştiren fikri zeminin bir ayağı Nizamiye geleneğiyle ilintilidir. Bu geleneğin en büyük savunusu İslam'ı zararlı akımlardan ve düşmanlardan korumak yönünde olduğu düşünüldüğünde, vaktiyle ilk kuruluş aşamasında Bâtınilere karşı geliştirilen bu düşünce Haçlıların İslam dünyasını istilaya başladıkları çağda daha anlamlı bir amaca matuf gözükmektedir.

Haçlılara karşı İmadüddin Zengî'nin (1127-

1146) Urfa'yı fethiyle (1144) başlayan karşı duruş süreci Müslümanların ilk ve en önemli karşı atağı olarak gözükmektedir. Zira Haçlılar İslam dünyasında ilk defa ciddi bir kayıp yaşamış ve Urfa'da kurdukları kontluklarını kaybetmişlerdir. İmadüddin Zengî'nin Urfa'yı fethi, oğlu Nureddin Mahmud Zengî (1146-1174) döneminde cihad anlayışının yükselmesine ve Müslümanların toparlanmasına vesile olmuştur. Zira cihad risalelerinin bu dönemde oldukça göze çarpıcı bir şekilde artmış olması Müslümanların Haçlılara karşı direnişlerinin eğitsel bir yönünün olduğuna işaret etmektedir. Nureddin Mahmud'un en büyük ideali Kudüs'ü fethederek bölgeyi Haçlılardan temizlemek yönünde olmuştur. Hatta bu ideale o kadar inanmıştır ki Kudüs'ü fethettiğinde Mescid-i Aksa'ya yerleştirilmesi için bir minber bile yaptırmıştır. Bu minber o denli halis bir niyetle yaptırılmış olacak ki Sâlahaddin Eyyûbî (1171-1193) Kudüs'ü fethettiğinde vaktiyle Nureddin'in yaptırdığı minberi arzulanan mekâna koyacaktır.

Nureddin Mahmud'un rahle-i tedrisinde yetişen Sâlahaddin Eyyubî'nin 1187 yılında Kudüs'ü Haçlılardan alışı İslam dünyasında oldukça büyük bir heyecanla karşılık bulmuştur. Çünkü Kudüs'ün alınması Haçlı istilasına son noktayı koyan bir bağımsızlık mücadelesinin nihai düğümü olarak değerlendirilmiştir ki dönemin İslam kaynakları Sâlahaddin'i "zamanın İskenderi" olarak ifade etmiştir. İbnü'l Esîr Sâlahaddin'e "Kudüs'ün fethinden doğan bu şe-

ref Hz. Ömer'den sonra Sâlahaddin'den başka kimseye nasip olmamıştır" derken, burada Sâlahaddin'in Kudüs'ü fethederken ki tavrını da ifade edici bir anlama temas etmektedir. Haçlıların Kudüs'ü ele geçirirken ki yaptıkları zulme karşılık Sâlahaddin'in Kudüs'teki Hristiyanları çok cüzi bir vergiyle sağ salım şehirden çıkarması, Sultanın ihsanlı yanını gösterirken; İslam'ın Kudüs'e bakışını da ortaya koymaktadır. Haçlıların kanla aldıkları şehre Sâlahaddin'in sükûnetle ve affedicilikle girmesi Kudüs'ün Müslüman perspektifinden bir selam şehri olduğuna işaret eder. Kuran'ın ifadesi çerçevesinden "çevresinin mübarek kılındığı" bir beldeye ayak basmak tam da Sâlahaddin'in yaptığı şekilde olabildi. Bu durumu hayretle dile getiren İngiliz tarihçi S. Runciman şöyle demektedir: "İlk Haçlı seferine iştirak eden Hristiyan gâliplerin kötülükleri ile kıyaslandığında garip bir tezat teşkil etmekteydi".

Sonuç olarak denilebilir ki Kudüs hak ile batılın mücadelesi ekseninde kıyamete kadar toplumların arzuladığı bir şehir olacaktır. Herkes Kudüs'te kendisine ve içinden yetiştiği medeniyete yakışır bir tavır sergileyecek ve bu tavrın neticesinde de ya kan dökülecek ya da insanlar selametli bir şekilde yaşayacaktır. ■

Kaynakça:

Dr. Öğr. Üyesi, Artuklu Üniversitesi, İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü, mail: aaysecekic@gmail.com/aysecekic@artuklu.edu.tr, Mardin/Türkiye.

KALANLAR İÇİN KALANLAR

Emine Şevval Komut

S elamunaleyküm ben Saide Farah.
Yaşlı bir kadımdır. Yaşlı ve Allah'a verilmiş bir sözü olan kadın.

Anlatmam gereken bir hikayem var.

Evet biliyorum çocuklar, kimse yaşlı bir kadının anlattığı hikâyeyi dinlemek istemez.

Siz de dinlemek istemeyebilirsiniz tabii.

Özellikle bu kadın seksenini aşmış bir yaşlıysa.

Ama bu hikâyenin anlatılması gerekiyor ve benim anlatmam için çok vaktim kalmadı.

Kendimi acındırmıyorum çocuklar öyle düşünmenizi istemem, acelem olduğu için öyle söyledim. Diyebilirsiniz ki; "Madedem acağı vardı şimdiye kadar neden sustun?" Biraz sabırlı olup hikayeme kulak verirsiniz tüm sorularınızın cevabını almış olacaksınız.

Nerden başlamam gerektiğini çok iyi bi-

liyorum ama dilim ne zaman bu hikâyenin kutlu günlerine gitse gözlerim yaşarır, göğsüm hıçkırıklarımın titremesiyle sarsılır, boğazım düğüm düğüm olur da konuşamaz olurum.

Tamam kızmayın bana metanetli olacağım yaşlılığımın getirdiği aşırı duygusallıklardan kaçınarak bu hikâyeyi size anlatacağım.

Çünkü dedim ya, bu hikâyeye muhakkak anlatılması gereken bir hikâyeye.

Bizim minik evimiz Müslümanların mescitlerinin üçüncüsü yani Mescid-i Aksa'nın batı tarafındaki duvarın dibinde o bilindik Meğaribe Mahallesi'nin en kuytu köşesinde yer alıyor.

Gerçi artık eskisi kadar biliniyor mu yoksa istenilen oldu da unutuldu mu orası bilmiyorum.

Ben kendimi bildim bileli oradayız, hep oradaydık.

Medreseleri, ilim dolu küçük mescitleri, birbirlerine meyveler ikram eden komşuları, mahallede selamsız birbirlerinin yanlarından geçmeyen sakinleriyle Selahaddin Eyyubi'nin bu mahalleyi tahsis ettiği Faslı Müslümanların ilk heyecanlı hallerini korur gibiydik.

Tabii ben bu kadarını hatırlamıyorum.

Çünkü babam "Ah ah bu mahallenin neşeli mescit çocuklarının yerini şimdi yüzleri Allah için öfkeyi küçük yaşlarda öğrenmiş mücahit çocuklara bıraktı." diye hayıflanarak başladığı hüzünlü hatıralarından dinliyordum.

Babam daha kötüsüne şahit olmadan ruhunu teslim etti.

O zamanlar babamın bu hayıflanmasını bir türlü anlamazdım ama sonraları fark ettim ki mücahit çocuk görüntüsü ilk akla düştüğünde sevimli gelse de, bir iş çocuğu düşüyse, bu ümmetin büyük adamlarının sorumluluklarını hakkıyla yerine geti-

Bizim minik evimiz Müslümanların mescitlerinin üçüncüsü yani Mescid-i Aksa'nın batı tarafındaki duvarın dibinde o bilindik Meğaribe Mahallesi'nin en kuytu köşesinde yer alıyor.

rememesinden dolayıymış.

Bu farkındalığın getirdiği acıyla sokağa çıkmak zorunda kalan her çocuk benim gibi yetişkinler için utanç sebebi oldu.

Ah canım babam şu an mahallemizin halini görse kim bilir neler söylerdi.

O gün ben 10'lu yaşlarımdaydım. Etraftaki hareketliliğin az çok farkına varıyordum.

Ancak işlerin bizim için iyi bir sonuçla sonuçlanacağına dair çocuksu bir inancım vardı.

Annemin endişeyle kaplı yüz ifadesi vardı. "Allah'ım bizi koru. Bizi yarımsız bırakma" duasıyla kıpırdanan dudakları hiç durmadı.

Mahalleye giren buldozerlerin, güzeller güzeli medresemizi yıkışına, arkadaşım Ayşe'nin ailesinin telaşla evlerinden çıkışına, Küçük Muhammed'in serçesi Nuğayr'ın kafesine sımsıkı bir şekilde sarılmış yıkılan evini izleyişine birebir şahit oluyordum.

Korku dolu gözlerim olaya şahitlik ederken minik kalbim olayı idrak etmekte zorlanıyordu ama ne kadar kabullenmek istemesem de sekiz yüz yıllık tarihimizi bir gün içerisinde yok etmeye başlamışlardı bile.

Evlerinden çıkmamakta ısrarcı olanlar, evlerinden çıkmamalarına rağmen yıkım işlemine başlıyordu.

Mahalle o gün birçok kadın ve çocuğun feryadıyla doldu.

Babalarımız ellerinden bir şey gelmeyişinin utancıyla başlarını öne eğmişlerdi.

Koskoca makinaların karşısında altmış yetmiş kiloluk insanlarımız kendilerini aciz hissetmeye başlamıştı.

Gasp edilen evlerimiz için bir şey yapmak istiyor ama yapamıyorduk.

Derken, yıkılan evlerin gürültüleri arasında

beklenmedik bir şey oldu.

Mahallemize girildiğinde sokağın en dikkat çeken noktasında yaşayan ve kimse dillendirmese de herkesin gönülden saygı beslediği Said abi vardı.

Said abi eline aldığı avuç büyüklüğündeki taşı var gücüyle buldozerlerden birine fırlatmıştı.

O an sanki herkesin tutukluğu gitmiş olayın afallamasını üzerlerinden atmıştı.

Said abi gibi eline taşı alan durmaksızın yıkıma devam eden makinelere fırlatmaya başlamıştı.

Makinalara verdiği en büyük zararın makinelerin boyasını çizmek olan eylemi yapmak içimizde bir yerlerde direnme hissiyatını kuvvetlendirmiş ve varlık olarak bizi güçlü hissettirmişti.

Küçüklüğüme rağmen ben de bunu hissediyordum ve büyüklerim gibi yerde bulduğum çakılları fırlatmaya başlamıştım hırsıyla.

Burası bize aitti ve bunu ağlayarak değil de hareket ederek göstermemiz gerekiyordu.

Her hareket her fırlatılan taş bizim için umuda bir adım yaklaşmak olmuştuk.

"Allah'ım buradayız ve sahip çıkıyoruz emanetini" diye yükselen nidayla annemin gözlerinin sel gibi boşaldığını hatırlıyorum.

Günün sonunda bizim dediğimiz hiçbir ev, okul, cami ayakta değildi.

Yüz yıllardır ayakta olan mahalle yıkılıp yerle bir edilmişti.

İnsanlar emanet canlarıyla beraber orayı terk etmek zorunda kalmıştı.

Biz de herkes gibi orayı terk etmek zorunda kaldık.

Sonraları çok yer değiştirdik. Çok eve konuk olduk. Çok mahallenin sakini olduk.

"Burası sizin de vatanınız." Diyenler çok oldu. "Hepimiz kardeşiz." Peşi sıra takip etti o cümleyi.

Gittiğimiz yerlerde bize kucak açtılar. Bizimle birlikte dertlendiler.

Ancak hiçbir yer bizim vatanımız olmadı.

Kalbim on yaşında terk etmek zorunda kaldığım yerin boşluğuna hiçbir yeri kabul etmedi.

Mahallemin sevgisi katlandıkça katlandı.

Biz oradan zorla çıkarıldığımızdan beri ben daha çok oralı oldum, oraya ait hissettirdim.

Seksen yıllık hayatımın on yılını yaşadığım ama ömrümün her anına şekil veren bir yer oldu benim için.

Omuzlarımda bir emanet, avuçlarımda dua olarak taşıdım o mahalleyi.

Allah'ım dedim yaşadığım müddetçe bu emaneti anlatacağım, tanıştığım herkes beni orasıyla beraber bilecek.

Allah'ım, dedim. Sen bana bir imtihan verdiysen mücadele edecek bir kapı da açarsın.

Anlatmak ve ulaştırmak benim kapım oldu dilim bu yolda bir mücahitin silahı gibi çalıştı.

Neyse çocuklar ben lafı daha fazla uzatmayayım. Söz uzadıkça anlamı azalmış. Benden sonraki nesillere de bir mesaj bırakmak istedim.

Ben Saide Farah.

Seksen yaşındayım.

Meğaribe Mahallesinin en son sakinlerindenim.

Orası Müslümanların, sahibi Allah emanetçisi bizleriz...

Bu da benim hikayem.

Hikâyeyi duyurabildiğiniz kadar duyurun çocuklar olur mu? ■

“Kültürü Bozulmaya Mahkûm Olanlar Suriyelilerdir, Biz Değil.”

Zahide Tuba Kor

Röportaj: Elif Atabaş

Zahide Tuba Kor

Bilindiği gibi, Kudüs ve çevresinin istikrarı çevredeki ülkelerin istikrarı ile yakından ilişkili. Son yıllarda yaşanan Suriye krizi ve Türkiye'deki sığınmacıların durumu hakkında Ortadoğu uzmanı Zahide Tuba Kor hocamız ile görüştük. Bu sayımızda ilk kısmını yayımladığımız söyleşi, etraflica Suriye meselesine değiniyor.

Zihnimizi dolduran olumsuz algılar ve yanlış bilgiler yüzünden birçoğumuz, ortak projeleri ve kültürel alışverişi düşünemediğimiz gibi, kültürümüzü bozacaklar zannediyoruz. Suriyelileri tanımaya çalışsaydık, aramızdaki kültürel benzerlikleri fark edebilirdik.

Zahide Tuba Kor kimdir?

Marmara Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümünde lisansını (2003) ve Türkiye-Suriye ilişkileri üzerine yazdığı teziyle yüksek lisansını (2007) tamamladı. Anlayış dergisinde yazar ve editör olarak çalıştı (2004-2010). Bilim ve Sanat Vakfı Küresel Araştırmalar Merkezinde koordinatör yardımcılığı görevini yürüttü (2010-2014). Yabancı basından ve düşünce kuruluşlarından Türkiye, Ortadoğu ve dünya siyasetiyle ilgili tercüme yapıtı (2015-2018). Halen çeşitli STK'larda Ortadoğu'yla ilgili seminerler vermektedir.

Telif, edisyon veya tercüme 7 kitabı bulunmaktadır. Yayınlanmış makaleleri, tercümeleleri ve infografiklerine Ortadoğu Günlüğü blogundan ulaşabilirsiniz.

Suriyelilerle 2011'den bu yana birlikte yaşama tecrübemizi genel olarak nasıl değerlendirirsiniz? Mesela Tan-dem dil mantığı veya bir dil kardeşliği projesi ile bizim Arapça onların Türkçe öğrenmesi gibi bir fayda sağlayamaz mıydık?

Aslında birçok şey yapılabilirdi. Arap dünyasının Türk kültürüne en yakın halkı Suriyelilerdir. Ülkemize gelenlerin çoğu coğrafi olarak Suriye'nin kuzeyinden. Yüzyıl evvel aramıza sınırlar çekilene kadar Suriye'nin

kuzeyi ile Türkiye'nin güneyi aynı idari, iktisadi ve kültürel havzaydı. Halep, Osmanlı'nın Kahire'den sonraki ikinci büyük vilayeti idi ve bizim Güneydoğumuzun büyükçe bir kısmı idari olarak Halep'e bağlıydı. Yani sınırın kuzeyi ile güneyi etnik, dini ve aşiret bağları açısından süreklilik arz eder. Hatta röportaj yaptığım bir Suriyeli genç, Halep lehçesindeki kelimelerin %30'unun zaten Türkçe olduğundan bahsetmişti. Suriyelilerin zihinleri Türkiye'ye daha açıktı; ama bizimki kapalıydı, 1998'e kadar siyaseti ilişkilerle hakim olan husumetin ve Arap fobisinin de etkisiyle. 2000'li yıllarda iki ülke ilişkilerindeki yakınlaşmaya rağmen biz Suriye'yi ve Suriyelileri hiç tanı mıyorduk, hala da öyle. Zihnimizi dolduran olumsuz algılar ve yanlış bilgiler yüzünden birçoğumuz, ortak projeleri ve kültürel alışverişi düşünemediğimiz gibi, kültürümüzü bozacaklar zannediyoruz. Suriyelileri tanımaya çalışsaydık, aramızdaki kültürel benzerlikleri fark edebilirdik. Öte yandan son 20-25 yıldır küresel popüler kültüre ve tüketim kültürüne dalarak kendi tercihimizle Türk kültüründen uzaklaştığımızın da farkında değiliz.

İktisaden birbirimizi tamamlayıcı özelliklere sahibiz. Suriyeliler, bilhassa Halepliler girişimcidir, üretkendir, icatçıdır. Zanaatkarlık, el becerileri ve sabır isteyen işler, tamircilik gibi alanlarda iyidirler. Bunlar kendi gençlerimizin uzak durduğu alanlar. Suriyelilerin girişimciliği ve zanaatkarlığından daha fazla istifade edilebilirdi. Yine kendi insanımızın uzak durduğu mesela hasta veya çocuk bakımı gibi alanlarda onlara eğitim verilip istihdam edilebilirdi. Aynı şekilde Arapça öğrenmekte veya geliştirmekte Suriyelilerden daha fazla istifade edilebilirdik. Suriye

fasih Arapçanın en iyi öğretildiği ülkelerdendi.

1990 İstanbul doğumlu bir Suriyelinin benimle paylaştığı bir hikâyesi, Suriye'yi ne denli tanımadığımıza çarpıcı bir örnekti. Dedi ki "Her yeni okula kaydolduğumda bir tanışma faslı yaşanır ve 'Nerelisin?' diye sorarlardı, 'Suriyeliyim' derdim. 'Suriye neresi?' diye sorarlardı, 'Türkiye'nin güneyinde' derdim. 'Sen Kürt müsün?' diye sorarlardı, 'Yok ben Arap'ım' derdim. 'Yani Suudi Arabistan'dan mı geldin?' diye sorular devam ederdi. 'Ya kardeşim Suriye'den geldim, Türkiye'nin güney komşusu' cevabını verirdim. İnanın halkın bu konudaki genel kültürü çok zayıftı, ilgi ve alakası çok düşüktü."

Suriyeliler hakkında doğru bildiğimiz yanlışlar nelerdir dersek, ilk akla gelenleri söyleyebilir misiniz?

Aslında Suriyeliler hakkında bildiğimiz hemen her şey yanlış. Mesela, zannedilenin aksine, 12 yıldır devlet tek bir Suriyelinin kirasını ve faturasını ödemedi, herhangi bir nakdi yardım yapmadı. Başta Kızılay Kart olmak üzere Suriyelilere yardımlar, Avrupa Birliği veya Birleşmiş Milletlere bağlı teşkilatların fonlarından tahsis ediliyor; ama bu fonlar -egemen bir devlet olduğumuz için- kendi devlet kurumlarımız üzerinden dağıtılıyor. Halkımız da bunların kendi vergileriyle devlet bütçesinden karşılandığını zannediyor. Mesela Kızılay Kart, AB finansmanlı bir karttır. Keza UNICEF ve UNESCO'nun Türk okullarında okuyan Suriyeli öğrencilere kırtasiye vs. desteği MEB üzerinden dağıtılıyor. Öte yandan devletimiz, kayıtlı mültecilere ücretsiz eğitim ve sağlık hakkı veriyor.

Kimimiz Suriyeliler işimizi elimizden alıyor di-

Başta Kızılay Kart olmak üzere Suriyelilere yardımlar, Avrupa Birliği veya Birleşmiş Milletlere bağlı teşkilatların fonlarından tahsis ediliyor; ama bu fonlar -egemen bir devlet olduğumuz için- kendi devlet kurumlarımız üzerinden dağıtılıyor. Halkımız da bunların kendi vergileriyle devlet bütçesinden karşılandığını zannediyor.

yor, kimimiz devletin aktığı parayla ekmek el-den su gölden yaşıyor sanıyor; onlara tembel veya dilenci diyen de var. Halbuki, Türkiye'deki bütün Suriyelilerin %30'dan fazlası iş piyasasında, buna ilkököl-ortaokul çağındaki çocuklar da dahil; alın terleriyle çalışıp kendi ayakları üzerinde duruyorlar. Suriyeliler, üniversite me-

zunlarımızın değil, fabrika veya inşaat işçisi en alt sınıfımızın işini alıyor veya kendi insanımızın tenezzül etmediği alanlarda çalışıyor. Kendi işini kuran da çok.

Ya da neden biz Türkler Suriyelere yardım ediyoruz da Suriyeliler kendi kendilerine yardım etmiyor deniyor. Oysa hem Türkiye'deki hem Suriye'deki Suriyelilere yardım için kurulmuş yüzlerce Suriyeli STK var. Ayrıca Suriye ekonomisi 2021'den bu yana çökmüş durumda; ortalama devlet memuru maaşı bu sene başında 20-25 dolara tekabül ediyordu, Temmuz'da 10-15 dolara düştü. Ülkede çok yüksek bir enflasyon var. Bugün Suriye içindeki nüfusun %90'dan fazlası fakirlik, yarıdan fazlası da açlık sınırı altında yaşıyor. Mülteci Suriyelilerin yolladığı paralar sayesinde ayakta.

Üniversitelere imtihansız girip Türk öğrencilerin hakkını yiyorlar deniyor. Halbuki onlar Türk değil, yabancı öğrenci kontenjanından, YÖS sınavına ve her üniversitenin kendi açtığı sınıflara girerek ve yüksek harçlar ödeyerek okuyorlar. Bu arada Türk üniversitelerinde lisanstan doktora kadar her düzeyde okuyan Suriyeli öğrenci sayısı 53 bin. Türkiye üniversitelerinde 2021-2022'de ön lisans, lisans ve lisansüstü yerli-yabancı bütün öğrencilerin 8,3 milyon olduğunu dikkate alırsak Suriyeli öğrenci sayısı sadece binde 6'ya tekabül ediyor.

Kopan diğer bir yaygara da devletimizi ele geçirecekler, kültürümüzü bozup bizi öz vatandaşımızda yabancı kılacaklar şeklinde. Halbuki kül-

türü bozulmaya mahkûm olanlar Suriyelilerdir, biz değil. 84 milyonluk bir ülkede 3,5 milyonluk bir nüfusun kültürümüzü bozacağını zannetmek, Suriyelilerin savaş ve göçle yaşadığı hızlı sosyolojik dönüşümden habersizliğimizin bir ürünü. Göç hareketlerinde sosyolojik olarak ikinci nesil gittiği ülkenin dilini ve kültürünü; üçüncü, en geç dördüncü nesil de dinini benimser.

Yine bayramlarda gidebiliyorlarsa demek ki Suriye güvenli diyorlar. Halbuki 2017'den bu yana bayramlarda sınırı geçen Suriyelilerin sayısı 30-50 bin arasında. Yani ülkemizdeki Suriyelilerin en fazla %1-1,5'u bayramlarda Suriye tarafına geçiyor. Bunlar rejim bölgesine gitmiyor, Türkiye'nin kontrolündeki alanlarda yaşayan akrabalarını ziyarete ediyor. Bir aile tanıyorum. Dört erkek çocuğunu dedesi Kiliş'e getirmiş; kalan çocuklar, anne ve babasıyla hemen güneyindeki Azez ilçesinde yaşıyor. Evleri arasında mesafe belki kuş uçuşu 10-15 kilometredir. Ama bu çocuklar anne-babaları ve kardeşlerini göremeden büyüdüler, sadece bazı bayramlarda gidebildiler. Kısaca bayramlarda kitlesel bir gidiş-geliş söz konusu değil.

Türk milleti olarak geçmişimizde bunca farklı milletten insanı aynı devlet çatısında barındırmış bir mirasa sahip olmamıza rağmen mültecilere karşı sizce neden ülkemizde bu kadar acımasız hadiseler oluyor? Benzer örnekler aslında tarihimizde de var mı?

Aslında vardı. Bunun en iyi örneği, savaşlarda alınan yenilgilerle Osmanlı geri çekilirken Balkanların ve Kafkasların Müslüman ahalisi kitleler halinde Anadolu'ya ve İstanbul'a sığındı. Buradaki varlıklarının kalıcılaşması yerli ahaliyi çok rahatsız etmiş; "Ne zaman gidecek bu bitli muhacirler" tarzında söylemler olmuş. Burada doğmuş ikinci nesilleri bile dışlanmaya devam etmiş. Dışlamacılık sadece dışarıdan gelen 'yabancı'ya karşı da değil. Size çarpıcı bir örnek vereyim. İstiklal Savaşı sırasında Aydınlıların Yunanların saldırılarından kitlesel kaçışında babaannem, yetim kalan iki küçük çocuğuyla birlikte, Büyük Menderes Nehri'nin bir tarafından öbürüne geçmiş. Nehrin öbür tarafındaki varlıkları beklenenden uzun sürünce buradaki ahali "On günler yetmedi, bitli muhacirler gitmedi" diye söylenmeye başlamış. Halbuki nehrin iki tarafındakiler de Aydınlı. Keza şu an depremzedelerimizi sığındıkları yerlerde bağ-

rına basanlar olduğu gibi kötü muameleyle kaçırılanlar da oldu. Mesela Mardin'de KYK yurdunda kalan Malatyalı bir hanım, bana sığın-dıkları kendi akraba evinden artık yeter diye birkaç hafta sonra nasıl kovulduğunu ağlayarak anlatmıştı. Uzayan her misafirlik, yakın akraba bile olsa, ev sahibini rahatsız eder. Zihinlerimize yerleşik Arap husumeti ve korkusu da Suriyelilere yönelik olumsuz algıyı ve muameleyi artıran bir etken. Öte yandan 2015'te Lübnan'dan İstanbul'a sığınmış Suriyeli bir hanım bana "adeta cehennemden cennete geldik" demişti. Lübnan başta olmak üzere başka ülkelere sığınan Suriyeliler, bizdekinden çok daha acımasız muamelelerle karşılaşıyorlar.

Özelikle Güney illerimizde ikamet eden Suriyelilerin bize sığınmadan önceki sosyo-ekonomik durumu nasıldı? Ayrıca Suriyeliler bize yük algısı yayılmaya çalışılıyor. Suriyelilerin Türkiye ekonomisine katkısı yok mu?

Resmi verilere göre gelenlerin %60'ı Halep kökenli. Halep tarihte İpek yolu'nun üzerinde olup tüccarlık adeta Haleplilerin genlerine işlemiştir. Savaştan evvel Suriye'nin en kalabalık vilayeti ve iktisadi merkeziydi. Halepliler ya girişimci, sanayici ve tüccardı ya zanaatkardı ya da fabrika işçisiydi. Orta sınıftan ziyade, nüfusu üst veya alt tabakadandı. Girişimci ruha sahip Halepliler Gaziantep başta olmak üzere güney illerimize çok fazla yatırım yaptı. Zaten Halep'in fabrikalarının çoğu savaş yüzünden Antep'e taşındı. Tekstilden halıcılığa, gıdadan inşaat malzemesine kadar çok çeşitli alanlarda fabrika ve üretim tesisi kurdular, ihracat yapıyorlar. Türkiye'ye göç genelde kuzeyden olduğu için Halep kırsalı, Haseke ve İdlib'den ziraat ve hayvancılıkla uğraşanlar da geldi. Yatırımcılar, zanaatkarlar, fabrika işçileri ve çiftçiler bizim de iktisaden ihtiyaç duyduğumuz kesim.

Öte yandan işadamlarımız maalesef ki Suriyelileri sigortasız ucuz işçi olarak çalıştırıyor ve bu şekilde üretim maliyetlerini düşürüyorlar. Hiç farkında değil ama ülkemizdeki Suriyeliler ve diğer bütün göçmenler ülkelerine yollansa birçok alanda ya üretim duracak ve fabrikalarımız kapanacak ya da ürünlerin fiyatları fırlayacak. Ayağımıza giydiğimiz ayakkabıdan üzerimizdeki kıyafete ve midemize giren gıdaya kadar hemen her alanda Suriyelilerin ve diğer göçmenlerin ucuz emeğini tüketiyoruz.

Güney illerimizdeki vatandaşlarla akrabalık bağları olan Suriyelilerin oranı biniliyor mu?

Bunu bilmek mümkün değil. Sınır mesela Nusaybin ile Kamışlı gibi bazı ilçelerin, kasabaların ortasından çekildiği için aileler bölünmüş. Öte yandan Cumhuriyet'in ilk dönemi güney illerimizden başta Kürt nüfusumuz olmak üzere Suriye'ye epeyce çok göç olmuş. Son on yılda onların torunları Türkiye'ye geri döndü. Şapka kanunu, tekke ve zaviyelerin kapatılması, dinî eğitime konan engeller, Şeyh Sait İsyanı vs. nedeniyle çok sayıda alim, mutasavvıf ve müderris sınırın diğer tarafına -kendi deyimleriyle- hicret etmiş, Anadolu'da kapatılan medrese ve tekkeleri Suriye'de açmış. Dini ilim almak isteyen gençler de Suriye'ye gidip orada kalmış. Başkent Şam'da Hayyul-Etrak ve Hayyul-Ekrad diye anılan Türk ve Kürt mahalleleri olduğunu biliyor musunuz?

Neden mülteci değilde sığınmacı diyoruz? Geçici korumanın kapsamı nedir?

Anadolu tarihten beri göç yolları üzerindedir. Bu yüzden Türkiye, mültecilerle ilgili uluslararası sözleşmelere coğrafi çekinceyle imza koymuştur. Buna göre sadece Avrupa Konseyi ülkelerinden gelenleri mülteci olarak kabul ediyoruz. Suriye'den gelenlere ise geçici koruma statüsü verildi. Buna göre Türkiye, gelen Suriyelilerin yiyecek, barınma ve güvenliğini sağlama sorumluluğunu üstleniyor; ama hu-

Türkiye'ye kaçak giriş çok zor. Sınırdan girmeye çalışırken hayatını kaybedenler bile var. Eğer bu iş kolay olsaydı sınırın hemen öte tarafında kurulu çadırlarda yıllardır sefil bir hayata mahkûm kalan yüzbinlerce Suriyeli çoktan ülkemize girmiş olurdu.

kuki veya idari herhangi bir sorumluluk almıyor. Statü adı üstünde geçici olduğu için teorik olarak Türkiye istediği anda korumayı kaldırabilir; ama pratikte bunu yapamaz. Çünkü biz Suriyelileri mülteci olarak kabul etmesek de, uluslararası hukuka göre savaş yüzünden canı tehlikede olduğu için yurtdışına çıkmış Suriyeliler mülteci konumundadır; ülkelerine zorla geri gönderilemezler, bu bir suçtur. Ama tabii gönüllü geri dönüş belgesine zorla imza attırı-

larak ülkesine yollanan çok fazla Suriyeli var.

Türkiye maddi, manevi, hukuki ve akademik olarak bu göç sürecine ne kadar hazırды? Son 10 yılda bu alanlarda ne gibi gelişmeler yaşandı?

Türkiye bu sürece hiç hazır değildi. 2003'te üniversite son sınıfta İnsan Hakları Hukuku dersi almıştım. Bu ders için ödev olarak bir arkadaşım ile birlikte mülteci hukukunu seçmiştik. Kaynak ararken çok olduk; çünkü Türkiye'de mülteci hukuku alanından akademide yazılmış Kemal Kirişçi'nin iki makalesi dışında kaynak yoktu. BMMYK'yla (Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği) iletişime geçip onlardan kaynak istedik; koca bir kutu dolusu İngilizce kitabı evimize kargoyla yolladılar.

Cumhuriyet tarihi boyunca defalarca kitlesel göç aldığımız halde mültecilerle ilgili 1934 tarihli İskân Kanunu'ndan sonra ilk yönetmelik, düşünün, 1994'te çıktı. Ve bu İltica Yönetmeliği ciddi problemler içerdiğinden zannedersem 2006'da düzeltmeler yapıldı. Hukuki alanda hepsi bu kadar. 2013'e kadar ülkemize sığınan Suriyeli sayısı henüz az olduğundan idare edildi. Ama 2014'te sığınmacı sayısı bir anda artınca İçişleri Bakanlığına bağlı Göç İdaresi Başkanlığı kuruldu. Öte yandan her türlü hazırlıksızlığımıza rağmen süreci diğer ülkelere kıyasla aslında çok daha iyi idare ettik. Bu arada AB'nin göç ve mültecilerle ilgili hukuki düzenlemeleri olduğu halde 2015'te bir milyon Suriyelinin göçüyle Avrupa ülkeleri dumura uğradı ve siyasetleri altüst oldu. Hükümetleri, liderleri devirdi bu konu.

Kayıtlı Suriyeli sayısı ülkemizde ne kadar? Erkek, kadın ve çocuk oranları nasıl? Bunların ne kadarı vatandaşlık almış durumda?

Yıl yıl ülkemizdeki Suriyeli sayısını vermek daha anlamlı olabilir: 2012'de 14 bin (2012'nin ortalarında Halep'te savaş başlıyor), 2013'te 226 bin, (İşid'in kuzeyde yayılmasıyla birlikte) 2014'te 1,5 milyon, (Rusya'nın rejim lehine savaşa müdahalesi ve Halep'i vurmasıyla) 2015'te 2,5 milyon, 2016'da 2,8 milyon, 2017'de 3,4 milyon; 2018-2022 arası 3,6-3,7 milyon; 2023'te 3,5 milyon. (Ülkemizde 100 bin kadar da ikamet izniyle yaşayan Suriyeli var.)

2017'den sonra göçmen akını önemli ölçüde durdu. Çünkü Türkiye 2016 Ağustos'unda Fırat

Lübnan başta olmak üzere başka ülkelere sığınan Suriyeliler, bizdekinden çok daha acımasız muamelelerle karşılaşılıyorlar

Kalkanı Operasyonu'nu başlatıp 2017'de kontrol altına aldı. Bundan sonra yerinden olanları sınırın güneyinde kurduğu kamplarda tutarak Türkiye'ye gelişlerini çok büyük ölçüde durdurdu. Ayrıca 2017'de Türkiye'deki bütün mülteciler adrese kayıtlı hale getirildi.

Resmi verilere göre Türkiye'de toplam yabancı nüfus 5,5 milyon olup bunun 3,4 milyonu geçici koruma statüsündeki Suriyeli. Bunlardan 1,8 milyonu erkek (%53), 1,6 milyonu kadın (%47); yani erkeklerle kadınlar arasındaki fark sadece 174 bin. 10 yaş altı nüfus 989 bin (%29), 15-24 yaş arası 655 bin (%18). Suriyelilerin %98'i şehirlerde yaşıyor. Mülteciler Derneği'nin internet sitesinde "Türkiye'deki Suriyeli Sayısı Temmuz 2023" başlığı altında ayrıntılı verilere ulaşabilirsiniz.

11 yılda 3,5 milyon Suriyeliden sadece 223 bine (%6) vatandaşlık verildi (19 Aralık 2022 verisi); bunların 127 bini reşit, 97 bini çocuk. Bunların birçoğu da Suriye'nin Türkmenleri. Şunu bilmek lazım; geçici koruma statüsündekilerin T.C. vatandaşı olma hakkı yok. 2013 Geçici Koruma Yönetmeliği'ne göre "Türkiye'de yaşamak, vatandaşlık başvurusu yapma hakkını doğurmaz." Hatta Türkiye'de doğan Suriyeli çocuklar da geçici koruma statüsünde. Normalde yabancılar şu üç kriterden birini karşıladığında vatandaşlık elde edebilir: (1) Türklerle evlilik yapma, (2) Türkiye'de ikamet izniyle kesintisiz en az 5 yıl yaşama, (3) belli miktarda yatırım yapma. Geçici koruma statüsündeki Suriyeliler ise her üç kriteri aynı anda sağlasa bile vatandaş olamıyor. Onlara 'İstisnai vatandaşlık' imkânı sunuluyor. Buna da Suriyeliler başvuramıyor; devlet, kendi uygun gördüğü kişilere teklif ediyor. Kimlere? Türkiye'ye sana-

yi tesisi getirenlere; bilimsel, teknolojik, ekonomik, sosyal, sportif, kültürel, sanatsal alanda olağanüstü hizmet yapan veya yapacağı düşünülenlere. Vatandaşlık için temel kistas ülkemize fayda sağlama.

Suriyeliler geldikten sonra suç oranları arttı mı? Türkiye-Suriye sınırında duvarlar hangi yıl ve neden örüldü?

Sınır beton duvar örülmesi, ilk kez Ocak 2016'da Hatay'ın Yayladağ ilçesinden başladı; 2021 itibarıyla 837 km'lik duvar tamamlandı. Ayrıca sınırda 24 saat kontrol sağlayan birçok elektronik aksam var. Şu an Türkiye'ye kaçak giriş çok zor. Sınırdan girmeye çalışırken hayatını kaybedenler bile var. Eğer bu iş kolay olsaydı sınırın hemen öte tarafında kurulu çadırlarda yıllardır sefil bir hayata mahkûm kalan yüzbinlerce Suriyeli çoktan ülkemize girmiş olurdu.

Suç oranlarına gelirsek, mülteciler konusunda uzman Türkiye'deki en önemli akademisyenlerden Prof. Dr. Murat Erdoğan'ın Habertürk'te Afşin Yurdakul'un programındaki sözlerini aktarayım: "Türklerin Suriyelilerden 4 temel korkusu vardı: işimi alacaklar, suç artacak, kimliğimiz bozulacak, kamu hizmetleri kötüleşecek. İlk ikisi yani işimi alacaklar ve suç artacak korkusu, Suriyeliler bu konuda çok dikkatli davrandığı için gerçekleşmedi. Aşırı yoğun oldukları yerler dışında Suriyeliler kendi ayakları üzerinde durmayı başardılar. Çatışmasız ve sorun yaratmadan yaşama gayreti ile toplum huzurunu bozacak eylemlere girişmediler." Resmi veriler de bunu doğruluyor.

Misafir olduğunuz, hukuki güvencenizin olmadığı ve her an sınır dışı edilebileceğiniz bir ülkede suç işler misiniz? Suç işleyenler cezasını çektikten sonra sınır dışı ediliyor. Türk halkının suç oranı Suriyelilere kıyasla katbekat fazla. Suç kapsamındaki şeylerin bir kısmı buranın hukukunu bilmedikleri için. Türkiye'de suç işlediği için sınır dışı edilen Suriyeli sayısı son 6 yılda 19.000 kadar. Bu suçların hepsi adi suçlar da değil. Trafik kazası yapan, 18 yaş altı evlilik, karı-koca kavgası, komşuların şikâyeti, Suriyelilerin kendi aralarındaki problemlerden de kaynaklanıyor. Ebeveynler yanı sıra ısrar eden çocuklarına geri adım attırmak için ceza vermekten bile ya hapse atılırsak diye korkuyorlar. Fakat zaman zaman Esed'in ajanları kasıtlı olarak ortalığı karıştıracak provokasyonlar yapabiliyor. ■

Çizgi: Agus Widodo - Endonezya

MEDYANIN İKİ YÜZÜ

Kevser Kıran

Devletler kadar güçlü, sosyal ve siyasal olarak ruhları isterse ateşleyen, isterse söndüren, insanlık tarihi kadar eski sır: “medya”.

Eski çağlarda Firavunların büyücüleri olarak karşımıza çıkan; toplumu gizemli bir kudrete baş eğmeye davet ve ikna eden, lehinde çalıştığı iddia sahibini ulaşılmaz ve karşı konulamaz, karşısındakini ise çaresiz ve zayıf hissettiren gözbağcılığı, gü-

nümüzde medya olarak aynı fonksiyonu üstlenmiş durumdadır.

Analog medyanın, dijital teknolojiye evrimiyle sel gibi akan bilgi ve anlık akışın cazibesi, ne yazık ki gerek insanlar gerek toplumlar üstünde hipnotik etkili güdüleme silahı olarak kullanılmaktadır. Çünkü, “bilmeyi” istemek, insanın fitratında vardır ve “haber” bu noktada en değerli ganimetlerden biridir. Arz-talep formülü gere-

ğince, hep daha çok bilgiye ulaşmak isteyen insanın bu arzusu, insanları menfaatleri doğrultusunda kitleleri yönlendirmek isteyen merciler tarafından istismar edilmeye açık bir yumuşak karındır.

Haberleşmenin tarihine bakarsak, Sümerlerden itibaren, Hun ve Göktürk İmparatorluklarından Uygurlardan, Gazneliler, Karahanlılar, Osmanlılar’a kadar haberleşme güvenliğinin devlet eliyle sağlanmış

olduğunu, ulaklar ve kurumlar tarafından yürütüldüğünü görmekteyiz. İstisnai olarak dikkat çekici bir kişilik olan Sultan Alparslan, istihbarat işine olumsuz bakmış ve Başvezir Nizamül Mülk'ün meşhur Siyasetnâme adlı eserinde aktardığı haliyle şöyle ifade etmiştir: “Bir sahib-i haberi nasıl göreyim? Beni seven, dostluğuna itimadım tam olan (kimse), sahib-i habere önem vermez ve ona rüşvet vermez; Muhallif ve düşman olan ise, onunla dostluk kurar ve ona para bahşeder. Böyle olunca, sahib-i haber, mecburen bizim dostlarımız hakkında kulağımıza daima kötü sözler; düşmanlar hakkında da iyi sözler ulaştırır. İyi ve kötü söz ok gibidir. Biri hedefini bulur. Bu sebepten, her gün gönlümüz dostlara (karşı) daha fazla kırılır, onları (kendimizden) daha fazla uzaklaştırırız. Düşmanları ise kendimize daha yakınlaştırırız, baktığın zaman kısa zamanda bütün dostlar düşman olurlar. Düşmanlar ise onların yerini alır. O zaman padişahlıkta telafi edilmeyecek bozukluklar doğar.”

Haberin gazete hâlini alması 1600'lü yılların başlarına, televizyon haberciliğine dönüşmesi 1900'lü yılların ilk yarısına denk gelir. Artık haberin, devletin sağlayacağı güvenliğe ihtiyacı yoktur. Hattâ okur yazarlığa bile ihtiyacı yoktur. 'Program'lar topluca seslendikleri kişileri, sürekli akan ses ve görüntü eşliğinde tek tek 'program'lamaya başlamıştır. ABD'de 1929'da Büyük Buhran ismi verilen ekonomik çöküşe, basının eliyle yapılmış Florida gayrimenkul fiyatlarındaki spekülasyonun da büyük katkısı olmuştur. Kriz sayesinde bir kısım toprak sahipleri zengin olacak, fakat sonuçta ekonomik çöküş, ikinci dünya savaşına kadar uzayan zincirleme bir reaksiyona dönüşecektir.

Basının toplum üstündeki gücünü farleden büyük sermaye sahiplerinin bu işi ele almaya başlamasıyla beraber, basın bugün bildiğimiz medya hâline evrilmeye başladı. Bunda elbette psikolojinin reklam sektörüne bulaşması büyük rol oynadı.⁽¹⁾ [Bilgi için bknz: “Ben Devri Belgeseli”] Artık medya, insanları güdüleyebiliyor, gündemi yönlendirebiliyor, toplumsal aklı inşa edebiliyor, hükümet indirip hükümet kurdurebiliyor, siyasilere karşı veya taraftar hâline getirebiliyordu. Sultan Alparslan'ın za-

Analog medyanın, dijital teknolojiye evrilmesiyle sel gibi akan bilgi ve anlık akışın cazibesi, ne yazık ki gerek insanlar gerek toplumlar üstünde hipnotik etkili güdüleme silahı olarak kullanılmaktadır.

rif endişesini fersah fersah aşarak şahıslardan da öte, toplumları kutuplaştırıp birbirine kışkırtabiliyordu. Paranın baronları bu tılsıma bütünüyle sahip olabilmek için insanlara direkt ulaşabilecekleri kitap ve müzik sektörünü de portföylerine eklediler. Milletlerin bünyesinde telafi edilemeyecek bozuklukların doğması ise sosyal medya döneminin eliyle oldu.

Her bir şahsın tek tek kendi yayını yapmasına olanak tanıyan sosyal medya, hem haberin manipüle edilmesi hem de kişilerin manipüle edilmesi için son derece elverişli bir ortam sağladı. Kendini ve kendine ait olanı sergilemek, her ne kadar fitrata aykırı olsa da adeta bir rekabet kışkırtmasıyla yayıldı ve kabul gördü. Kişisel alanın şeffaflaşması, gösterilesi olarak benimsenmesi ve özendirici efektlerle sunulması daha fazla tek tip insana doğru bir çağrı idi. Tek tip insan kitleleri, görece daha kolay kumanda edilebilirdi. Yazılı ve görsel basın döneminde yıkılan yöresel mutfak ve giyim gibi kültürel özgünlükler, dijital medya döneminde yerini zihinlerin özgünlüğünün yıkılması sürecine bıraktı.

“Dikkatinizi çekmiştir özellikle Batı’da gazetecilerin çoğu sanki aynı fabrikadan çıkmış gibidir. Ana akım medyada haberler birbirinin benzeridir. Çünkü aynı orkestra tarafından yönetilirler ve aynı merkezlerde eğitilirler. Ben İngiltere’de City University Gazetecilik bölümünde okudum ve bu benzerlik ilk o za-

man dikkatimi çekmişti. Özellikle 2 merkez gazeteciler için referans niteliğindedir. Bu merkezlerden biri Avrupa Gazetecilik Merkezi. Bu örgüt gazetecileri eğitiyor, eğitim kitapları yayınlıyor, her ülkeden gazetecilerle proje çalışmaları yapıyor, sponsor oluyor vs. Diğeri tüm gazetecilere referans gösterilen bir haber sitesi ve medya örgütlenmesi. Adı Project Syndicate: Proje sendikası. 150 ülkede 500 medya kuruluşu ağıyla ilişkide olan bir etki ajansı. Sitede amacını medya özgürlüğünün desteklenmesi için çalışır cümlesiyle açıklıyor. Devamında da şöyle diyor: “Küresel görüşlere erişimin artması için çalışır.” (Banu Avar, 07/02/2022)

Bu açıklama sonrasında Avrupa’da, hiçbir basın kuruluşunun Türklerin Ermeni soykırımını yapmadığına dair kişisel özgür düşüncesini beyan etme veya bunu tarihçilere sorma gibi bir özgürlüğünün bulunmayışını anlamak zor değil. Modern olmayan çağlarda haberi güvenle ve dosdoğru alma özgürlüğü devlet eliyle sağlanırken, modern çağda artık böyle bir özgürlük bulunmamaktadır. Haber, bilgi ve düşünce sadece medya patronlarının uygun gördüğü kadardır. Artık her bir bireyin zihnini bir heykeltıraş özeniyile şekillendirmeye gönüllü olan para baronları, medyanın sihirli değneğini ellerinde almış ve ustaca kullanmaktadır. Hamurunun yoğurulması tamamlanmamış genç kesim için, şarkıcı ve oyuncu camiasından işbirliği yapmayı kabul edenler kılavuz kargalar olarak seçilir ve rol model olarak görevlendirilir. Zira eğlence dünyası da aynı medya patronlarının holdinglelerine bağlı iştiraklerdir. Seçilen rol modeller parlatılır, ekranda en çok görülecek sahatler onlarındır. Senaryolarının sipariş edildiği dizilerde ve formatlarının sipariş edildiği eğlence programlarında izleyicileri programlamaya devam ederler. Örnek ortadadır, gözbağcılık tüm hızıyla devam etmektedir. Medyanın yüzleri, arka planında uzman ekiplerin formatını gereken şekilde düzenlediği programlarla yüzümüzü gülerler.

Coğrafyası veya pazar payı, ya da doğal zenginlikleri sebebiyle hedef seçilen ülkelerde birkaç TV kanalı kurmak, hitabeti güçlü ‘programcı’ları fonlamak, bot hesaplar-

la sosyal medyayı istenen yönde etki altında tutmak, aslı olmayan haberi teknoloji imkanları ile görselleştirerek üretmek ve bunu her gün ama her gün bıkmadan tekrarlamak, o ülkenin halkı üzerinde medya sahibinin istediği yönde bir akıl inşa eder.

1947 yılında Truman doktrini çerçevesinde hazırlanan Marshall yardımı planı gereği, ABD tarafından Türkiye'ye maddi yardım yapılıyor, bunun karşılığında Türk silahlı kuvvetlerinin üzerindeki hakkımız tamamen ABD'nin iznine bırakılıyor, eğitim müfredatını belirlemek için 4 Amerikalı ve 4 Türk üyeden oluşan Fullbright Eğitim Komisyonu kuruluyor, eğer oylama eşit sonuçlanırsa karar mercii Ankara'da bulunan Amerikan Büyükelçisinin oyu belirleyici olarak kabul ediliyordu.⁽¹⁾ İmzalanan anlaşmanın Türk toplumunca kabullenilip benimsenmesi için öne sürülen şartların ilk iki maddesi şöyle idi:

1. Birleşik Devletler basın ve radyo temsilcilerine, bu yardımın kullanılmasını serbestçe müşahade etmelerine ve bu müşahadelelerini tam olarak bildirmelerine müsaade edilecektir.

2. Türkiye Hükümeti, bu yardımın amacı, kaynağı, mahiyeti, genişliği, miktarı ve ilerleyişi hakkında, Türkiye'de tam ve devamlı yayın yapacaktır.⁽²⁾

Koşulan şartlardan, hedef ülkenin silah-

lı kuvvetlerinin komutasında yetki sahibi olmanın, genç neslinin eğitimi ve medyasının kontrolü ile eşit ağırlıklı olarak kaderinde belirleyici olduğunu çıkarabiliriz. Yayınların saatlerinin dahi bir anlaşma çerçevesinde dayatıldığını görüyoruz;

"4 Temmuz Ekonomik İşbirliği Anlaşmasına göre vadettiğimiz Marshall yayını da devam etmekteydi. Bu konuyla ilgili olarak gazetelerde yayınlanan ilanlardan biri de şu şekildedir. "Amerika'nın Sesi Türkçe radyo yayınları her gün 19.15 ten 19.45 e kadar aşağıdaki dalga uzunluklarında yapılacaktır. 13.85, 13.9, 16.8, 19.6, 19.7, 24.8, 41.5, 41.6 metre. Bu programlarda haberler, yorumlar, musiki parçaları ve «Amerikana» isimli yayınlar yer alacaktır. Her gün ayrıca özel mevzularda konuşmalar da yapılacaktır."⁽³⁾

Bu durum esasında sinsice bir işgaldir. Tıpkı bir kurbağayı soğuk suya atarak suyu yavaşça ısıtıp hiç fark etmeden pişmesini rahatça sağlamak gibidir. Aksi takdirde kaynar suya atılan kurbağanın refleks olarak sudan sıçraması mümkündür. Fakat toplumlar da benzer şekilde manipüle edildiğinde sıcak savaştan daha etkili ve kalıcı bir sonuç vermektedir. Çünkü artık hedefteki ülkenin vatandaşları istenilen şekilde programlanmış zihniyet dünyasına sahip olur. Medya eliyle mayalanmış düşünceler, bir bilgisayar virüsü gibi dünyanın içinde kendini tekrarlayarak kopyalanır. Bu mayanın tutması için hiçbir mas-

“

Büyüklerimizden duyduğumuz kadim bir bilgi vardır: "Gözünle gördüğünün yarısına inan, kulağınla duyduğunun hiç birine"

”

raftan kaçınılmaz. Çünkü zaten bu işin maliyeti, aynı holdinglerin iştiraklerinden yapılan marka alışverişler sayesinde kendilerine hedef ülkenin halkı tarafından geri kazandırılır. Medyanın binlerce yüzünden bahsetmek mümkün. Günün sonunda elimizde kalan bizi eğlendirmek, haberleri iletmek, sosyalleşmek gibi amaçlarla yüzümüze bakan boyalı bir yüz ise de arkasındaki gizli olan yüz kesinlikle varlığımıza kastetmiş korkunç bir yüzdür.

Büyüklerimizden duyduğumuz kadim bir bilgi vardır: "Gözünle gördüğünün yarısına inan, kulağınla duyduğunun hiç birine". Binlerce yılın yaşanmışlığından, sinanmışlığından süzülmuş bu özlü ifade meseleyi özetlemektedir. Aynı öz, insanları asimile eden, manipülasyonlara düşür bırakan, algısını yönlendiren medya virüsüne karşı şifa olacak bir ilaç sunabilir. Sözlerimizi sözün en güzeli ile sonlandıralım:

"Eğer bir fasık size bir haber getirirse onun doğruluğunu araştırın. Yoksa bilmeden bir topluluğa kötülük edersiniz. Sonra yaptığınızı pişman olursunuz." (Hucurat Suresi, 6) ■

Dipnot:

(1) Milli Gazete, Adnan Öksüz, 25/09/2020

(2) Marshall Planı ve Türkiye'de Uygulanışı (Dicle Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Hazırlayan Bilgehan Bülbül, s.61)

(3) Marshall Planı ve Türkiye'de Uygulanışı (Dicle Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Hazırlayan Bilgehan Bülbül, s.87)

Çizgi: Nahid Maghsoudi - İran

KUDÜS NÖBETİ

Meyar

Ey nazlı ve mahzun Kudüs, mübarek ve kutsal belde!

Sana adanan nice ruhlar, bedenler var, şehitlerinin her birine rahmet olsun. Şefaati bize de nasip olsun.

Bir tanesi de ben olayım istedim sana geldim, Meryem annemizin adanışı gibi, Belkis annemizin hatırası ile, Rabia annemizin duaları gibi. Sana geldim ey Mescid-i Aksâ!

Sana Süleyman (as)'ın dualarıyla, İbra-

him (as)'ın duaları ve tevekkülüyle, İsmail (a.s.)'in teslimiyetiyle, Sâre annemizin fedakarlığıyla, Musa (a.s.)'in yakarılarıyla, Yunus (as)'ın tespihiyle, Yakup (a.s.)'in hasretiyle, Yusuf (as)'ın esaretiyle sana geldim ey Mescid-i Aksâ!

Sana peygamberimiz Hz. Muhammed Mustafa'nın (sallallahu aleyhi vesellem) imamlığı, önderliği ile geldim. Yıllarca ona salat ve selam ederek beni Mekke'ye, Medine'ye erıştiren Rabbime hamd etmek için de yine sana geldim ey Mescid-i Aksâ!

Kabul et ziyaretimi, eğilişimi, mahcubiyetimi...

Nice cihatlar var kalbimizde, ruhumuzda...

Önce ruhumu esaretten kurtarmam gerekiyordu, sana gelmeye yüzüm yoktu. Kurbanlar vermek gerekiyordu, İbrahim (a.s.)'in tevekkülü ile Rabbime teslim olmam gerekiyordu. İsmail (a.s.) gibi ve Süleyman (a.s.)'in "Bismillahirrahmanirrahim" diye başlayan mektubunu alan Bel-

“

***İlk defa kendime
benzeyen bir şehre ayak
bastım. Her günüm
her anım bir işgal, bir
hezeyan, bir esaret,
bir mahcubiyet iken;
masumiyetin içinde nazlı
ve mahzun, aciz bir abd
olarak sana geldim
ey Kudüs!***

”

kis annemizin teslim olup saltanata meydan okuması gibi cihat etmem gerekiyordu. Allah'tan başka ilah yoktur derken, Lâ ilahe illallah derken, Allahuekber derken O'ndan (c.c.) başka hiçbir şeye teslim olmamam gerekiyordu.

Elhamdülillah. Beni esaretten kurtaran Rabbime hamd ederim beni esaretten kurtardığı gibi seni de kurtarsın ey Mescid-i Aksâ! Sana da bir fetih nasip olsun. Surlarında çocukların neşesi, kadınların tatlı telaşı eksik olmasın. Evlatlarının yüzü gülsün, hiçbiri öksüz, yetim kalmasın. Sokaklarında sana gelen hiçbir zalime yer olmasın. Eli kanlı hiç kimseye bir yudum suyun bir lokma ekmeğin nasip olmasın. Ezanın dinmesin, avlun ümmeti Muhammed'in (sallallahu aleyhi vesellem) her rengiyle Kubbetü's Sahra'nın altın sarısında kaybolsun, bir olsun bütün olsun ayrılıkları sende son bulsun. Üstünlük sadece takva olsun. Aminleri göğe ulaşınsın, her bi-

ri altın kıymetinde bereketli toprağından nasiplensin.

Ruhuma dikilen İslâm sancağının aynısını sana da dilerim. Dilerim ki seni ziyarete gelen, sana hürmet eden herkes miracını yaşasın, peygamber mihrabında secdeleri olsun. Resulullah'ın (sallallahu aleyhi vesellem) göğe yükselişi, rabbimize kavuşması gibi bir teselli ikramı herkese nasip olsun.

İlk defa kendime benzeyen bir şehre ayak bastım. Her günüm her anım bir işgal, bir hezeyan, bir esaret, bir mahcubiyet iken; masumiyetin içinde nazlı ve mahzun, aciz bir abd olarak sana geldim ey Kudüs!

İstedim ki topraktan yaratılmış bedenim senin mübarek toprağına karışsın, rahmet ikliminde tövbe ve niyazlarım arz olunsun. Bir gülün bir ağlayan yüzüm secdelerde Aksa'nın avlusunda sürünsün. Amennü'nün hakkını verebilmek için, iman ettiğim tüm kitaplarla tüm peygamberlerle ahirette karşılaşıncaya yüzüm ak olsun.

Rabbim senden ziyaretlerimi, niyetlerimi kabul etmeni dilerim. Bütün nebi, resül ve peygamberlerin hatırına bütün kutsal kitapların, beldelerin hatırına ve habibin Efendimiz Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi vessellem hatırına beni bağışlamamı, dualarımı kabul etmeni dilerim. ■
“meyar”

“CENNETİN KRALLIĞI” FİLMİ ÜZERİNE

Şeyma Çiçek

**Sinemanın büyüsü,
hakikatlerin pürüzsüz yüzünü
bile lekeleyebilir. Gerçekliği
aktarıırken senaristin değer
dünyası ve hayat anlayışı
diyaloglara hâttâ kameranın
bakış açısına bile sirayet
eder. Cennetin Krallığı filmi
de Batı'dan Doğu'ya doğru
bakarken gözleri kamaşan bir
gözün görebildiği kadarıyla
sahneye aktarılmıştır.**

Kudüs, kendisi hakkında konuşul-
dukça bitmeyecek kadar uzun ve
derin hikayesi olan bir şehirdir. El-
bette film sektörü de bu zenginlikten na-
sibini arayacaktı. Gladyatör, Robin Hood
ve Hannibal'ın yapımcısı olan Ridley Scott
yönetmenliğinde 2005 yılında çekilmiş
olan uzun metrajlı Cennetin Krallığı filmi,
kutsala dair ne varsa hümanizm boyası ile
üzerini çiziyor. Hikâye, tarihten yola çıkarak
çoğunlukla gerçek karakterler eşliğinde,
Hollywood bakış açısı ve modern-seküler
dilin kavramlarıyla kurgulanmış. Film
ismini veren “Cennetin Krallığı” tanımı,
muharref İncil'in yorumlarında Matthew
4-17 kısmında geçen, Yaratıcı'nın dünya-
daki hâkimiyetini simgeleyen bir tabirdir.
Bu bağlamda filmde Hristiyan teolojisine
sık sık göndermeler vardır.

Tarihte, 1. Haçlı Seferi (1098-1099) sırasında
binlerce mazlum kılıçtan geçirildikten sonra
Kudüs'te, Antakya'da ve Urfa'da üç farklı
kontluk kurulur. Aynı dönemde Avrupa
küçük krallıklardan oluşmaktadır. Filmdeki
olaylar 1. Haçlı Seferi ve barbarlığından
100 yıl sonra 1184 yılında akmaya başlar ve
geçmişe atıflar yaparak devam eder. Kudüs
ve civarında geçen olaylar ile ana karakter
olan Bailey'in şahsi inanç serüveni paralel
olarak işlenir. Filmin başında yer alan mezar
sahnelerinden sonra çok sevdiği karısının
nasıl öldüğü-öldürüldüğü bir muamma
olarak film boyunca ucu açık bırakılan
sorulardan biridir. Bailey ve ahlâksız bir
din-adamı olan üvey kardeşi iki farklı cenahı
simgelemektedir. Kilisenin/muharref dinin
temsilcilerinin çıkarıcı yüzü ile haksızlığa
uğramış babasız büyümüş Bailey'in aklı
arayışı...

Hikâyenin başında Bailey, üvey kardeşi-
ni -yani dini, kutsal- öldürerek bulunduğu
köyden kaçmak zorunda kalır. Haçlı ordu-

sunda kont olan gerçek babası ile tanış-
ması sayesinde de Kudüs'e arınmaya gi-
der. Bailey'in babasızlığı, Hz. İsa'nın dün-
yaya gelişini anımsatmakta, sözleri ve in-
sanlara olan tutumu da bu tasviri kuvvet-
lendirmektedir. Yolu mecburen Kudüs'e
düşen Bailey'in gerçek yolculuğu bura-
da başlar. Hiç haberdar olmadığı bir coğraf-
yaya açılan kapılar sayesinde doğunun
güzellikleri ayağına serilir. Elbette bu ih-
tişam, oryantalist bir bakış açısı ile veril-
miş ve figüran “Müslüman karakterler” ba-
tı gözlüğünden yansıtılmıştır, yani ya se-
fil ve fakir veya zengin ama akılsız. Bu ye-
ni Dünya, yani Kudüs, o kadar çekicidir ki
“Fransa'da evsiz birisi burada şehrin sahi-
bi olabilir, eski ev sahibi de sefaletle düşebi-
lir.” Filmin anlatısına göre Kudüs'te insan
doğduğu gibi değil, içten içe olmayı iste-
diği biri gibidir. Belki doğuştan sahip olu-
nan düşük sosyal sınıf ve mertebe, bel-
ki de günahkâr olarak doğma fikrine bu
sahnede gizli bir cevap verilmekte. Ayrıca
cüzamlı kralın ölmeden önce kendi iste-
ği ile papaza günah çıkarmaması “günah-
kâr” algısının doğum ve ölüm zamanları
için yeniden kodlandığı bir inancı da res-
mediyor.

Tarihî olaylardan beslense de yeterli tarih
okuması olmaksızın bu gibi filmler de ro-
manlar kadar zihin yönlendirici olabiliyor.
Bu yüzden okuyucu-izleyici, tarih mer-
kezli kurgu eserler ile muhatap olduğun-
da en başta bu maruziyet üzerinden ken-
di duruşunu şekillendirmek zorunda ka-
lıyor. Hollywood yapımı ve doğu ile ilgi-
li tarihi filmleri izlediğinizde (belki de Çağ-
rı filmi hariç), oryantalistik figürler yüzün-
den boğazınızda yumru, kalbinizde iti-
matsızlık ve hikâyenin geneline karşı iç-
ten içe güvensizlik hissedebilirsiniz. Çün-
kü kurgu, kurgudur ve sinemanın büyüsü,

hakikatlerin pürüzsüz yüzünü bile lekeleyebilir. Gerçekliği aktarırken senaristin değer dünyası ve hayat anlayışı diyaloglara hâttâ kameranın bakış açısına bile sirayet eder. Cennetin Krallığı filmi de Batı'dan Doğu'ya doğru bakarken gözleri kamaşan bir gözün görebildiği kadarıyla sahneye aktarılmıştır.

Kutsal Nedir?

Peki Kutsal olan nedir? Toprak mıdır, zaman mıdır, insan mıdır? Kut, Türkçede Tanrı'nın ışığı mânâsına gelir. Esasında dini düşüncemizde Nur kavramı ile açıklanan bu ışık, ilahi olan aydınlanma ve nurlanmayı taşıyanlara yani han-hakan-devlet başkanına da atfedilir. Kutsal, Yaratıcı'nın hükümdarlara mahsus kıldığı bir hâl olarak bilirse de kut-sal olan için Yaratıcı'nın Nur'undan en çok nasiplenene mekân, zaman ve insanlardır diyebiliriz. Dünya'da kutsal sayılan yerler olduğu gibi, her sene deviniminde kutsal sayılan geceler ve bayramlar hemen her inanın şta vardır. Yine kutsal bilinen, Allah'ı hatırlatan, sürekli olarak kutsal olana çağırılan insanlar da bütün inanç biçimlerinde farklı isimlerle mutlaka yer almaktadır. Fakat modern-kapitalist-seküler dünya görüşü ise kendi belirlediği insanlar, mekânlar ve zamanlar harici kutsal olana özgürlük tanımaz. Kutsal mekân kolayca turistik bir objeye, kutsal zaman da kapitalist bir eğlenceye dönüşür. Böylece elinizde avucunuzda ruhu kaçırılmış kutsal objeniz ile susuz bir vahada tek başınıza ka-

labilirsiniz.

Bu filmin hikayesi de kutsal ve seçilmiş olan ile sivil ve sıradan olanın arasına bir duvar inşa etmeye çalışıyor. Esasında din, filmde kurgusal bir arka plandan başka bir değer olarak görünmüyor ve dinin anlamı birçok yerde şu gibi repliklerle sorgulanıyor: "Din kelimesine sığınan kaçıkların tanrı adına her türlü kötülüğü yaptıklarını gördüm. Gözlerinden din fıskı rıyordu. Kutsallık doğru yolu seçmektir." Böylece, muharref Hristiyanlık da İslâm da filmde sadece ana karakterin kişisel gelişim yolculuğuna etki ettiği kadar yer buluyor.

Ayrıca filmin anlatısı, mekân, insan ve inancın seçilmişliği ile kutsal olanın bütünleşmesine karşı çıkıyor. Nitekim ana karakter Bailey, "ben bir demirciyim" diyerek Richard'ın seferine katılmak istemiyor ve kutsaldan uzak olmayı seçiyor. Kudüs için savaşmayı reddederken kutsal bilinen mekâna, din ritüellerine ve değer yargılarına da sivil bir üslup ile meydan okuyor. Yine de son sahnede, bahar geldiğinde Bailey ve Prenses Sibylle yönlerini tekrar Kudüs'e dönerek bu defa İngiltere Kralı ve ordusuyla beraber değil, sivil olarak Kudüs'e doğru yola çıkıyorlar. Burada savaşın bittiği ama Kudüs'ün imkanlarından vazgeçilmediği dört nala koşarak gösteriliyor.

Bir başka sahnede Bailey, Kudüs'teki kale savunmasının amacını yine dini değer-

lere dayandırmayarak yine kutsaldan sıyrılıyor. Bu, Haçlıların yaptığı mezalimin yükünden kurtulmak isteyen bir batılı figür olarak izleyiciye ilk etapta sevimli gelebilir. Artık mesele Kudüs'ün kendisi ve değeri için değil, içinde yaşayan insanların savunulmasına evrilirken değer odaklı bir savaş değil artık çarpışma hümanist bir savunmaya dönüşüyor. "Kudüs nedir? Sizin tapınaklarınız Yahudi tapınakları üzerinde, Müslümanlarınki de onların üstünde yer alıyor. Hangisi daha kutsal? Burası hepimize ait." sözleri birlik ifadesi gibi görünüyorsa da burada İslâm'ın son din oluşu ve bütün ehl-i kitabın mirasını tamamlayarak hakiki biçimde muhafaza ettiği bilgisi hümanist algı ile gizleniyor. Kudüs fikri ve kutsal ile olan bağın değeri bazen böyle sevimli ifadeler ile kolayca zedelenebilir.

Batı tarihinin soyluluk ile olan derdi de filmde defalarca işlenmiş. Prensesin dini soylular için bağlayıcı görmemesi, savaşın çetinleşmesi ile artık her şeyini kaybettiği anda artık mecburen saçlarını keserek yaralılarına hemşirelik yapması, uşakların şövalye ilan edilmesi vs. gibi sahneler, Avrupa'nın soylu-halk arasındaki gerilimini bugüne taşımayı başarmış ve bu yeni akım şövalyelik şöyle özetlenmiş: "Başınızı dik tutarsanız tanrı sizi sever. Gerçeği söyleyin. Çaresizleri sevin. Şövalye olarak kalkın."

Filmde Salâhaddin'in haçı yerden alıp kaldırması sahnesi, Salâhaddin Eyyûbî karakterine zorlama bir hoş görü gömleği giydirmek gibi görünüyor. Diğer yandan Bailey'ın tek başına çölde kalmışken savaşta siyah atın sahibi Müslüman zenginin uşağı ile son karşılaşmalarında uşağın ağzından Bailey'e: "Allah seni sevmeseydi bu kadar şeyi nasıl yapabilirdin?" ifadesi; din-ötesi ekümenik bir düşünceyi veya aynı hümanist algıyı beslemekte. Sanki Haç da Hilal de boşunaymış ve kutsal olan ne varsa Kudüs'te yitirilmiş gibi... Aslında ana karakterin son savaş sahnelerinde Salâhaddin Eyyûbî'ye Kudüs'ün değerini sorduğu zaman Salâhaddin'in ona cevabı belki de bütün filmi özetliyor: (Kudüs) "Hiçbir şey ve her şey." Yine her zaman olduğu gibi nazar, manzarayı veriyor. ■

ANADOLU KUDÜS ELÇİLERİ

Şenay Şeker

Mirasımız Kudüs Derneği Anadolu Gönüllüleri Sorumlusu

“

“Gidin orada namaz kılın. Eğer gidemezseniz, kandillerinin aydınlanması için zeytinyağı gönderiniz.” (Ebu Davud, Kitab-us Salat, 14)

”

Mirasımız Kudüs Derneği, Anadolu'nun her bir köşesinde gönüllülük esasına dayalı çalışmalar yapan müstesna bir kurum. Çalışma ve hizmet alanının sadece Kudüs ve civarı olması derneğimizin önemini göstermeye yeter. Son yıllarda Kudüs ziyaretlerinin artması, ziyaretçilerin “Kudüs’e dair neler yapabiliriz, orada yaşanan zulümlere karşı nasıl tepkiler verebiliriz?” diye sormalarına sebep oluyor. Anadolu’nun birçok yerinde kurduğumuz gönüllü halkalarıyla Kudüs’ün özgürlüğü yolunda dua ni-

yetine adımlar atıyor ve unutturulan bu mukaddes davayı yeniden hatırlatmanın gayretiyle koşturuyoruz.

Beytül Makdis gönüllüleri adı altında başlattığımız çalışmalarımızı Kur’an ve sünnet ışığında yürütmeye çalışıyoruz. Allah Rasûlü (Sallallahu Aleyhi Vessellem) Beytül Makdis’in fethine yönelik çalışmalarına, ilk olarak ilmî hazırlık yaparak başlamıştır. Efendimizin (Sallallahu Aleyhi Vessellem) Beytül Makdis’in fethedileceği müjdesini verdiği, meleklerin kanatları altında korunan bir belde ol-

duğu ve Müslümanların bu mukaddes toprakları ziyaret etmelerini emrettiği, varlığının devamı için kandillerinin aydınlatılmasının gerekliliğine dair birçok meseleyi bildirdiği hadisi şerifleri mevcuttur. Bunlardan birkaçını zikretmeden geçemeyiz.

“Bu hicretten sonra hicret olacaktır. Yeryüzünün en hayırlıları İbrahim’in hicret ettiği yerlere bağlı olanlardır.” (Sünen-i Ebu Davud, 2/6, 2482)

“Gidin orada namaz kılın. Eğer gidemez-

seniz, kandillerinin aydınlanması için zeytinyağı gönderiniz.” (Ebu Davud, Kitab-us Salat, 14)

Efendimizin özellikle Miraç hadisesinden sonra Beytül Makdis’in fethine yönelmesi bu mukaddes toprakların önemini bizlere göstermektedir. Bizler de ahir zaman ümmeti olarak Sevgili Peygamberimizin bu tavsiye ve teşviklerine gerekli olan hassasiyeti göstermemiz gerektiğine inanıyoruz. Müslüman olarak bizim gayemiz Allah’ın rızasını kazanmak ve iki dünyamızı da mamur etmektir. Müslüman sadece Allah’a karşı ibadetlerini yapmakla yükümlü değildir. Yaşadığı toplumun, tüm İslam coğrafyasının ve hatta tüm insanlığın selameti için cihad etmek zorundadır. İslam’ın değerlerine sahip çıkmak, zulüm gören, hakları çiğnenen insanların haklarını savunmak ve iyiliğin yayılması, kötülüklerin ortadan kalkması için, teşkilat disipliniinde, Müslümanlarla ortak hareket etmemiz gerekiyor. İşte bizler de Beytül Makdis gönüllülerini bir araya getirmek, bereketli topluluklar oluşturmak için güzel bir yola çıktık. Bu yol mukaddes, bu yol temiz ve bereketli.

Niyet, Samimiyet ve İstikamet...

Gönüllülük esasına göre çalışıyoruz dedik, peki gönüllü olmanın manası nedir? Diğer çalışmalardan farkı nedir?

Gönül kelimesi bizim medeniyetimize ait bir kavram. Batının materyalist düşünce tarzının zıttı olan bir duygu ve eylem birliği. Gayemiz Mescid-i Aksâ’nın ve tüm gönül coğrafyamızın özgürlüğü için maddi ve manevi çalışmalar yapmak ve bu vesileyle samimiyetle, gönül hoşluğu ile mukafatını Allah’tan umarak sıkı dostlukların ve kardeşliklerin yaşanıldığı müstesna topluluklar oluşturmak.

İnandığımız bir şey var ki, Müslüman her zaman, her yerde, herkese umut olmalı...

Başlangıçta nasıl bir yol izleyeceğimiz hususunda çok tecrübemiz yoktu. Evet Kudüs’ü ve onun taşıdığı manayı kalben hissediyor ve çok seviyorduk. Gönül verdiğimiz Mescid-i Aksâ’nın ve Kudüs şehrinin işgal altında olması bizi derinden yaralıyordu. Biz, Allah’ın vaadini hatırladık ve zaferden değil seferden sorumlu olduğumuz bilincini kuşanarak yola çıktık. Bereketle kavuşmak için nebevi yöneme sarıldık. Biz niyet ettik, Allah yollarımızı

Gönül kelimesi bizim medeniyetimize ait bir kavram. Batının materyalist düşünce tarzının zıttı olan bir duygu ve eylem birliği.

zı açtı, iyiyi ve güzeli ilham etti. Hayırlı insanlarla yollarımızı keşittirdi. Şimdi Anadolu’nun her bir yanında en ücra köşelerde dahi Kudüs çerağı yanıyor.

İlk önce kitap ve dergi tahlilleriyle başladık çalışmalarımıza. Savunduğumuz davayı iyi tanımamız ve zihinsel işgale karşı da kendimizi yetiştirmemiz gerekiyordu. Kudüs adına yazılmış piyasadaki kitapları okumaya, öğrenmeye başladığımızda durumun vehametini görmeye başladık. Hem işgalin sebeplerini ve derinliğini daha iyi anlıyor hem de bilirkişi olarak gördüğümüz yazar çizerlerin, müstesnalar hariç, birçoğunun zihinsel işgalden etkilenerek kitaplarında yanlış kavramları kullandıklarına şahit oluyoruz. Artık, bu önemli meselelerin, Kuran ve sünnetin ışığında kendi inanç ve kavramlarımızla en doğru şekilde yazılmasının en elzem çalışmalardan biri olduğuna inanıyoruz. Bu bakımdan Mirasımız Kudüs Derneği’nin başlattığı öykü yarışmaları ve kendi bünyesinde çıkardığı Minber-i Aksâ Dergisi önemli ve kıymetli bir adımdır.

Anadolu şehirlerine ücretsiz ulaştırdığımız dergilerimizle “Minber-i Aksâ Dergisi Okumaları” yapıyor, böylelikle gençlerimizin bir araya gelerek kaynaşmasını ve doğru kaynaklardan beslenerek bilgi sahibi olmalarını sağlıyoruz.

En önem verdiğimiz çalışmalardan biri “Aksâ Çocuk” çalışmaları. Bu konuda genel merkezinin özel çalışmaları ve eğitimleri var. Online verilen eğitimler ve özel tasarım materyaller Anadolu’da çalışmalarımızı daha kolay-

laştırıyor. Çocuk diliyle Mescid-i Aksâ ve Kudüs’ü anlatıyor ve sevdirmeye çalışıyoruz. Gelecek nesillerin yetişmesi için atılan bu tohumlar elbette yeşerecek ve bu evlatlarımız gün gelecek özgür Kudüs’ün inşasında görev alacaklar.

Okullarda “Liseliler İlk Kiblesiyle Tanışıyor.” başlıklı seminerlerde yaptığımız görsel sunumlarla gençliğin şuurlanması, ilk kiblesini tanıması için önemli bir hizmet sunuyoruz. Programlarda materyallerimiz büyük ilgi görüyor. Özellikle Mescid-i Aksâ krokileri mescidimizi adım adım tanıtıyor. Böylelikle gönüllülerimizde bir aşinalık oluşuyor ve ilk ziyaretlerinde yabancılik çekmiyorlar.

Uzun yıllar bu davaya gönül vermiş eğitimli hocalarımızla eğitim seminerleri düzenliyor ve sosyal iletişim organlarıyla hem yüz yüze gelemeye çalışıyoruz gönüllülerimizde aynı platformda bir araya gelmiş oluyor hem de bilgilerimizi artırıyoruz. Kudüs ziyareti yapmış kişilerle “Kudüs İzlenimleri” programlarımız ise en keyifli programlar. Gerek illerimizde yüz yüze gerekse online olarak yaptığımız bu programlarda Kudüs’ü görme, Mescid-i Aksâ’da namaz kılma bahtıyarlığına eren gönüllülerimizin heyecanına ortak oluyoruz.

Anadolu’da yaptığımız bu çalışmalarla onlarca kardeşimiz Kudüs ziyareti gerçekleştirdi. Bu ziyaretlere vesile olan en önemli şey ise başlattığımız projeler ve salon programlarıdır. Çeşitli illerde düzenlediğimiz konferanslara katılanlar arasında düzenlediğimiz çekilişlerde gönüllülerimizin Kudüs’e gitmesine vesile olduk.

Genel merkezimizin öncülüğünde başlatılan birçok proje ve yarışmalarda başarılı olmuş ve ziyaret hakkı kazanmış gönüllülerimizle birlikte en son 10 Kasım 2022’de 55 kişilik bir ekiple Kudüs ziyareti gerçekleştirdik.

Yurdumuzun dört bir yanında bizzat genel merkezimizin düzenlediği, salon programları, çeşitli yazar, akademisyen ve konusundaki uzman hocaların katılımıyla gerçekleştirdiğimiz seminerler ve gönüllü çalışmalarıyla bilinçlendirme çalışmaları devam ediyor. Lâkin aynı zamanda bir yardım kuruluşu olduğumuz için %80’i fakirlik sınırının altında olan Kudüslü kardeşlerimize, yapacağımız infaklarla kardeşlerimize dokunmamız

Kudüs adına yazılmış piyasadaki kitapları okumaya, öğrenmeye başladığımızda durumun vehametini görmeye başladık. Hem işgalin sebeplerini ve derinliğini daha iyi anlıyor hem de bilirkişi olarak gördüğümüz yazar çizerlerin, müstesnalar hariç, birçoğunun zihinsel işgalden etkilenerek kitaplarında yanlış kavramları kullandıklarına şahit oluyoruz.

gerekıyor. Anadolu şehirlerinde infak hususunda en etkin çalışmamız, kumbaralarımız. Her evin bu bereketten istifade etmesini isti-

yoruz. Kumbara giren evler hem Kudüs'ü hatırd tutarak hem de günlük sadakalarla bereketleniyor.

Bizler Anadolu gönüllüleri olarak Bilal Halebi ev restorasyonunu üstlendik. Gönüllülerimiz düzenledikleri hayır çarşılarıyla, kumbara çalışmaları ve bağışlarla bu projemize destek olmaya gayret ediyor. Derneğimizin gündeme getirdiği tüm projelere Anadolu olarak destek sağlamaya çalışıyoruz. Başta yetim sponsorlukları ile hem yetim bırakılmış hem de zor şartlar altında yaşayan buluş çağına ulaşmamış çocuklarımızın aylık aidat ödemelerini karşılıyoruz, yetim karneleri ellerine ulaşan sponsorlarımızın duygulu anlarına şahit oluyoruz. Efendimiz'in (Sallallahu Aleyhi Vesellem) özellikle yetimleri sevindirme ve onların başını okşayarak koruyup kollamamız gerektiğine dair hadislerinde verdiği müjdelere nail olabilmek, bu çalışmaya olan gayretimizi artırıyor. Bir de bu yetim kardeşimiz mukaddes topraklarda ise, mükafatın ne denli büyük olacağı aşikardır. İstiyoruz ki herkes bu mükafattan nasibini alsın.

Anadolu'da birçok gönüllümüz, el emeği göz nuru el sanatlarıyla atölye çalışmaları da yapıyorlar. Mum atölyesi, kanaviçe, örgü ve takı atölyeleri ile yeteneklerini bu güzel yolda kullanıyorlar. Ayrıca mantı, sarma ve gıda hayır çarşılarıyla geniş bir kesimin hizmet et-

mesine vesile oluyoruz.

Düzenlediğimiz kahvaltı programları, iftar ve çeşitli etkinliklerle gönüllülerin bir araya gelmesini ve aralarında uhuvvetin kuvvetlenmesini sağlıyoruz.

Anadolu Kudüs Elçileri

Anadolu'da üstün gayret gösteren gönüllülerimizi Kocaeli kamplarında bir araya getirdik. Çeşitli eğitimler ve aktivitelerin yapıldığı bu kamplar gençlerimiz için büyük bir motive çalışması oldu. Hepsi birbirinden kıymetli, naif hanımlardan oluşan gönüllü ekibimize bu davanın şuurunda, yaptığımız çalışmalarda bizlere destek olan, yeteneklerini esirgemeyen kişilerden oluşuyor. Kalbinde Kudüs'ü taşıyan herkes bizim için Kudüs kadar değerlidir.

İşgal devletinin uyguladığı politikalarla zor durumda bırakılan ve gereksiz kesilen cezalar ve vergi borçlarıyla Kudüs'ü terk etmeye zorlanan Filistinli Müslümanlara kumanya çalışmaları, Ramazan ayında iftar sofraları ve Kurban hisselerimizle bir nefes olmaya çalışıyoruz. Yaptığımız çalışmaları ve gönderdiğimiz infakları elbette yeterli bulmuyoruz. Bu konuda daha çok bilinçlenmeye ihtiyacımız var.

Amacımız herkesin, Allah'ın kendisine verdiği nimetleri bu yolda sarf etmesine vesile olmak. Bu, maddi zenginlik de olabilir, sa-

“

Okullarda “Liseliler İlk Kiblesiyle Tanışıyor.” başlıklı seminerlerde yaptığımız görsel sunumlarla gençliğin şuurlanması, ilk kiblesini tanınması için önemli bir hizmet sunuyoruz.

”

hip olduğumuz bir yeteneğimiz de olabilir. Bir bakıma bize bahşedilen imkanları Allah yolunda kullanmak ve Kudüs’ün bereketinden istifade edebilmek. Aslında Kudüs’ün bize ihtiyacı yok, bizim Kudüs’ün bereketine ihtiyacımız var.

Anadolu’da bizlere ulaşan veya çeşitli vesilelerle tanıştığımız gönüllülerimizle kurduğumuz WhatsApp gruplarıyla iletişim sağlıyoruz. Gruplarımızda günlük paylaşımlar yapıyor ve Mirasımız Kudüs sosyal medya gönderilerini, Anadolu’da yapılacak çalışmaların afişlerini, önemli bilgileri aktarıyoruz. Tüm illerden gönüllülerimizin olduğu genel Bey-

“

Bizler Anadolu gönüllüleri olarak Bilal Halebî ev restorasyonunu üstlendik. Gönüllülerimiz düzenledikleri hayır çarşılarıyla, kumbara çalışmaları ve bağışlarla bu projemize destek olmaya gayret ediyor.

”

tü’l Makdis grubumuzla birlikte İstanbul, Ankara, Kayseri, Samsun, Tokat, Ordu, Bursa, İzmir, Kocaeli, Sakarya, Van, Batman, Konya, Erzurum, Gaziantep, Kilis, Diyarbakır, Malatya, Antalya, Mersin, Şanlıurfa, Nevşehir, Adana, Bitlis, Kahramanmaraş illerimize özel gruplarımızı Kudüs’ün özgürlüğü için yapılabilecek çalışmalara yönlendiriyor ve motive ediyoruz. Tüm gönüllülerimizle iletişim halindeyiz. Sorularını cevaplıyor, gerekli bilgi ve dokümanları ulaştırıyor ve hedef belirleme de kendilerine destek oluyoruz.

Gönüllü demek; kalbinde Kudüs’ün sevgisini taşıyan, bu davayı omuzlayan kişi demektir. Sadece “Kudüs sevdalıyım” demekle bitmiyor işimiz. Şunu çok iyi bilmeliyiz ki, bu dava İslam davasıdır. Kudüs’e hizmet etmek, İslam’a hizmet etmektir. Nasıl ki Kudüs’lü Müslümanlar Mescid-i Aksâ’da nöbet tutarak mescidimizin onurunu koruyorsa, bizler de şehitler yurdu Anadolu’da bulduğumuz mevzilerde bu nöbeti tutmaya devam edeceğiz.

Gayemiz, Kudüs’ü her daim gündemimiz-

de tutmak, her platformda orada yaşanan hak ihlallerini, zulümleri dünyaya duyurmak. Projeler geliştirmek ve tüm ümmetin uyarısına vesile olacak bir çabanın içerisinde olmaktır. Bu vesileyle diğer sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği içinde hareket ediyor ve bu hayra onları da ortak etmenin mutluluğunu yaşıyoruz.

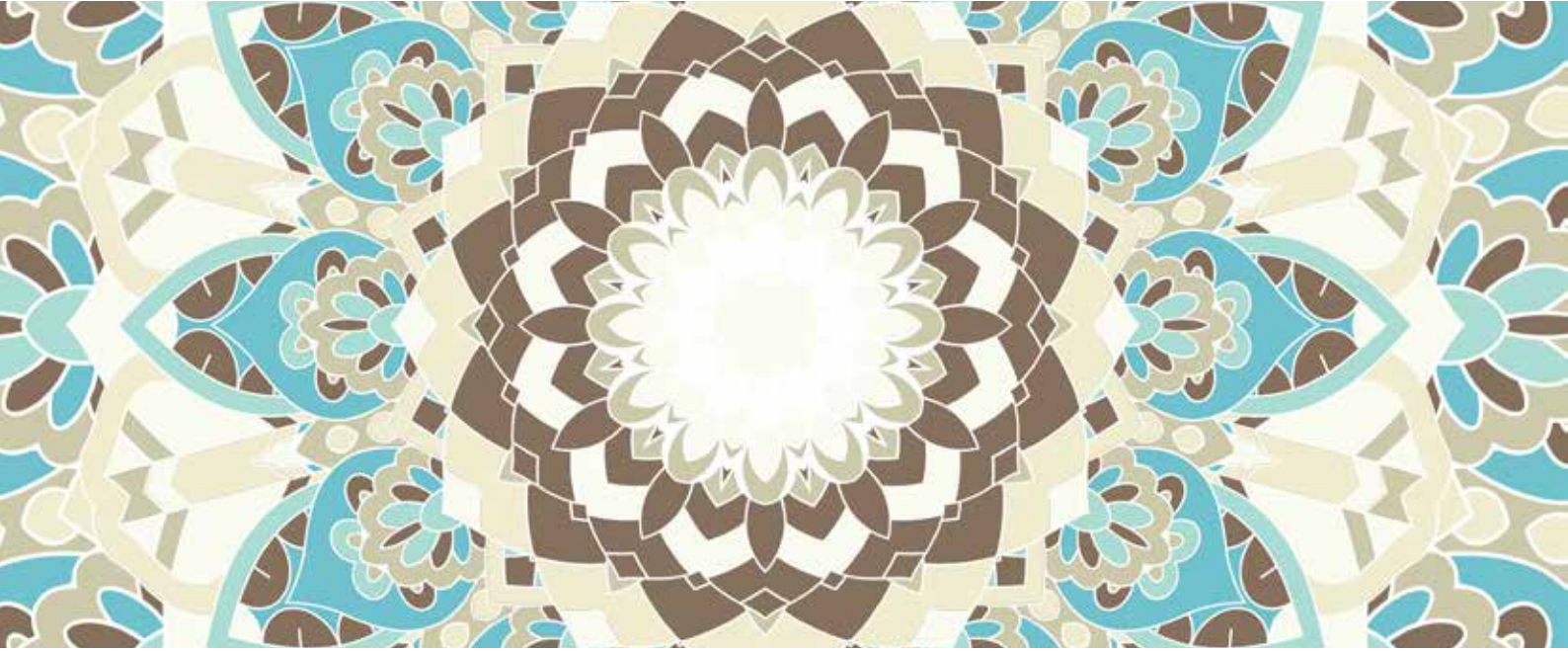
Yeni dönemde Erciyes ve GOP üniversitelerinde “Zeytindalı öğrenci topluluğu” kulüp çalışmalarını başlatıyoruz. Üniversite gençliğinin Kudüs özelinde çalışmalar yapması ve akademik alanda bu davaya hizmet etmesini önünü açabilecek bir çalışma olduğuna inandığımız kulüplerin tüm üniversitelerde kurulması umudunu taşıyoruz.

Mescid-i Aksâ ve mukaddes topraklara hizmet etmek, benlikten vazgeçmek ve samimiyet gerektirir. Bize bu hizmetleri nasip eden Cenâb-ı Hak’tır. Başarı ve zafer ancak O’nun elindedir. Ciddiyetle, özen göstererek ve güzel ahlaki kuşanarak asil bir duruşla yola koyulmak gerek ki bereketten ve büyük mükâfatlardan nasiplenelim. ■

BEYTÜLMAKDİS'İN FETHİNDEN ÖNCE RASULULLAH'TAN VAKIF BELGESİ ALAN SAHABİ **TEMİM ED DÂRİ**

Şenay Şeker

Henüz fethedilmemiş fakat fethedilmesi için ilmi hazırlıkların başlatıldığı Beytül Makdis topraklarının vakfedilişi, İslam tarihinde önemli bir hadise olarak kayıt altına alınmıştır. Özellikle Miraç hadisesinden sonra Beyt-ül Makdis'in fethine yönelen Allah Rasulü'nün (Sallallahu Aleyhi Vesellem) fetih hazırlıklarından biridir bu vakıf hadisesi.

Her biri farklı bir güzelliğin mimarı olan Sahabe-i Kirâm'ın (r.a.) İslam tarihindeki önemi tartışılmazdır. Gelecek nesillere Kuran ayetlerinin ve Rasulullah Efendimizin (Sallallahu Aleyhi Vesellem) sünnetlerinin ulaşmasında en önemli halkayı teşkil eden bu müstesna şahsiyetlerin ortak özelliği Allah (c.c) ve Rasulü'ne olan sadakatleri ve örnek kişilikleri olmuştur.

Onları tanımak (r.a.) Rasulullah'ı tanıtmaktır. Asr-ı Saadet devrinde yaşanan mücadelelere, zorluklarıyla birlikte güzelliklerine şahitlik etmektir. Sahabelerden her bir isim bizim gönül ufkumuzda farklı pencereler açar ve bir duyguyu bir hadiseyi hatırlatır. Allah Rasulü'nün (Sallallahu Aleyhi Vesellem) hayatında önemli bir konuma sahip olan Beytül Makdis'i andığımızda ise, akla gelen ilk isimlerden birisi Temim ed-Dâri'dir (r.a.).

Hicretten iki asır önce Yemen'den gelerek Filistin topraklarında Hz. İsa'nın doğduğu Beytül Lahm'e yerleşen ve buna istinaden Lahmiler olarak anılan Arap bir kabileye mensup olan Hz. Temim'in, Dârî nisbetiyle tanınmasına sebep birkaç görüş vardır. Birincisi Lahmiler'in Dâr kolundan olan dedesinden dolayıdır. Aynı zamanda deniz ticareti yapması sebebiyle, denizci manasındaki Deyri'ye nisbet edilmesidir. Lahm kabilesinin ne-

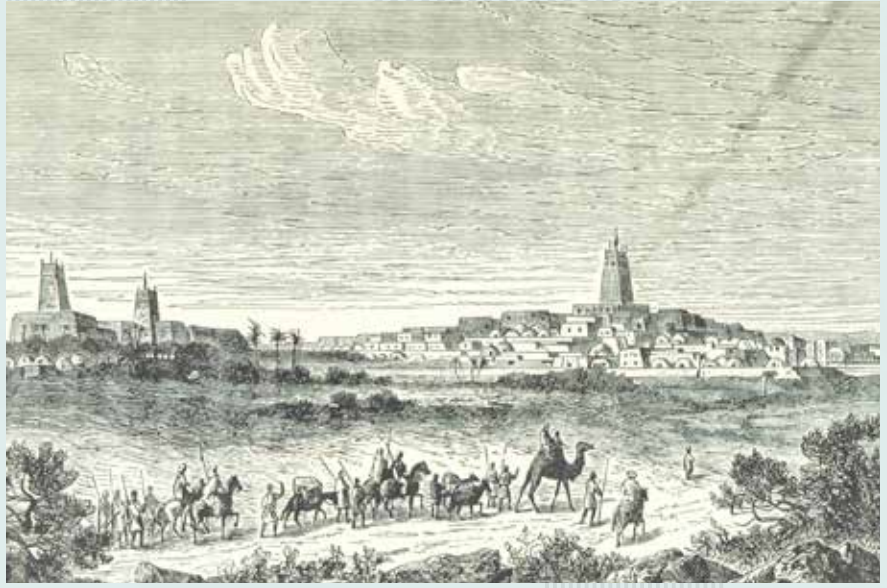
sep olarak Hz. İbrahim'e dayandığı ve bu kabilenin mensuplarının Yafer ibni Medyen ibni İbrahim'in (a.s) çocukları olduğu rivayet edilmektedir.

İsrailoğullarının bir kısmı Hz. İsa'nın peygamberliği neticesinde Hristiyanlığı benimsemiş ve Bizanslıların bu bölgeye hakimiyetiyle Hristiyanlık daha da yayılmıştı. Lahmiler bu bölgeye göç ettikten sonra bu dinin etkisinde kalmıştı. Yaşadıkları Deyr kasabasının kilisesinde rahiplik yapan Temim ed-Dârî, ticaret maksadıyla yaptığı deniz ve kara yolculuklarında yaşadığı harikulade halleri, gelmesi beklenmekte olan son peygambere yorumluyor ve araştırıyordu. Hz. İsa'ya (a.s) iman etmiş ehli kitabın, gelmesi beklenen son nebiden haberinin olmaması imkansızdı elbette. Zira Kur'an-ı Kerim'de **"Hatırla ki, Meryem oğlu İsa: Ey İsrâil oğulları! Ben size gönderilen, Allah'ın elçisiyim. Benden önce gelen Tevrat'ı doğrulayıcı ve benden sonra gelecek olan Ahmed adında bir peygamberi de müjdeleyici olarak geldim, demişti..."** ayeti bunun delilidir.

Hiz. Temim'i (r.a.) Müslüman olmak niyetiyle Allah Rasulü'nün (Sallallahu Aleyhi Vesellem) huzuruna götüren bir diğer hadise de Şam'da, uyku ile uyanıklık arasında kendine yöneltilen gaipen bir sestir. Bu hadisede son nebiye peygamberlik görevinin verildiği ve O'na gidip iman etmesi yönündeki telkinler olmuştu. Deyr-i Eyyûb rahibine gelerek yaşadığı garip hadiseyi anlatmış ve rahip kendisine : **"Sana doğru söylemişler. Peygamberi Harem bölgesinden çıkmış olarak göreceksin. O, Peygamberlerin sonuncusudur. Onun önüne geçilemez."** demişti. Rahibin cevabı ehl-i kitabın son nebiyi bekledikleri yönündeki en önemli delillerdendir. Çoğunun iman etmemiş olması sadece inatlarından ve dünyevi menfaatlerinden dolayıdır.

Şam'ın Kandilleriyle Mescid-i Nebevi'yi Aydınlatı

Beytü'l Makdis topraklarında dünyaya gelen Temim ed-Dârî (r.a.) rivayetlere göre hicretin 9. Senesinde Medine'ye gelmiş; fitratı gereği hareketli yapısıyla önemli işlere öncülük ederek Peygamber Efendimiz'in (Sallallahu Aleyhi Vessellem) takdirini kazanmıştır. Bu işlerden biri Mescid-i Nebevi'nin aydınlatılmasıdır. Hurma dalları yakılarak aydınlatılan

Mescid-i Nebevi'yi, Şam'dan getirdiği kandillerle aydınlatarak, Rasulullah'ın (Sallallahu Aleyhi Vesellem) hoşnutluğunu kazanmış ve duasını almıştır. (İbn-i Mace, Mesacid, 9)

Hiz. Peygamberin, Mescid'in kandillerinin yakılmasında yardımcı olan Temim'in hizmetçisinin **"Feth"** olan ismini **"Sirac"** olarak değiştirdiği ve Temim'i de Nevfel ibn Hâris'in kızı Ümmü Muğire ile nikahladığı rivayet edilmektedir. Daha sonra Hiz. Ebubekir'in kızkardeşi Ümmü Ferde ile de nikahlanan Temim ed-Dârî'nin bu evliliklerden sadece soyunu devam ettirecek Rukayye isminde bir kızı yaşamıştır. Bundan dolayı tek evladı olan Rukayye'ye isnad edilerek Ebu Rukayye künyesiyle anılmaktadır.

Temim ed-Dârî ile ilgili başka bir hadise de Mescid-i Nebevi'de ilk minber yapan kişi olmasıdır. Efendimizin bir ağaca dayanarak hutbe okuması ve sohbetleri esnasında ayakta yorulması sebebiyle, Şam bölgesinde gördüğü iki üç basamaklı minberden inşa etmiştir. (Beyhaki, III, 195,196)

El becerisi ve mahareti soyundan gelenlere de sirayet etmiş, Mescid-i Nebevi'nin yazılarını yazan hattat Abdullah Zühdi Efendi tarafından bu hizmetler sürdürülmüştür.

İslam'ın ilk vaizi olarak bilinen Temim ed-Dârî, cesareti ve lisanı düzgün iyi bir hatip idi. Hz. Ömer'in (r.a.) halifeliği döneminde mescitte vaaz vermek için halifeden izin istemişti. Başlangıçta buna sıcak bakmayan mü-

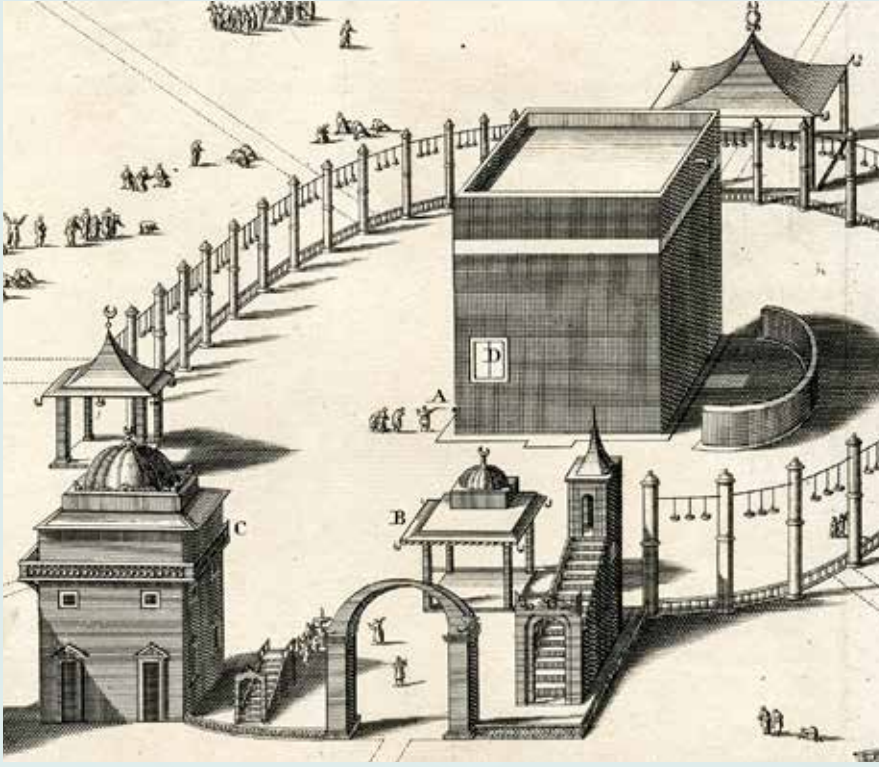
Beytü'l Makdis topraklarında dünyaya gelen Temim ed-Dârî (r.a.) rivayetlere göre hicretin 9. Senesinde Medine'ye gelmiş; fitratı gereği hareketli yapısıyla önemli işlere öncülük ederek Peygamber Efendimiz'in (Sallallahu Aleyhi Vessellem) takdirini kazanmıştır.

minlerin emiri, bu husustaki samimiyetini görmüş ve Cuma namazlarından önce haftada bir kere olmak üzere Kuran ayetlerinden ve hadislerden vaaz vermesine müsaade etmiştir. Hiz. Osman (r.a.) döneminde ise vaazları haftada iki sefere çıkarılmıştır.

Beytü'l Makdis'in Fethi için İkta Hadisesi

Beytü'l Makdis topraklarından gelerek Medine'de yaşamaya başlayan ve Rasulullah'ın (Sallahu Aleyhi Vessellem) övgüsüne mazhar olan Temim ed-Dârî'nin ne zaman Müslüman olduğu hususunda birkaç rivayet var-

Temim ed-Dârî ile ilgili başka bir hadise de Mescid-i Nebvî'de ilk minber yapan kişi olmasıdır. Efendimizin bir ağaca dayanarak hutbe okuması ve sohbetleri esnasında ayakta yorulması sebebiyle, Şam bölgesinde gördüğü iki üç basamaklı minberden inşa etmiştir.

dır. Sahih hadis kitaplarında zikredildiğine göre, Temim ed-Dârî ve kardeşi Nuaym bir heyetle birlikte Allah Rasulü'nü (Sallallahu Aleyhi Vesellem) ziyaret etmiş ve Müslü-

man olmuşlardır. Temim ed-Dârî İslam dininin Beytül Makdis topraklarına hâkim olacağını öngörmüş ve Rasulullah'tan Filistin bölgesinden kendilerine toprak vakfetmesi talebinde bulunmuşlardı. Allah Rasulü de (Sallallahu Aleyhi Vesellem) bu teklifi olumlu karşılamış ve bir mektupla bunu teyit ederek, El-Halil, Beyt Aynun, El Martum, Beyt-i İbrahim civarını Temim ve ailesine vakfetmiştir. Sahabeden Abbas İbn Abdulmuttalib (r.a.), Cehm İbn Kays (r.a.) ve bu belgeyi kaleme alan Şurahbil bin Hasene de (r.a.) şahitlik etmişlerdir. (M.615)

Henüz fethedilmemiş fakat fethedilmesi için ilmi hazırlıkların başlatıldığı Beytül Makdis topraklarının vakfedilişi, İslam tarihinde önemli bir hadise olarak kayıt altına alınmıştır. Özellikle Mirâç hadisesinden sonra Beytül Makdis'in fethine yönelik Allah Rasulü'nün (Sallallahu Aleyhi Vesellem) fetih hazırlıklarından biridir bu vakıf hadisesi.

Siyasi hazırlıklar ise Medine döneminde devlet başkanlarına gönderilen İslam'a davet mektupları ile devam etmiştir. Daha sonrasında Bizanslılarla ilk kez karşı karşıya geldikleri Mûte Savaşı, Tebük Gazvesi esnasında Eyle kabilesi gibi yol üzerindeki kabile-

lerle yapılan antlaşmalar ve Usame bin Zeyd'in (r.a.) komutanlığındaki ordunun bizzat Allah Rasulü (Sallallahu Aleyhi Vesellem) tarafından fetih için yola çıkması, askeri hazırlıkların en önemli kısmını teşkil etmektedir.

İktâ, kamuya bağlı arazi ve taşınmaz malların mülkiyetinin ve işletmesinin şahıslara tahsis edilmesidir. Rasulullah (Sallallahu Aleyhi Vesellem), kişilerin kalplerinin İslam'a ısındırılması maksadıyla, bazen de toprakların verimli işlenmesi gibi sebeplerle iktâda bulunmuşlardır. Fakat burada gerçekleşen hadisenin farkı henüz fethedilmemiş ve İslam idaresine geçmemiş toprakların hibe edilmesi idi. Buna daru'l harpteki toprakların fethedilmesi şartına bağlı olarak yapılan "ikta-u va'dî" denilmektedir. Bu çeşit iktânın başka bir örneği daha vardır. O da Hz. Peygamber'in Ebû Sa'lebe el-Huşenî'ye Şam bölgesinde Rumların elinde bulunan bazı yerleri iktâ etmesidir. (Hamîdullah, Mecmûatü'l-Vesâik, 134)

Mekke'de gelişen bu hadiseden sonra Hz. Peygamber, hicret ettiğini duyduklarında yanına gelmelerini istemiş ve Medine'ye hicret ettikten sonra Temim ed-Dârî bu sözü yerine getirerek yanındaki heyetle Medine'ye gelerek orada yaşamaya başlamışlardır. Ellerindeki belge ise yeniden tazelenmiştir.

Allah Rasulü'nün (Sallallahu Aleyhi Vesellem) yazdırdığı bu ikinci belgede şu metin yer almıştır: "Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.

Bu, Muhammed Rasûlullah'ın Temim ed-Dârî ve ashâbına Habrûn, Mertûm Beyt-i İbrahim ve oralarda bulunanları kesin olarak kendi mülkiyet ve sorumluluklarına verdiğine dair bir yazıdır. Bunları onlara verdim ve teslim ettim. Onlara eziyet edene Allah da eziyet etsin. Onlara eziyet edenlere Allah lânet etsin." (İbn Asâkir, XI, 65-66)

H. Ebubekir'in ve H. Ömer'in halifeliği döneminde de bu belge tekrardan teyit ettirilmiştir. H. Ömer (ra) Temim ed-Dârî ve ailesine hibe edilen toprakların satışını yasaklamış, aynı zamanda bu topraklardan elde edilen gelirlerin üçte birinin Temim ve ailesine, üçte birinin yolculara, üçte birinin de

imara sarf edilmesi hususunda söz almıştır. (İbn Asakir, XI,68)

Bu belge, bazı yöneticilerin onları bu bölgeden çıkartma teşebbüslerine karşı büyük önem taşımıştır

Temim ed-Dârî İslam'ı özümsemiş takva ehli, samimi bir Müslümandı. Namazlarına çok ihtimam gösterir, özellikle gece namazını aralıksız kılar. Giyim kuşamına, temizliğine dikkat ederdi ve hatta namaz için, mübarek gün ve geceler için giyeceği özel elbise satın almıştı. Rasûlullah'ın (Sallallahu Aleyhi Vesellem) sünnetlerini uygulamada titiz davranırdı. Kuran-ı Kerim'i çokça okur ve riyadan sakınırdı. Temim (r.a.), Hz. Peygamber zamanında, Kuran'ı ezberleyen on kişiden, Kabe'de hatmeden dört kişiden birisiydi. (İbn-i Asakir, XI, 75) Hz. Ömer'in halifeliliği döneminde teravih namazını kıldırmakla da görevlendirilmiştir.

Hadis Rivayetleri

Temim ed- Dârî, Hz. Peygamberden 18 hadis rivayet etmiştir ve bu hadisler Ahmed bin Hanbel'in Müsned'inde "Hadis-ü Temim" başlığında yer almaktadır. Bu hadislerden birini, bazı hadis alimlerince medar-ı islam olarak adlandırılan hadisi zikrederim.

Temim ed-Dârî'nin rivâyetine göre Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: **"Din, hayır-hahlık, samimi davranmaktır."** Biz, **"kimlere karşı?"** diye sorunca Efendimiz, **"şöyle buyurdu: "Allah'a, Kitabına, Rasûlüne, Müslümanların yöneticilerine ve bütün Müslümanlara karşı."** (Müslim, İmân, 95; Ebû Dâvûd, Edeb, 59; Tirmizî, Birr, 17; Nesâî,

**Temim ed-Dârî İslam'ı
özümsemiş takva ehli,
samimi bir Müslümandı.
Namazlarına çok ihtimam
gösterir, özellikle gece
namazını aralıksız kılar.**

Bey'at, 31; İbn Hanbel, IV, 102)

En dikkat çeken rivayet ise "cessase" hadisidir. Ashabına zaman zaman kıyamet alametlerini, Deccal'in zuhur edeceği ve Mekke Medine haricinde her yeri dolaşacağını haber veren Allah Rasûlü (Sallallahu Aleyhi Vesellem), yine bir gün sahâbe-i kirâmı mescitte toplayarak; **"Temim ed-Dârî bana geldi ve Müslüman oldu. Benim size daha önce Deccâl'le ilgili olarak söylediklerime benzer şeyler anlattı."** Buyurdu. Kıssa özetle şöyledir: Temim, Lahm ve Cüzam kabilesinden otuz kişi ile deniz yolculuğuna çıkar. Fırtınaya tutulurlar. Bir ay kadar dalgalarla boğuşuktan sonra bir adaya çıkarlar. Karşılarına tuhaf kıllıklı, konuşabilen Cessâse adında bir hayvan çıkar ve onları kilisedeki adama yönlendirir. Bu adam bağlanmış, iri yapılı ve heybetli bir varlıktır. Onlara, yaşadıkları çevredeki Bey-san hurmalığını, Taberiye gölünü, Zügar pınarını ve son peygamberin çıkıp çıkmadığını

nı sorar. Sonra da kendisinin Deccâl olduğunu, yakında çıkacağını Mekke ve Medine dışında her yeri dolaşacağını söyler. Peygamberimiz: **"Dikkat edin, bunu size daha önce söylemiş miydiniz?"** diye sorunca cemaat; **"Evet"** dediler. Hz. Peygamber: **"Gerçekten Te-mim'in sözü, bu sözün Deccâl ve Medine ile Mekke hakkında söylediklerime uyması hoşuma gitti."** buyurdu. Sonra da Deccâl'in doğu tarafından zuhur edeceğine işaret etti. (Müslim, Fiten, 19-121; Ebû Dâvûd, Melâhim, 15; Tirmizî, Fiten, 66; İbn Mâce, Fiten, 33; İbn Hanbel, VI, 374, 413)

Temim ed-Dârî Hz. Osman'ın şehadetine kadar Medine'de yaşamış ve daha sonrasında kendisine ve ailesine bizzat tarafından vakfedilen Beytü'l Makdis topraklarına dönmüş, orada son nefesine kadar mukaddes toprakların muhafızlığını yapmış ve ribat görevini yerine getirmişlerdir. 661 senesinde vefat eden Temim ed-Dârî'nin kabrinin Filistin'de Beytülcibrin köyünde olduğu zikredilmektedir. ■

Kaynakça:

- (1) "İsimler ve Sınırlar", Khalid el-Awasi, Derin Tarih Dergisi, Beytü'l Makdis Özel Sayısı 10,
- (2) TEMİM ed-DÂRÎ VE RİVÂYETLERİ, Yrd.Doç.Dr.Mahmut YEŞİL, Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 21. Sayı, 2006
- (3) TDV İslam Ansiklopedisi /Temim ed- Dari
- (4) "Hz. İbrahim'den Salâhaddin Eyyûbî'ye kadar KUDÜS "Suna Durmaz, I. Baskı, Mirasımız Yayınları

KUDÜS ve FİLİSTİN DAVAMIZ

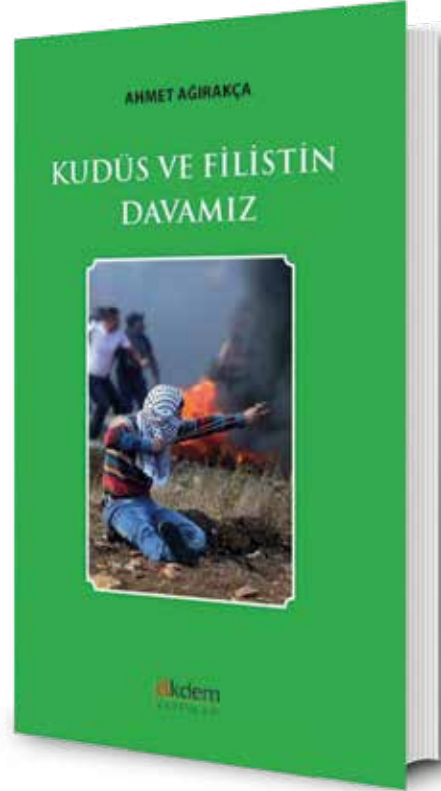
Ahmet AĞIRAKÇA

Gülşah Başyigit

Bu sayıda tanıtacağımız kitap, Mardin Artuklu Üniversitesindeki rektörlük görevinin yanı sıra Akademi Lisan ve İlmi Araştırmalar Derneği Genel Başkanı, İHH Yüksek İstişare Kurulu üyesi ve 25 yıldan beri faaliyetleri devam eden Filistin Dayanışma Platformunun Tabii Üyesi, Uluslararası Kudüs Müessesesi Mütvevelli Heyeti Üyesi, Küresel Kudüs ve Filistin için Dayanışma Birliğinin Kurucusu ve Yönetim Kurulu Birinci Başkan Yardımcısı Prof. Dr. Ahmet Ağırakça'nın "*Kudüs ve Filistin Davamız*" isimli kitabı.

Üç bölümden oluşan kitabın birinci bölümünde Kudüs'ün önemi üzerinde durulmuştur. İkinci bölümde Kudüs'ün yeniden fethi, Salâhaddin Eyyûbî'nin son günleri, Osmanlı hilafetinin Kudüs'e hizmetleri, Sultan Abdülhamid'in Kudüs politikası, Lübnan savaşı ve Sabra Şatilla katliamı, direnişin liderleri, intifada nedir konuları ele alınmış ki, bu son bölüm üzerinde uzun uzun tefekkür edilebilir. Üçüncü bölümde ise Arap milliyetçiliğinin Kudüs davasına çare olamayışı, zehirlenerek öldürülen Arafat sonrası yeni dönem, İstanbul bildirgesi, Kudüs projeleri gibi pek çok önemli konuya yer verilmiştir.

Tahrif edilmiş Tevrat'ın tefsiri olan Talmud'da şöyle bir ifade var: "*Her dikiliyi yık, her temizi kirlet, her yeşili yak ki bir Yahudiye bir kuruşluk faydan olsun, Yahudilerin dışında kimi öldürmeye gücün yeterse öldür.*" Yahudilik dışındaki dinlerin ileri gelenlerine günde üç kere lanet et. Siyon protokollerinde de şöyle deniliyor: "*Allah Yahudi olmayanları, Allah'ın seçkin topluluğunun eşekleri olarak yaratmıştır. Ne zaman bir eşek ölürse başka bir eşeğe bineriz.*" Yahudiler, bu ilkeler gereğince, her zaman Papalığı yıkmak ve Hristiyanlığı yok etmek ve İslam'ı ortadan kaldırmak için sistemli bir çalışma içinde olmuşlardır.

Yazar: **Ahmet Ağırakça**
Yayınevi: **Akdem Yayınları**

“

Üç bölümden oluşan kitabın birinci bölümünde Kudüs'ün önemi üzerinde durulmuştur. İkinci bölümde Kudüs'ün yeniden fethi, Salâhaddin Eyyûbî'nin son günleri, Osmanlı hilafetinin Kudüs'e hizmetleri, Sultan Abdülhamid'in Kudüs politikası, Lübnan savaşı ve Sabra Şatilla katliamı, direnişin liderleri, intifada nedir konuları ele alınmış ki, bu son bölüm üzerinde uzun uzun tefekkür edilebilir. Üçüncü bölümde ise Arap milliyetçiliğinin Kudüs davasına çare olamayışı, zehirlenerek öldürülen Arafat sonrası yeni dönem, İstanbul bildirgesi, Kudüs projeleri gibi pek çok önemli konuya yer verilmiştir.

”

İşgalcilerin Kudüs ve Filistin'de Arapların haklarını kısıtlayıcı politikaları 1987'de Batı Şeria'da "İntifada"ya yol açmıştı. Yıllarca süren tank işgaline karşı sadece taş atma imkânı ile mücadele eden Müslümanlara karşı Siyonistler 1990'lı yıllarda Kudüs'ün Arap/İslami yapısını değiştirmeye yönelik politikalara devam ettiler. Günümüzde hala Emevî, Abbasi, Eyyûbî, Memlûklü ve Osmanlıdan kalma tarihi eserler fırsat buldukça yıkılarak yok edilmeye çalışılıyor. Arapların gayrimenkullerine el konulması, çeşitli sebeplerle şehri terk etmelerinin sağlanması gibi politikalar sonucu Kudüs'teki Yahudi mülklerinin birkaç kat arttığı görülmektedir.

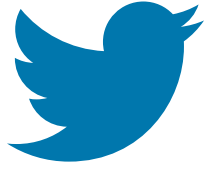
El-İntifada "bulunduğu durağan halden silkinme/zulme karşı ayaklanma" anlamına gelen bir kelime olup Filistin'de birkaç kez tekrarlanan sonra da sürekli hale gelen bir direniş hareketine verilen isimdir. Birinci İntifada, İsrail'in Aralık 1987'den 1993 Oslo Antlaşması'nın imzalanmasına kadar süren, Filistin topraklarını ele geçirmesine karşı, Filistinlilerin direnmesidir. Bu ilk ayağa kalkma 9 Aralık 1987'de Gazze'nin Cebaliye Mülteci kampında başladı. İsrail saldırı ve zulmüne karşı gitikçe yükselen tansiyon, ölen Filistinli ve İsrailliler ve İsrail ordusuna ait bir aracın dört Filistinlinin üzerine sürülüp şehit edilmeleri üzerine direniş hareketleri başladı. İkinci İntifada Eylül 2000'den 2005 yılına kadar devam eden ikinci Filistin direniş eylemleridir. İsrail ve Filistin arasındaki çatışmalar, Şubat 2005'te Ariel Şaron ve Mahmud Abbas'ın katıldığı Sherm el-Sheikh Zirvesi ile sona ermiş kabul edilen eylemlerdir.

Ürdün, Suriye, Mısır ve Filistinlilerle; İsrail işgal kuvvetleri arasında 5 Haziran 1967'de meydana gelen 6 gün savaşından sonra Fi-

listin halkından 3 milyon insan ana yurtlarının dışında, mülteci konumunda yaşamaya mecbur kaldı. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu 1967 Savaşından sonra "İşgal Altındaki Topraklarda İnsan Haklarını İhlal Eden İsrail Uygulamalarını Soruşturma Komisyonu" adıyla bir komisyon kurdu ve dönemsel raporlar hazırlamaya başladı. Komisyonun Birinci İntifada'dan önce sunduğu raporda İsrail'in kendisinin de taraf olduğu savaş zamanında sivillerin korunmasına dair Cenevre Antlaşması'nın İsrail tarafından ihlal edildiği dile getirilerek yoğun insan hakları ihlallerinin derhal durdurulması talep edilmiştir.

Kudüs davasına sahip çıkmanın, davaya sahip çıkmanın yanında yer almanın önemini anlatan yazar okurlarını harekete geçmeye davet etmektedir. Kudüs'ü Haçlı işgalinden kurtaran Salâhaddin Eyyûbî'nin taşıdığı bilinç ve sahip olduğu duyguya ümmet olarak hepimiz sahip olduğumuzda Kudüs'ün özgür olacağına kitabın bir okuru olarak yürekten inanıyorum. ■

TWİT KÜRSÜSÜ

SOSYAL MEDYA'DA KUDÜS

Dava Aşığı @DavaA43228333

Biz adı Kudüs olan bir yere sevdalandık...

Davamız Kudüs® @DavamKudus

"Umutsuzluk yok! Gün gelir, gül de açar, bülbül de öter."

- Sezai Karakoç

Mescid-i Aksâ'dan hayırlı sabahlar.

Osman GÜNDÜZ @osmngundz

Merhaba Kutsal Belde,

Merhaba Mübarek Şehir ve Şerefli Mekân, Merhaba.

Ey Peygamberler şehri,

Ey Mirac'ın ev sahibi, Merhaba!

Selam Sana ilk kiblemiz,

Selam Sana Cihad'ın ve Fetih'in sembolü...

Selam Sana kendisi ve çevresi mübarek Şehir...

Zarif Sözler @zarif_sozler_

Bu dünyada hepimiz Kudüs gibi hem çok yalnız hem de çok kalabalığız..

Zehra @bubenmiyim

Bir özlem kaldı içimde, Allah'ım dünya gözüyle Kudüs'ü görmeyi nasip et bizlere

Nebevi Sevda @HanKapisi1

Kudüs

Dost bağında Bülbüller ötmez olmuş.

Ağaçlar kurumuş güller solmuş,

Oralara dost yerine düşmanlar dolmuş.

Bu gidişten şikayetimin var benim.

Kul Avşari 🌹

Şevval @se albuse25

Kudüs aşkıdır...

Aşksız, dertsiz, duyarsız bir dünyaya karşı duruşun resmidir..

Zeynep @ZynpAksaa

"Mekke iddiamız

Medine davamız

Kudüs bitmeyen duamızdır...🇸🇦"

Devlet Ebed Müddet @Melike20232071

Biz yüzünü, sen Kudüs'ü göreceksin Hanzala.

zehra🇹🇷 @sulugozzlu

Senin kokunu bir kere içine çeken, alnını bir kere secdene koyan bir daha asla seni unutamaz ve hasretin yüreklerde tüter..

#MescidiAksa #Kudüs

Bekir Yıldırımçı @bekir_yldrmc

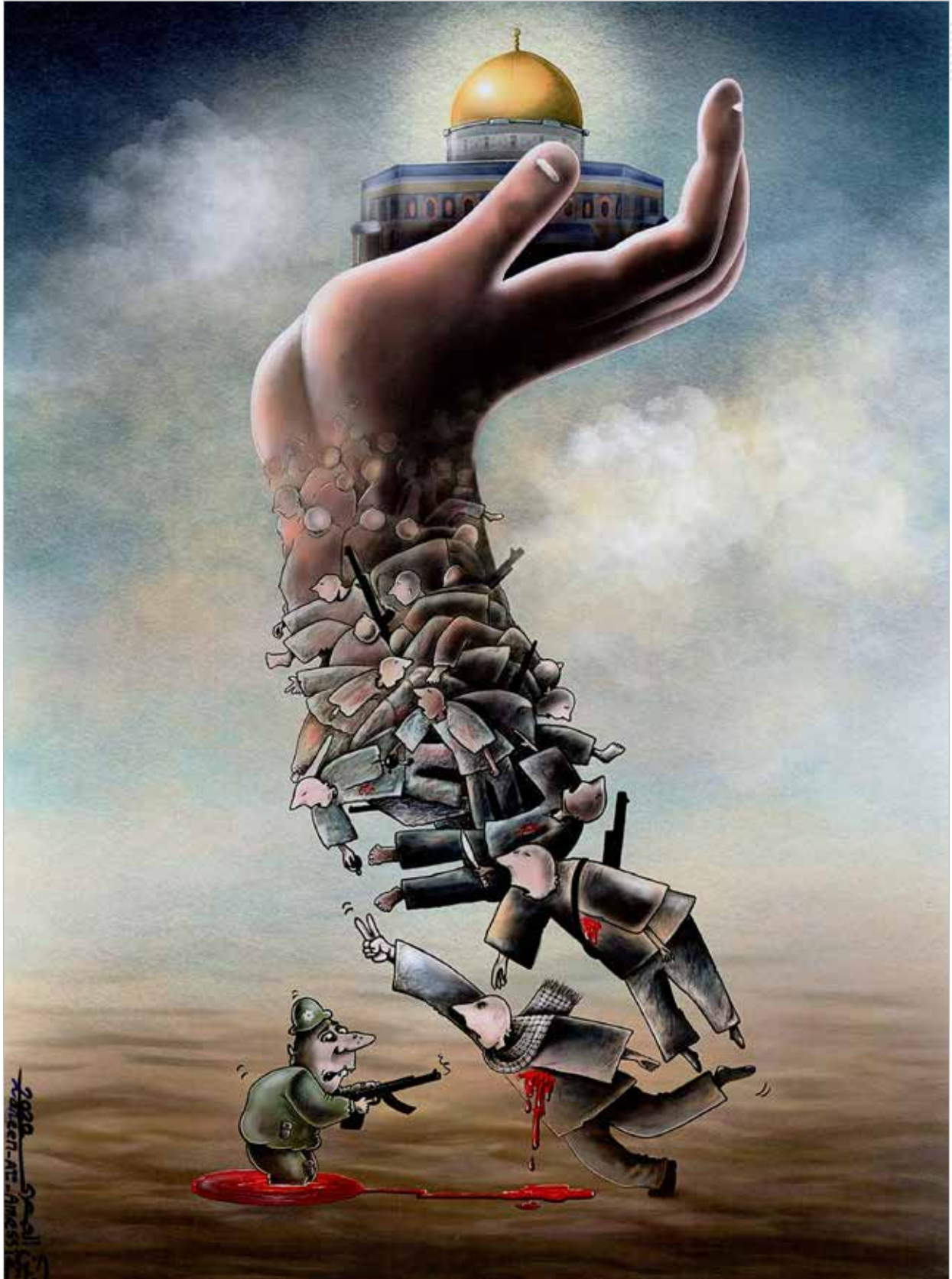
Hani o günler ki binlerce mü'min

Tek yürek halinde bana koşardı

Hemşehrim nebi'ler yüzü hürmetine

Cevaba erişen dualar vardı #mescidiaksa

Çizgi: Haneen Al Amassie - Filistin

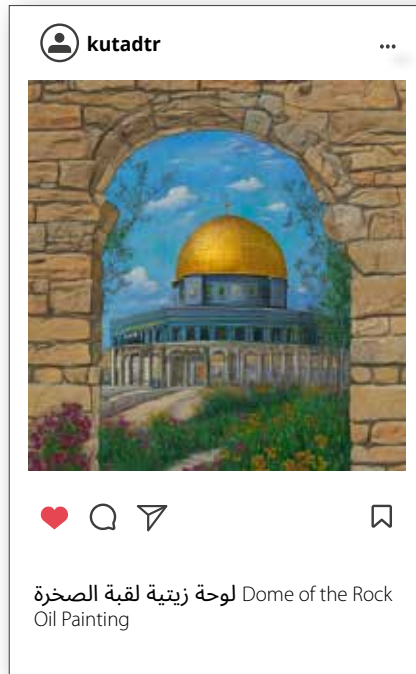

Çizgi: Wesam Khalil - Mısır

#Kudüs

/mirasimiz

Siz de sosyal medyada yaptığınız
Kudüs ve Mescid-i Aksa konulu
paylaşımlarınızda bizi etiketleyebilir
veya paylaşımlarınızı mail
yoluyla bize gönderebilirsiniz.
sosyalmedya@mirasimiz.org.tr

Kible (..) Mescid-i Aksa da bir ibadet yeri/ Özgü		Kükürt Simgesi/ Silisyum simgesi		(..) Abdülhamid Han. Kudüste zalimlere karşı büyük mücadele veren padişah		Soyut/ Saklamak fiili ikinci tekil emir kipi		Erkek adı/ Future Value Kısaca		Rastgele çizmek	
			Mescid-i Aksa'da bulunan bir kubbe/ Sersemlik								
Günlük adı verilen zamb/ Çift/ Durum eki				Kurtçuk/ İki tarla arasındaki sınır						Gücendir-mek	
		Giysilerde, omuzların dik durmasını sağlamak amacıyla içine konulan parça						Bina tesisatında kullanılan tek damarlı kablo/ Beddua			
	Damardan bir miktar kan çekmek/ Mescid-i Aksa'da bir kapı								Kırmızı		
Fiyat artırımı		Yılan		Olumsuz ön ek			At üretilen çiftlik				
									Amerikyum simgesi/ Çok Renkli		
Kabaca Evet/ İş buyurma											
									Temiz/ Parola/ Şehir		
Aşama		Santraç-ta taş									Geçindirme Parası
				Yemek/ Bababın erkek kardeşi/ Bir nota			Meydan/ Dört büyük halifeden				
Bir bağlaç	(E.D.) Ur, Şişlik		Fermiyum simgesi/ Eski mabet ve bundaki iç oda			Kırmızı/ Kalıtımsal ile ilgili			Düz yer/ Akasya, kitre kabuklarından çıkan yapıştırıcı		
		Cehennem den kurtulmuş/ Mesafe					Belirti/ Koyun Gütmek			Dogma	
Uzun Ağaç/ (Resim) Mescid-i Aksa içerisinde tarihi bir yapı (..) Kubbesi				Arınmış, soyutlanmış/ Bir harfin okunuşu				Çocuklu kadın/ Sodyum simgesi			
					Gibi gelmek, farz etmek						
(..) Sultan Tekkesi Kudüs'te imarethane							Mescid-i (..) Müslüman-ların Kutsal Mabedi				

BİR AYET

İşledikleri kötülükten birbirlerini vazgeçirmeye çalışmıyorlardı.

Yaptıkları ne fena idi! " (Mâide, 79)

"Onlardan birçoğunun inkârcıları dost edindiklerini görürsün. Onların önceden kendileri için hazırladığı şey, yani Allah'ın onlara gazap etmesi ne kötü bir sonuçtur! Hem de onlar azapta sürekli kalacaklardır." (Mâide, 80)

BİR HADİS

Ebû Hüreyre radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Her sabah iki melek iner. Biri:

-Ya Rabb! İyilik edene malının karşılığını (halef) ver, der. Diğeri de:

-Ya Rabb!. Cimrilik edenin malını telef et, diye dua eder."

(Buhârî, Zekât 27; Müslim, Zekât 57)

KUDÜS'E FİDAN AKSA'YA KANDİL OL

BİR ZEYTİN
AĞACI FİDANI

400₺

Online Bağış:

mirasimiz.org.tr

MİRASIMIZ
KUDÜS DERNEĞİ